

Siim Veskimees, 2007

Minu lapsepõlvesõbrale Raulile, kellega koos unistasime koolipäevil kaugetest maailmadest – mõnest neist on nüüd kilde järgnevas loos – ja kes lahkus enneaegselt sel kevadel arstide käpardlikkuse läbi.

Keskpäevapimedus

Võõras maailm

Raul ärkas.

Esialgu oli vaimul väga pikk tee olematusest tulla ja kui ta ikka veel umbes kilpkonna tasemel töötav aju lõpuks silmade nähtud kujutisele reageeris, otsustas ta, et tegu on eriliselt vastiku luupainajaga. Nimelt raputas teda suur valgekarvaline tegelane.

Raul sulges silmad, kuid kerged vopsud ribidesse ja põskedele jätku sid, lisaks tuli mõrsemist. Raul kannatas veel natuke aega ja tegi siis uuesti silmad lahti. Elukas mõrises pisut rõõmsamalt ja vaatas talle küsiva näoga otsa. Raul vahtis talle tummalt vastu. Teadvus hakkas tasa pisi tööle ja tänu uimasusele ei tulnudki erilist šokki, kui ta lõplikult adus, et „Tähtede sõja” Wookiet meenutav suur ahv tema ees on tõelisus.

„Mis?”

See ei olnud kindlasti kõige targem ja sügavamõttelisem, mida üks enesest lugupidav inimene öelda oleks võinud, kuid mingeid selliseid abstraktseid kategooriaid Rauli jaoks hetkel ei eksisteerinud. Vastavalt sellele, kuidas ta ärkas, hakkas tasapisi tormiks kohuma hoopis paanika.

Elukas mõrises uuesti ja tõmbas ta siis ühe ropsuga püsti. Raul avastas, et ta jalad ei kannu, sama kiiresti varises ta põrandale tagasi ja asus vabandavalt naeratades neid masseerima. Elukas ilmselt mõistis, vinnas ta ühe liigutusega selga ja tormas minema.

Raul jõudis ühe pilguga haarata piklikku veidrat koli täis ümmargust ruumi, kus kummalistel torukujulistel alustel vedelesid inimesed. Kui palju just, ei suutnud ta fikseerida, sest järgmiseks keerles vaateväljas hall krobeline metall, siis tuli hammustavat külma, siis põletas teda miski, siis kadus korrakaal, seejärel visati ta mingitele kottidele ja kogu kitsas ruum hakkas rappuma ning liikuma.

Auto, otsustas Raul.

Ta vaatevälja ilmus veel kaks suurt valget elukat, nad mõrisesid vastastikku ja hetk hiljem tekkis kusagilt neljas, ainult et see oli metallist.

Too esimene, kes teda kandnud oli, osutas näpuga enda suu peale ja ütles midagi, mis kõlas nagu: „plälu-lälu, plälu-lälu,” seejärel osutas näpu ga Rauli suule.

Raul taipas ja kehtas õlgu. „Mis sa ikka ütled, kui midagi öelda ei ole.”

Metalne elukas mõrises midagi, nad kõik paistsid segaduses olevat ja sama žestiga paluti tal veel midagi öelda.

„Ma olen Raul, Raul Wandman, 17 aastat vana, Maalt, Eestist, Tallinnast. Ja mul ei ole vähimatki aimu, kus ma olen ja kuidas siia sattusin.” See oli muide ta olukorra täiesti adekvaatne kokkuvõte.

Metalne elukas mõrises uuesti ja seekord läks teistel kolmel vaidlu seks, mis kõlas nagu mootoreid soojendavate põrguinglite jõuk.

Seda aega kasutades vaatas Raul ringi. Paremaks sellest midagi ei läinud. Masina kabiin oli mingist hallikast, justnagu õlitatud materjalist, ning kui ta lõpuks pead tõstis, nägi ta läbi tagaklaasi, et nad eemalduvad lund üles keerutades põlevast pisut lennukimoodi silindrist, mis lebab kaljudel kummalise madala, voogava ja lillasid sädemeid pilduva taeva all.

Elukad jõudsid otsusele. Metalne otsis kusagilt kastis millegi, mis meenutas löökdrelli ja elevantidele mõeldud klistiiripritsi ristsugutist, teised kolm haarasid Raulist kinni, metalne laadis seda – sest teisiti ta tegevust nimetada ei saanud – ja asetaski Rauli meelegale. Polnud mingit võimalust vältida seda, mis sealt nüüd tulema pidi.

**

Mörin, ja lisaks sosistas keegi Raulile tema enda häälega kõrva: „Kas sa nüüd saad minust aru?”

Vastumeelselt avas ta uuesti silmad. Kogu õhvastav jama, mida ta taas oli suutnud ühe õnneliku hetke unenäoks pidada, püsis alles. Ainult nii palju vaheldust, et nad olid jõudnud mingisse lohutusse sammaslabürinti ja Raul leidis end lamamas üsna mugavas ja suures – ilmselt neile ahvidele mõeldud – tugitoolis, mille seljatugi oli peaaegu rõhtsaks alla lastud. Ahv – võimatu oli öelda, kas seesama või mõni teine – silmitses teda teisel samasugusel istudes.

„Kui keegi küsis, kas ma sain aru, siis jah, sellest küsimusest ma sain aru...”

Uratus.

„Hea,” pirises hääle peas.

Mörin, ja samaaegne tõlge: „Me siirdasime sulle automaatse tõlkija. Kas sa tõesti ei oska standardkeelt? Või mõnd murret?”

„Mis asi on standardkeel?”

„Keel, mille erinevaid modifikatsioone räägib suurem osa inimkonnast ja milles toimub praktiliselt kogu suhtlemine erinevate asumite vahel siinses galaktikaosas. Standardkeel. Vana Urthi keel. Jõuab kohale?”

„Meil ei ole tähtedevahelist suhtlemist.” Raul hakkas taas kahtlema toimuva reaalsuses.

Paar sekundit vaikust. „Kust sa oled?”

„Maalt... .. *Earth... Terra?*”

Taas pikk vaikus. „Sinu keele kirjeldus oli siiski olemas. Hoidjad on ilmselt selle eest hoolitsenud...” Olevus tunnistas teda oma suurte tumedate silmadega. „Kuidas sa sattusid ü’eñi(jj)g-ide laeva peale ja mida sa Erhrr(e)rrhik-il teed?”

„Mis?” Raul ainult maigutas.

„Kas sa tead, kus sa oled?” proovis elukas uuesti.

„Ei.”

„Selle planeedi nimi on Erhrr(e)rrhik. Selle koordinaadid on...” Mörin. „Masin ütleb, et ei oska galaktilisi koordinaate sinu keelde tõlkida. Häda... Nii et te tõesti ei tea universumist midagi? Teil ei ole tähtedevahelist suhtlemist?”

„Ei.”

„Aga mingi suhtlemine peab ju olema – sa olid ü’eñi(jj)g-ide laeva peal.”

„Mul ei ole õrna aimugi, kuidas ma sinna sattuda võisin. Kes on... need... üenjigid?”

„Üks rahvas...” Olevus vaikis taas mõned sekundid. „Me peame minema. Meid rünnatakse.”

Nüüd jõudis Rauli teadvusse kisa ja ragin, mis kogu aeg kusagil kaugemal paisunud oli.

„Tule juba!”

Seda karjus üks ahvidest, kes parasjagu traavis läbi ruumi, käes traadist luuda meenutav riistapuu, ja tema hüüdele, mis ilmselt oli Rauli vastasistujale mõeldud, eelnes mingi „Öh-rr”, mis tõenäoliselt oli tolle teise nimi.

„Suudad sa käia?” küsis elukas Raulilt tõustes.

„Mis sa selle inimesega jändad! Läksime!”

Elukas oli peatunud ja sihtis oma aparaadiga tulekuteele. Kostis klagin ja vuhin, millele kohe järgnes plahvatuste kõma kaugemal.

„Informatsioon!...”

„Kui ta valetab, on ta ohtlik, kui ta tõtt räägib, on ta kasutu.”

„Ma suudan käia...” Raul ajas end jalule ja suutis tooliservale toetudes isegi püsti jääda.

„Mõlemal juhul pole teda kasulik ka tzasu-tontidele jätta,” arvas ennist istunud ahv.

Teine keeras toruotsa Rauli poole.

„Pealegi ma alles siirdasin talle tõlkemooduli.”

„Kähku sinnapoole!” kähvas suure relvaga elukas ja Raulile tundus, et ta kuulis selles mõrinas kahetsust. Igatahes on raske kedagi mõjusamalt moti veerida, nii et Raul avastas varsti, et suudaks hea tahtmise korral paar jooksusammugi teha.

**

Minna ei tulnud kaugele. Sannaskoda avardus nende ees ja siis olid nad taas tolle kummalise lillaka katte all, sest lähemal vaatlemisel ei saanud toda siledat küütlevat pinda kuidagi taevaks pidada, mis sest, et see ulatus horisonidist horisonidini oma paarisaja meetri kõrgusel – eeldu sel, et inimsilm ehitiste ja küngaste proportsioone õigesti hindas. Ja seal oli külm, maa oli kaetud paksu lumega.

Allakukkunud laev, millega – ei jäänud üle muud oletada – ta oli sinna toodud, lebas vast poole kilomeetri kaugusel ja selle juures käis lahing. Ühel poolel olid kahejalgsed, pisut türannosaurusi meenutavad elukad, teisel hiidämblikud. Raul ei saanud seda vaatepilti kaua imetleda, sest vahe peal oli ahv ta rambist üles mingisse ülemõõdulisse bussi toginud, ukсед ta taga sulgusid ja tohutu riistapuu õõtsatas.

Selleks ajaks aga oli veel üks uks poisi taga kinni löödud. Kastid ja virnade viisi pehmeid kompe, metallseinad ja -lagi, kus mõned kohad tuhmilt helendasid, andes parasjagu niipalju valgust, et esemete kontuure eristada... Selge, ta oli mingisse laoruumi kinni pandud. Vast viis meetrit üht- ja kolm teistpidi, samapalju kõrgust. Ei ühtki akent, mõlemas otsas ukсед või pigem luugid.

Masin võpatas, siis teist ja kolmandat korda. Siis tuli prahvatus, mis jalust niitis, ja sellele järgnes pikk ebameeldiv rappumine. Lõpuks tardus kõik paigale ja laepaneelid hakkasid punakalt vilkuma. Kuulda ei olnud midagi. Veel kaks korda rabas masinat ränk hoop. Edasi tulid mingid tasased

võpatused...

Ja siis ei juhtunud jälle tükk aega mitte midagi.

Kõigepealt Raul lihtsalt lamas, siis jäi magama. Ärkas ta jahedusest. Muidugi oli ruum palju soojem kui lumise tasandiku miinuskraadid, kuid igatahes oli ta hakanud korralikult lõdisema. Ta ajas end istuli ja hakkas esimeseks oma paljaid jalalabasid uurima. Jalad olid nõrgad ja surisesid, midagi polnud paremaks teinud ka põletav külm sellel mõnekümnel meet ril, mis oli enne üle kõvakstambitud lume tulla olnud. Tegelikult oli ta ikka veel üleni ja igas mõttes kohutavalt nõrk ja endast ära. Varbad olid külmad ja tundetud, nii et kõigepealt masseeris ta neid tükk aega.

Lõpuks ajas ta end püsti ja kuigi erilist lootust ei olnud, hakkas uurima ust, kust ta oli ennist sisse lükatud. Link nägi välja üsna sarnane sellistele, mida laevadel kasutatakse – uksesse süvistatud ja massiivne. Raul vajutas sellele alul ettevaatlikult, ootas veel mõned minutid ja kuna midagi ei juhtunud, asus seda kõvemini kangutama. Õigemini, ta sai sellega vaid alustada, sest kui ta oli lingi korralikult alla vajutanud ja ust surus, naksatas see sujuvalt väljapoole pärani.

Raul piilus välja. Mitte kedagi. Ta uudistas pisut aega koridori ja hiilis siis s innapoolle, kust nad olid sisse tulnud. Ta võpatas liikumist märgates, tõmbus nurga taha tagasi ja kui piiluda sõandas, avastas, et osa seinu tolles koridoris olid peeglid.

Kahvatu, nooruse tõttu alles tärkava ja hõreda, kuid mitmenädalaseks kasvanud habemetüükaga, määrdunud päevasärgis ja mustades pükstes paljasjalgne noormees nägi peeglis välja väga alamõõduline ja kaitsetu seal võõras ümbruses, meenutades pigem äraeksinud hiirekest. Kui ta edasi läks, püüdis ta end sirgu ajada ja uhkemat rühti hoida.

Minna polnud tegelikult õieti kuhugi. Kaks viiemeetrist ja kaks kahemeetrist juppi said kokku ringkoridoris, mille keskel oli nii poole teisemeetrine toru. Ühe kahemeetrise jupi kaudu olid nad sisse tulnud, seal ees asus midagi esiku või pigem õhulüüsi sarnast. Rauli mäletamist mööda oli masin olnud suurema elumaja mõõtu, seega ütles elemen taarne loogika, et tõenäoliselt on vähemalt teise kahemeetrise koridori jupi otsas teine sissepääs ja see toru koridoride ristumiskohal on mingi lift ülespoole. Ainult et kuidas see küll töötada võiks?

Raul uuris ust, mille kaudu nad olid sisse tulnud, ja sai sellegi lahti, aga pani peale viiesekundilist uudistamist uuesti kinni. Masin seisis, välisluuk oli lahti, sealt paistis lilla taevas ja lõputu lumelagendik, luuki sulgema aga sundis teda hammustav külm, mis ta varbad krõnksu tahtis tõmmata. Poiss väristas ennast ja asus teisi uksi uurima.

Veerand tunni pärast hakkas esialgne põnevus lahtuma ja asemele tuli hirm, sest kuigi uurimist oleks seal hea tahtmise korral päevadeks või lausa aastateks jätkunud, ei olnud pääsu mõnest üsna lihtsast tõdemusest. Nimelt et ta on üksi rünnakus viga saanud ja seejärel hüljatud sõidukis. Otstes oli ta leidnud suuremad tühjad ruumid, tagumises aga põles ikka veel midagi ning paar osaliselt purustatud väikese sõiduauto mõõtu istmetega riistapuud oli veel alleski. Tal ei olnud rõivaid, toitu ega vett. Ta ei osanud kasutada ühtki seadet, mis seal veel ehk töötada võinuks. Ja peamine – ta oli võõral planeedil.

Inimkonna esimestest kuuretkedest oli möödas kümmekond aastat ja ametlikult vaikis kogu suur universum, andes alust tõsimeeli oletada, et halvimal juhul on nad üksi kogu Olemasolevas.

Ta tundis end ikka veel väga halvasti, pea käis ringi ja tal olid külma värinad. Polnud vaja välja öeldagi, et ta oli ilmselt uinutatud olnud, samas aga ei olnud tal vähimatki aimu, miks see juhtunud oli.

**

Ta seisis parasjagu ja katsus mõistatada, millise ruumi ta parema puudu misel peldikuks peaks

kuulutama, kui kuulis samme. Esimeseks tuli loomulik refleks peitu pugeda, kuid peale hetkelist mõtlemist ta muigas ja kehtas õlgu. Mida tal kaotada oli? Ta sammus tagaluugi poole ja sattus vastamisi mingit relva käes hoidva hõbedase üldiselt huma noidse koguga.

„Flouh!” ja hetke pärast sosistas hääl kõrva: „Seis!”

Raul tardus, igaks juhuks käsi pisut kehast eemal hoides.

„Me vaatasime, et sõiduk on hüljatud,” hakkas teine kõnelema; Raul mõistis seda muidugi umbes sekundilise viitega tõlkest. „Me ei teadnud, et siin keegi on. Me otsime kütust ja toitu. Meie enda sõiduk on vigastatud.”

„Minupärast võite võtta, mida tahate.”

„Mis ta räägib?” küsis teine hääl nurga tagant.

„Ma ei saa aru,” vastas relva hoidev tegelane. „Tundub inimesena...”

Nurga tagant ilmus teine väiksemat, kuid samuti väga ilmselt relva käes hoidev kuju, ja tuli aeglaselt lähemale, kontrollides üle õla, et ta teise tulejoonele ei astuks. Ta nihutas näo ees oleva katte üles ja selle alt vaatas Rauli võõrapärane, kuid täiesti inimlik umbes 50-aastase mehe nägu.

„Kas sa saad minust aru?” küsis ta Raulilt.

Poiss noogutas.

„Hm, oli see jaatus?”

Uus noogutus.

„Vabandust, on sul kolm jalga?”

Raul raputas pead.

„On sul kaks jalga?”

Raul noogutas ja muigas.

„Kas see sõiduk kuulub sulle?”

Pearaputus. „Ei, ei kuulu,” lisas ta igaks juhuks.

„Kas selle omanikud tulevad tagasi?”

Raul kehtas õlgu. „Kust mina tean?”

„Sa ei tea, kas tulevad tagasi?”

Noogutus.

„Kas me sinu poolest võime siit võtta, mida tahame?”

Noogutus.

Ilmus veel kolmas kuju ja kaks nendest möödusid Raulist, sellal kui too esimesena ilmunu teda ikka veel kirbul hoidis.

„Mis sa üldse teed siin?” küsis too mõne aja pärast.

„Ei, loll küsimus,” taipas ta ka ise paar sekundit hiljem. „Proovime teisiti: kas sind jäeti valvama?”

Pearaputus.

„Oled sa siin üldse vabatahtlikult?”

Pearaputus.

„Olid kajude vang?”

Raulil polnud aimugi, kuidas neid suuri karvaseid nimetama peaks, kuid igaks juhuks ta noogutas.

„Ja kui nende sõiduk pihta sai, õnnestus sul end ära peita?”

Raul noogutas ja raputas pead.

„Hm, mida see nüüd tähendas?” Teine mõtles. „Kui sõiduk pihta sai, jäid sa maha?”

Raul noogutas.

„Sind lihtsalt unustati?”

Noogutus.

Ilmus too vanem mees. „Suured reaktorid on meile kasutud. Leidsin mõned patareid, hea seegi. Toit on ainult kajude oma... räägitakse, et hädaga on see söödav, kuigi maitseb tõeliselt vastikult... et laibasöömisest pidi etem olema, nii et viskan peale. Said targemaks?”

„Me peame ta kaasa võtma.”

„Milleks?”

„Mis ta siin peale hakkab?”

„Me ei tea, kes ta on. Me ei tea, mida ta tahab, mida oskab ja nii edasi. Nagu meil ohte vähe oleks. Tahab ta üldse tulla?”

Raul noogutas innukalt.

„Hm...” Vanem mees mõtles, ise ebasõbralikult Rauli piieldes. „Oskad sa kajude tehnikat kasutada?”

Poiss raputas pead.

„Mis sa siin üldse peale oleksid hakanud? Ei, nii ei saa küsida...”

Kuid Raul heitis maha, pani silmad kinni ja ajas keele suust välja.

„Siin oleks ta lihtsalt surnud,” kommenteeris vahepeal väljailmunud kolmas. „Võtame ta kaasa.”

„Tule siis,” viipas mees relvaga.

Uustulnukate liikumisvahend oli hulga väiksem ja meenutas tavalisest umbes kaks korda laiemat bussi. Selle üsna inetu ja ilmetu kummaliselt õhulistena tunduvatel roomikutel seisva kollaka teraskastini oli kümnekond meetrit lund. Raul tammus jalalt jalale ja tollel kolmandal, kelle siris-tamisena tunduv kõne teiste omast heledama tooniga oli, hakkas temast lõpuks hale.

„Oota, ma toon sulle midagi jalga... ja selga ka.”

Raul otsustas kõigepealt natuke sissepoole tagasi minna ja lüüsiukse kinni panna, sest lageda taeva – või mis iganes asi see pea kohal oli – all oli kohutavalt külm, kuid siis käis tal peast läbi, et sellega annab ta teistele hea võimaluse enda kaasavõtmise teema veel kord üles tõsta, ja kuna bussiuks oli parasjagu lahti, silkas ta teistele järele. Ta langes kohe ühte tooli ja hakkas taas oma tulitavaid jalalabasid masseerima.

„Lollpea!” kurjustas too lahkem, keda Raul arvas naissoost olevat.

„Dagid, täiskiirusel lõunasse!” sähvas too mees, kelle nägu ta seni ainsana näinud oli. „Sina – kähku siia pikali, vaatame su üle,” viipas ta siis Raulile, osutades ühele välivoodit meenutavale asemele.

Ta võttis mingi testrit meenutava kasti ja asus seda üle Rauli keha libistama. Sellal olid teised kaks oma hõbejad rüüd maha ajanud ja kuigi nende nägudes oli midagi kummastavalt võõrast, osutusid mõlemad vast umbes 20-ndates inimesteks. Ja jah, üks neist oli naine. Kõik nad – sest ka too vanem

mees oli käigupealt nii-öelda õueriiete ülemise poole maha ajanud – olid praktiliselt kiilaspäised, kuid isegi too kolmemillimeetrine soeng ei rikkunud... Raul jäi hätta. Esimeseks oleks ta öelnud „võltsimatut plikalikkust”, kuid see polnud õige. Ühest pilgust piisas mõistmaks, et nad kõik on samast rassist ja sama inspiratsioonipuhanguga taipas Raul, et tegelikult ei suuda ta otsustada, mida nende olek tähendada võiks. Muidugi meeldis too noor naine talle ja ilmselgelt uuris ta teda põhjalikumalt, kui toda umbes enda kasvu vanemat meest või üsna keskmist kasvu tüdrukust lühemat ja heledama naha ning torkiva pilguga noormeest.

**

Raul ärkas.

Ja avastas, et tunneb end pisut paremini. Masin õõtsus kergelt ja eks see oligi vist olnud üks järsem raputus, mis oli ta reaalsusesse tagasi toonud.

Siristamisele sarnane kõne ja: „Aa, meie külaline ärkas,” jõudis tõlge Raulini.

Ta ajas end istuli ja vaatas ringi. Enne polnud tal olnud aega ringigi vaadata, teisalt ei läinud ta jõllitamisest midagi paremaks. Kerged, kuid ilmselt väga tugevad toolid või voodid näisid paiknevat suvalistes kohtades käsitamatu koli keskel. Akende taga roomas ikka veel mööda lume lagendik lillaka taeva all. Paar sammu eemal olid kaks nooremat tuttavat inimest samasugustel asemetel pikali ja nende läheduses istus üks uus umbkaudu nendeealine tegelane.

„Dagid, võta uuesti juhtimine üle,” kostis eespoolt ja too vanem mees ilmus hetke pärast nähtavale. Ta istus teisele voodile Rauli lähedal ja voodi muutus tema all tugitooliks.

„Et sa meist aru saad, tegime juba kajude tankis selgeks. Proovime nüüd, kas meie sinust aru saame.”

„Mis sa ikka ütled, kui midagi öelda ei ole,” poetas Raul tüdinult.

Mehe näole tekkis muie. „Kena. Mina olen Fer. See naine on Kadle, mees, keda sa esimesena nägid... olgu, siis kandis ta maski ja sa ei näinud... on Sudek ja too kolmas on Eldon. Mis imeloom sina oled?”

„Nimi on Raul. Mida te teada tahate?”

„Oskad sa oma kodumaailma kirjeldada?” Ja nähes poisi segadust, lisas: „Näiteks planeedisüsteemi? Mitmes planeet päikesest? Palju kaaslasi?”

„Kolmas planeet, ümbermõõt 40 000 kilomeetrit... Saate sellest ikka aru? Kuidas te mu keele selgeks saite?”

„Sul on kajude tõlkemoodul. Sellest võtsime. Seal on salvestatud ka kõik, mida sa öelnud oled sellest hetkest, kui moodul sisestati. Me lasime otsingu käima, aga meil pole siin ligipääsu suurtele andmepankadele ja seega ei öelnud ei *Maa*, *Ööf* ega *Terra* meile mitte midagi. See peab olema mõni primitiivne planeet, kuid... Saad aru, see on huvitav probleem. Mäletad sa veel midagi oma kodumaailmast? Millised on teised planeedid? On neil kaaslasi? Kui kaugel päikesest nad asuvad?”

Raul kogus end natuke aega. „Ma ei mäleta, kui kaugel päikesest... On Kuu, suur kaaslane, eee... raskusjõud on sellel kuus korda väiksem. Kõige sisemine planeet on kuum ja Kuu-suurune, siis on Maast natuke väiksem, need on kaaslasteta, siis on neljas planeet, eee... vist poole väiksem... kaks pisikest kaaslast. Siis on asteroide, siis neli hiidplaneeti. Kõige suurem kõige esimene, sellel neli suurt kaaslast ja riburada väiksemaid... kuuendal planeedil on rõngad... tähendab, seitsmendal on ka, aga halvasti nähtavad...”

„Kas midagi sellist?” Fer tekitas õhku Maa gloobuse.

„Jah, see on Maa küll...” tunnistas Raul peale paarisekundilist uuri mist.

Fer vaatas teda suuril silmil ja vangutas pead. „Olgu ma neetud...” tõlkis aparaat ta pominat.

„Kui kaugel kodust ma siis olen?”

„200 valgusaastat, kui see sulle midagi ütleb... Ütles?”

„Meile lähim täht on neli...” pomises Raul omakorda, seda numbrit mõista püüdes. „Miks? Miks ma siin olen?”

„Seda peaksid sa ise paremini teadma. Mida sa mäletad? Mis on viimane mälestus?”

Raul kibrutas kulme. „Ma olin... ma olin ühe tuttava juures... haava tud... noh, mitte raskelt. Igatahes olin uimane ja... eks ma jäin magama. Järgmiseks raputas mind suur ahv. Kaju, nagu te ütlete.”

„Kes see tuttav oli? Ü'eñi(jj)g? Mõni teine välisplaneetlane?”

Raul ei suutnud alla suruda maniakaalset naeru. „Me ei tea mitte ühestki välisplaneetlasest. Ametlikult pole mitte keegi mitte kunagi toes tatavalt Maad külastanud. Mõistate? Me oleme arenenud omal planeedil ja meid ei ole mitte ükski mõistuslik eluvorm kunagi külastanud. Välis planeetlased on ulme. Lugusid muidugi on...”

„Kuidas ei ole? Et... nagu kajudki ütlesid... Hoidjad...” Mees kibrutas kulme. „Planeet on muidugi keelutsoonis... Hämmastav petuskeem... Ei, ma olen kuulnud, et võib tekkida kultuurišokk ja sellepärast vaikitakse...” Ta silmitses poissi muutunud pilguga. „Siis on see kõik sulle ikka paras üllatus, eks ole?”

„On see võimalik?” küsis toolil istunud noormees, kelle nimi oli Eldon. „Ma mõtlen, et milline on tõenäosus, et ta ikkagi ei ole mingi tzasu vördjas? Anna andeks,” pöördus ta Rauli poole, „aga sa ise võid ju arvata, et oled mingilt kaugelt eksootiliselt keelutsooni planeedilt, millest pole midagi teada peale legendide.”

„Mis asi on tzasu?”

„Kohalik jumal.” Eldon osutas taevale. „Ta hingab... Eks sellepärast see su ü'eñi(jj)g-ide laev alla kukkuski... ja meie oma.”

„Jumal?” Raul maigutas.

„Mis jumal?” ei saanud Eldon aru.

„Sa ütlesid „kohalik jumal”.”

„See on tõlkest,” taipas Fer. „Ilmselt ei ole sinu keeles sobivat sõna ja tõlkija otsis kõige lähema vaste. See ei ole jumal, nagu sina seda mõistad?”

„Ja kuidas mina jumalat mõistan?” läks Raul turri, sest ilmselt peeti teda ikka väga metslaseks.

Fer vaatas abipaluvalt teiste poole.

„Tzasu on mingi Urthi-eelse tsivilisatsiooni loodud. Ent see ei ole ammu enam mingi robot, masin, arvuti... ma ei tea, mis sõnadest sa aru saad... sel on omaenda teadvus ja võimed, mida me seletada ei suuda,” alustas Sudek, kes seal Kadle kõrval lamas. „Selliseid on hüütud ka tehno vaimuks... Oh, kuule, mis tasemel su rahvas üldse on?”

„Me lendame Kuule, meil on miljonite komponentidega arvutid, mis teevad miljoneid tehteid sekundis, ja meil on termotuumarelvad.”

„Kas geneetika mõiste on sulle tuttav?”

„Jah.”

„Vaata...” ta tekitas õhku gloobuse, mis seekord ei olnud Maa. „See on Erhrr(e)rrhik. See on sinu koduplaneedist pisut suurem, ümbermõõt 50000 kilomeetrit...”

„Miks ma kuulen sinu kõnes „Eerik”, aga tõlkes mingit kõhimit?” ei suutnud Raul end pidada. „Ma panin enne ka tähele, et teie ütlesite „enig” ja mina kuulen midagi, mida ma välja öelda ei suuda. Üenjig... ehk.”

„Ma loodan, et see tõlkija on õppiv ja korrigeerib end,” taipas Fer. „Erhrr(e)rrhik on kaju-keelne nimi. Meie ütleme jah Eerik ja ilmselt on see sullegi mugav. Ü’eñi(jj)g,” seekord hääldas ta seda püüdliselt, „on nende endikeelne nimi. Meie ütleme jah enig.”

Raul noogutas ja Eldon jätkas: „Siin, põhjapoolusel asub Tzasu. See nimi muide tähendab nii seda mõnetuhandekilomeetrist jäämandrit poo luse ümber, ümbritsevat ulatuslikku arhipelaagi kui ka toda veidrat olevust, kes seal elab. Tzasu mõistena tähendab ka... hm, tõlkija streigib.”

„Ma tajun mingit... arusaamatut... teistsugust vaikust... nagu plöksatab...” Raul hõõrus meeleskohti.

„Eks ta üritab kuidagi...” See oli taas Fer, sest paistis, et sellistes detailides ei osanud keegi teine kaasa rääkida.

„Igatahes,” jätkas Eldon, „ulatuvad saarteahelad ülejäänud kolme suure mandrini. Lõunapoolusest 45-nda põhjalaiuseni on Eerik jagatud kolme siin elava rassi vahel. Enigid, kajud ja tibud; igal mandril üks. Edasi on rahvusvaheline ala ja umbes 60–70-ndast algab Tzasu valit susala... täpsemalt, kui tzasu on vait, võib isegi mandril käia, aga kusagil 60-ndast võib ta – kui väga kõrgele sirutub – igasugust jama kokku keerata.”

„Millist jama? See taevas?”

„Tzasu hingus,” noogutas Eldon. „See on... Nojah, proovime lihtsa malt – ruumihäire? Keegi ei tea, miks ta seda teeb. Aga kui miski sinna sisse satub, siis... oeh. Ma ei oska...”

„Ütleme, et mõned füüsikaseadused kaotavad kehtivuse... vähemasti näiliselt,” võttis Fer jutujärje tagasi. „Tzasu ehitab terveid linnu. Arusaamatu kiirusega muide. Terved leegionid... nanoroboteid... näed sa, see sõna oli isegi olemas... Aga need ei ole nanorobotid, need on pigem... olgu, jätame selle. Tzasu asustab need mingite kummaliste olenditega. Kõige tõenäolisem on oletada, et kunagi tulid siia maailma tavalised inimesed. Nagu meie ja sina. Ent nüüd on tegu kolme muteerunud rahvaga.”

„Kajud?”

Fer tekitas õhku igasuguseid pilte. „See karv, mis kaitseb neid praktiliselt mistahes pakase eest, on ilmselt siiski riietus, kuid oletatakse, et nad on selle poolelusa sobitatud rüüga sõna otseses mõttes kokku kasvanud. Ent see on veel kõige väiksem asi. Nad on tohutult targad, aga sealjuures nii masendavalt lollid...”

„Kuidas saab samal ajal olla tohutult tark ja masendavalt loll?”

Teised vahetasid taas pilke. Seekord tegi Kadle suu lahti: „Nad suudavad tohutult infot meelde jätta ja sellega opereerida, nad on head mateemaatikas, aga kõige selle juures ei ole nad aastatuhandetega midagi erilist saavutanud peale keskkonnakatastroofide ja sõdade.”

„See on turismiteatmiku tekst,” heitis Fer käega. „Aga sulle alustuseks just paras. Midagi kajude-sarnast ei ole sinu planeedil kunagi olnud?”

„Ee-ei. Mingid legendid lumeinimesest... ei, see ei loe. Ja ühe filmi tegelane on ka selline. Ulmefilmi.”

„Siis enigid... Ma näen, et sul läks mõte käima?”

Raul vaatas kujutisi pikalt.

Fer tõusis. „Kuulge noored, näidake talle, kuidas tualettruumi kasuta takse, ja andke süüa. Ja siis paluge tal rääkida, mis mõtted tal tekkisid. Ühtlasi rääkige meist. Kui midagi ei juhtu, on meil veel

peaaegu ööpäev rahulikku sõitu.”

Rauli jutustus

Raulil ei olnud eriti raske selgeks õppida, kuidas kasutada tolle bussi seadmeid. Muidugi ei saanud ta minimaalseimalgi määral aru tehnoloogiatest, mis nende taga seisid, kuid see polnud oluline; niikuinii ei mõista ju enamik tänapäeva inimesi, mis annab elu nende igapäevastele tarbeesemetele. Igatahes sai ta poole tunniga end puhtaks pestud ja söödud ning tema eest hoolitsema palutud inimeste abiga oma tõlkija nii halesstatud, et see kogu räägitu ilusti raamatulehekülgedeks vormituna lugemisekraanile kirja pani.

Ta sai teada, et kuigi tuntakse paberit ja paberile trükitud raamatuidki, ei ole neil seal bussis nii eksootilisi asju – neid ei kasutata igapäevases elus. Ta võttis teadmiseks, samas mõistes ka seda, kui raske saab tal olema harjuda sellega, et igasugused salvestusseadmed fikseerivad pea iga su sammu. Ja peamiselt sai ta aru, kui palju tal õppida on... kui ta muidugi üldse nii kaua elab, et sellega algust teha.

Ta sai teada, et need viis seal bussis põgenevad ka millegi eest.

Ta adus ähmaselt, et sel on õige mitu head põhjust, et just tema peaks oma looga alustama. Et lisaks tõlkemooduli häälestamisele tahavad nad hoomata, mida ta üldse taibata suudab; et mingil määral peavad nad teda ikka veel ohuks ja tahavad ta jutust vasturääkivusi otsida; ning et nad on lihtsalt laisad ja uudishimulikud.

Ega tal midagi selle vastu ei olnud.

Sellisesse loetavasse – pidevate vaheleküsimisteta ja kirjanduslikult silutud – vormi sai see jutustus muidugi palju hiljem.

**

„Kust peaksin ma oma lugu alustama? Kas sellest, et ma sündisin õnnetul maal ja õnnetul ajal – rahva hulka, kes on hääbumas vallutajate all, igas peres kummitamas lein; vallutajad ise hullumas ja degenerereemas teadaoleva ajaloo hirmsaimate pervertidest massimõrvarite juhtimise all...”

Kuidagimoodi me ju elasime. Küllalt palju oli ju neid, kes ikkagi tule vikku tahtsid, ja nii oli kõik leevenenud. Absoluutne hullus ei saa ju kaua kesta.

See, millega mina ja mu sõbrad tegelesime, ei olnud tavaline. See oli äärmuslikult ebatavaline. Me arvasime, et võib-olla me lihtsalt ei tea... Nüüd ma muidugi arvan mõistvat, et seal taga oli hoopis muud...

Igatahes... on vast kõige õigem alustada ühest õhtust, mis oli täiuslik. Kõik õnnestus, kõik oli suurepärase... ja see oli viimane selline.

**

*On keskpäev ja on pime
Viisnurga keskel ma hüüan su nime
Su riik on tulnud täis hingemõrvu
On taevale hulga lähemal põrgu*

„Sa vaata, kui valge ja puhas siin on!” Hans lõi jalaga laiale teeveerde kuhjunud lumeluite. „Sa peaksid taevani õnnelik olema, et pääsesid linnast välja siia selle kõige keskele. Milline õhk siin on!

Millised kuused! Millised varesed!”

„Millised kitsepabulad,” pistis Ronnie mürgiselt vahele. Ta kõõritas ringi sahmerdava Hansu poole, pea viimse võimaluseni õlgade vahele surutud ja selg vastu tuult, meenutades kõige rohkem vast viltuvajunud telefoniposti. „Sa püüa vähem silma paista, on kasulikum.”

„Miks õieti?” Hans lõi põõsad laiali ja astus keset teed. „Ma tahan et kõik teaksid ja näeksid,” müristas ta võltspaatosega. „Siin seisab aus kodanik, kes teenib riiki tões ja vaimus. Ma ei poe austri kombel peitu oma pisikesse maailma, vaid kasutan maksimaalselt ühiskonna hüvesid. Kasutan neid suurte meistrite eeskujul, nende eeskujul, kes selle vördjaliku riigi lõid. Nii nagu nemad, võtan ka mina raha võõrastelt ja kui väheks jääb, siis kaaskodanikelt.” Ta vaatas teiste poole. „Või võtame näiteks jääkarud. Kui ilusti nad on ümbrusega kohanenud, milline eristamatu valge värvus, ja nad ei kaota arktilises külmas üldse soojust!”

„Sa ära aja lolli möla. Ma tean, kuhu sa sihid. Ma arvan, et meil on sitaks vedanud.”

„Aga võib-olla tahtis ta lihtsalt öelda, et see on sinu viga, et sul ei ole sellist kasukat... või vähemalt sellist rasvakihti nagu jääkarudel ja Hansul.”

Mul oli alati olnud tunne, et külm on suuresti kujutus... vähemasti tavalistes oludes. Nii ma siis püüdsin endale ette kujutada, et mul on soe ja mõnus...

Meie neljas kaaslane, Magnus, oli samuti näost üsna siniseks tõmbunud. Ma tundsin talle vaikselt kaasa, sest kohe pidi ta keset teed maha heitma. Ta otsiski seal parajasti kohta ja mul käis peast läbi kulunud nali tuleriidal mugavamat kohta otsivast märtrist.

„Pea lõuad, sina seal!” turtsus ta. „Ja sina, aus inimene, korista end teelt.”

„Sealt see tulebki!” Ronnie vajus teetammi taha ühele põlvele ja vinnastas automaadi. Ka meie Hansuga tõmbusime teine teisel pool teed kühmu, otsides raagus põõsastest nappi varju, ja seadsime oma relvad laskevalmis.

Suur kaubaauto andis kõigepealt paarisaja meetri kaugusel signaali, vähendas siis sujuvalt kiirust ja jäi nii kümnekonna meetri kaugusel lama jast seisma. Kulus parkümmend sekundit, siis avanes juhpoolne uks, nahkjopis hilistes 20-ndates juht libistas end teele, hüüdis kellelegi kabiinis, et see oma kohal püsiks, ja astus ettevaatlikult lähemale. Oli pilvine jaanuaripäev ja juba hämardus. Tegelikult ma imestasin, et ta ei näinud mind nii 7–8 meetrit eemal küürutamas, sest mina nägin isegi ta kaaslast kabiinis ja see oli umbes temavanune üsna armas naine. Juht jõudis Magnuseneni. See pööras end pisut ja sihtis revolvrast teisele näkku.

„Tere. Ära ehmata. Aga püsi paigal.”

Juht vaatas ringi, nägi meid teisi eriliselt kiirustamata ligemale loiva mas ja tema näkku hiilis õudus.

„Jälle teie!”

Ma olin ta juba enne ära tundnud – tõepoolest olime vaevalt kuu varem sarnases situatsioonis kohtunud ja ka Ronnie paistis teda mäletavat:

„Siis sa juba tead. Kuidas sul eelmine kord läks?”

Juht mühatas: „Kuidas ikka minema pidi? Kõik need paberid, ülekuulamisest...”

Hans uuris sellal kabiini sisu. „Väärt laadung. Korjasid teelt peale?”

„Ee... ei.”

„Ära muretse,” heitis Hans käega. „Võimalusel me muidugi eraisikuid asjasse ei sega, kuid me ei saa teda ka niisama minema lasta. Ehk on seltsis segasemgi.”

Juht noogutas nukralt.

Selle ajaga olid Magnus ja Ronnie juba tagaluugid lahti teinud ja tutvusid saatedokumentidega.

„Alkohol, kohv, šokolaad... muud täna võtta ei ole. Aga käib kah.”

Libistasin end juhiistmele, sellal kui juht ja ta tüdruk Hansu saatel tahapoole läksid. Too olevus polnud muide piuksugi teinud, vahtis meid vaid suuril silmil. Ta oli rabadate liigutustega ja kohmakas, kuid mulle millegipärast tundus, et temas on midagi võltsi. Kuid see polnud oluline.

Nägin peeglist, kuidas nad üles aidati, poisid sulgesid luugid ja kahekordne koputus andis märku, et võin sõitma hakata. Lasin esialgu aeglaselt ja lisasin kiirust, kui nägin sinist 412-t järgnemas. Muide, meil kellelgi ei olnud loomulikult juhtimisõigust ja ka selle mosu juht oli umbes sama otsekohele oma auto roolist välja tõstetud.

Ma sõitsin kilomeetrit viis ja ajasin siis kaubaauto teise veoauto kasti juurde, nii et need peaaegu kokku puutusid. Me avasime luugid ja vaevalt viie minutiga oli kõik, mida arvasime tarvilikuks pidavat, teise autosse ümber laetud.

„Edu töös ja õnne isiklikus elus,” patsutas Hans juhti õlale. „Siin on muide ümberringi tihe mets, lähim inimasula on kaks kilomeetrit edasi. Pange end soojalt riidesse, enne kui astuma hakkate.”

„Torkasite jälle kummid läbi?” ohkas juht. „Millist kuradi nussi nendega siin pärast näen...” siunas ta omaette.

Hans laiutas käsi. „Ettevaatusabinõud. Ma ei saa sulle ka keelekastet jätta. Kui kõik on läinud ja sina kaine, siis sind vähemalt ei süüdistata.”

Mõned tunnid hiljem olime nii kaubast kui autodest lahti. Sõiduauto jätsime suvalisele tänavale maha, kaubaauto aga läks tagasi garaaži, kust selle laenanud olime. See on omaette pikk lugu, miks autokolonni ülem meid nii väga kartis, et oli nõus oma töö ja vabadusega riskima, ja ei ole vist vaja öeldagi, et muidugi mõistsime, et selliseid asju võib teha vaid paar korda. Sel ei olnud sihti ega kaugemat mõtet ja just sellega ongi seletatav, et saime saagiks vaid nii keskmise aastapalga väärtuses tarbekaupu. Me ehk oleksime võtnud rajalt maha mõne inkassaatori, kuid me lihtsalt ei teadnud, kust neid leida; pankadest meie jõud üle ei käinud. Me ei olnud veel ka valmis selleks, mida üldiselt nimetatakse poliitiliseks terrorismiks.

Igatahes loksusime kolm tundi hiljem trollibussis oma paneelmaja-magalates asuvate kodude poole, et natuke korralikke koolipoisse tee selda ja vanemaid maha rahustada.

„Raul, ehk tuled minu poole?” küsis Ronnie, kellega viimase jupi koos sõitsime; teised olid varem maha läinud.

„Ei... peaks kodus sööma ja...” kehtasin õlgu.

„Süüa saad ka minu juures. Tähendab, minu juures *saad süüa*. Mutt teeb.”

Hea sõbra otsekoheusega oli ta öelnud, et mul pole lootsustki leida korralikku kõhutäidet sellest kahetoalisest korterist, mida koduks pidin nimetama. Minul nimelt ei olnud armastavaid vanemaid tavalises mõttes, olid ainult onu ja onunaine, kes mõlemad üsna kõvasti jõid.

Raputasin pead. „Tegelikult ma pean ühe kirjandi valmis vehkima. Homme peab esitama.”

„Saada kuradile.”

„Siis saadab õps mind ka kuradile. Väänab vända ja ikka pean lõpuks kirjutama.”

„Ise tead.” Ta ohkas. „Üheksaks jõuad punkrisse?”

„Vast ikka.”

Ta noogutas ja väljus. Vaatasin järele, kuidas ta koolipükstes ja halvastiistuvus, ilmselt parematel päevadel isale kuulunud mustas mantlis kõhetu kogu üle lumevallide kalpsas, ja siis oli ta mu vaate -

väljast kadunud. Tavaline koolipoiss... Sellest oli ainult pool aastat, kui üks õnnelik õnnetus oli meile selgeks teinud, et püstolit niisama taskus või vöö vahel kanda on ohtlik. Meil ei olnud isegi kusagilt lugeda, kuidas relva kantakse, olime koos plikadega nõela ja niidiga ise mingid kabuurid ja kanderihmad kokku mätsinud...

**

*Me põldudel ikaldub iga küind
Ja nilbe nali on uuestistünd*

Ma jõudsin meie punkri juurde poole kümne paiku. Linnatuled paistsid lahe teiselt kaldalt ja mu selja taga oli maantee. Ma möödusin vanast talumajast, kus elas üks igivana eideke, ja suundusin küüni poole. Ma vaatasin mitu korda ringi ja läksin isegi kõigepealt mere äärde välja, enne kui end alumisest otsast lahtist lauda kõrvale lükates vaikselt sisse libistasin. Kuulatasin – vaikus. Mis tähendas, et meie omad ise ei mängi. Küün oli täis kola, selle kaugeimas otsas oli kinnimüüritud pesuköök. Ma jõudsin kottpimedas sinna vaid tänu sellele, et paika põhjalikult tundsin. Ma kobasin piidatagust ja lõpuks süttis pisike lamp, mille ähmane valguskiir muutis vaevuaimatavaks puust tuulutustrest. Too rest oli tehtud kahetollistest prussidest, kuid augud olid sõrmest väiksemad – eks see oli omal ajal mõeldud olema nii varga- kui hiirekindel. Võtsin sealsamas nõõri otsas rippuva katkise reha ja surusin selle õigetesse aukudesse. Kostis elektromagneti klõpsatus ja ma lükkasin lahti terve seinasegmendi. Kustutasin valguse. Meile ei meeldinud too lamp, ehkki seda väljast näha ei olnud, kummatigi vajasime pisutki valgust, sest käsikaudu resti auke lugeda oli ikka võimatult tüütu.

Ma laskusin käsikaudu võrdlemisi järsust trepist alla keldrisse, avasin ja sulgesin enda järel järgmise raske ukse ja siis ümbritsesid mind valgus, soojus ja helid. Pöördusin, asudes jopet maha võtma, ja tardusin paigale. Selles polnud süüdi ruum ise, mida olin näinud kordi ja kordi. Või mis – mida olin palehigis ehitanud...

Me saime väga ruttu selgeks, kuidas kõik käib. Tookord röövisime esimest korda üht kaubaautot ja maksime töömeestele kõigi materjalide eest sealt saadud viinaga. Maksime elektrikule, kes meile võimsamad juhtmed vedas ja siis voolumõõtja nii ära sättis, et see ikka sedamoodi liikus nagu siis, kui talus vaid lehelugemiseks elektrivalgust kasutatav vanake elas – kütsime me seda vast 8 korda 12 meetrist ruumi elektriga. Me olime puhastanud kunagise keldri päevõlvid ja vedanud kokku fantastilise kuhja väga erineva tasemega koli. Siin oli endise talumaja pidamise pea tsentneriline rohmakalt tahutud söögilaud, seal seinte ääres kusagilt asutusest maha kantud üsna kobe nahkmööbel, siin kooruva värviga kolmejalgne taburet, seal uhiuus Akai värviteleviisor...

Maigutama pani mind aga ruumi teises otsas avanev vaade mingile ida maisele linnale, esiplaanil lendamas praktiliselt alasti ingel. Illusioon hajus muidugi sekundimurdosa jooksul, kohe järgmiseks fikseerisin, et ruumi teise otsa on riputatud valge lina, millele omakorda tagantpoolt mingi slaid projitseeritud. Silmade ümbrust katvas maskis ja peale tiibade vaid mõne valge riideribaga kaetud ingel aga ripub selle ees ja just selle koha peal, kus on laes teadupärast konks.

Ma vaatasin ringi. Merle, Anne ja Krista seisid sealsamas kõrval tropis, järelikult oli inglisk Judy. Ma ei tundnud teda tõepoolest ära. Kehalt olid nad kõik nii täiuslikud, kui üks mees iial unistada oskaks... noh, muidugi juhul, kui juhtuvad meeldima 16-aastaste tüdrukute saledad ja treenitud kehad. Merle, Anne ja Judy tantsisid mingis teatri juures tegutsevas grupis, Kristast ma ei teadnud, et ta kusagil trennis käiks, aga millegipärast oli ta neist veel kõige... olgu, öelgem otse – kõige naiselikum, ehk siis kõige suuremate rindadega. Ehk siis tegelikult nii suurte rindadega, et olime poistega selle üle korduvalt mõtisklenud ja leidnud, et kui rindade suurendamise operatsioon Nõukogude Liidus ei kuuluks ebateadusliku fantastika valda, oleks see veenvam seletus kui usk looduslikku fenomeni.

Ka poisid olid kõik seal ja esimeseks puhkes naerulagin, sest nad olid mu imestuse ära tabanud.

„Jee!” tõstsin põidlad ja suundusin siis baari poole. „Mis teile pähe löi?”

Merle tuli minuga kaasa, leidis ühest vana puhveti – see meie baar oligi – sahtlist mulle puhta klaasi ja valas mulle ja endale pepsit.

„Leidsime rekvisiidilaost mingid akrobaatide julgestusvööd ja proo visime, et üldse ei ole valus, kui sellega üles tõmmata. Panime siis ühe pihta.”

„Natuke ülespoole,” kamandas Magnus, silm fotoka pildiotsijas.

Ronnie ja Hans kruvisid ettevaatlikult vintsi, ingel kerkis pisut.

„Natuke allapoole.”

„Jõua otsusele, vana saabas!” porises Ronnie.

„Tõmba õlad tagasi! Sa pead lendama, mitte rippuma nagu kimp märga pesu.”

„Ma hakkam lendamisest tüdinema,” andis Judy vastu. „Su koperdamine paneks iga ingli kannatuse proovile!”

„Valgustust keegi ei puutunud? Lülita sisse!” ei teinud Magnus ta hädal damisest väljagi.

Süttisid heledad fotolambid.

„Nii... nii... nii...”

„No kaua võib!”

„Juba valmis, võite ta alla lasta,” ajas Magnus end sirgu.

Heledad lambid kustusid ja poisid andsid trossi aegamööda järele, nii et tüdruk sujuvalt põrandani jõudis. Alles nüüd sain aru, kuidas ta seal üldse olnud oli, sest räbaldunud ja rindu paljaks jättev särgijupp, mis iseenesest oli juba leid omaette, oli üsna laia nahkvöö täielikult ära varjanud. Kui ta sellest ja tegelikult trossi külge kinnitatud tiibadest vabanes, hargnes lahti ja kukkus alla ka valgetest riideribadest niudevöö, ja muud tal seljas polnudki.

„Keegi veel?” küsis ta tõstevööd lahti päästes. Ta masseeris korra rindade alust, kuhu olid ikkagi triibud sisse sooninud, ja otsis omale kerge kitli. Me olime pisut harjunud, kuid arvatavasti olid teistelgi kuttidel peale minu püksid korraga väikseks jäänud.

„Mina!” Merle hakkas riideid maha ajama.

Vangutasin pead, läksin istusin baari juurde maha ja valasin endale tõsise portsu konjakit. Judy kõndis minu juurde ja segas endale ühe hulga lahjema joogi. Tolles kitlis – meil kõigil oli sinna kogunenud pisut rõivaid – nägi ta välja ootamatult argine ja kodune, ehkki mingis tead vusenurgas ma teadsin, et ta on seal all alasti.

„Tea, kas sealt midagi välja ka tuleb,” viipas ta peaga fotoka poole.

„Tegelete ammu sellega?”

„Krista alustas. Anne proovis natuke, aga tal tõmbas hinge kinni.”

„Jälle hunnik suurepäraseid pilte, millega pole muud teha, kui neid hoolsalt peita,” ei suutnud ma mainimata jätta. Ma ei tea, kuidas teised, kuid mind painas pidevalt meie kaksikelu sihitus.

„Nii nagu kõige muuga, mida siin teeme,” oli tüdruk minuga nõus. „Ainult peita. Ära selle järgi vast ei tunta...” Ta kehtas õlgu. „Ma tean, kuidas see läheb. Kohe tuleb kellelgi pähe, et prooviks mõnd teist asendit, näiteks jalgupidi. Siis mõni meesingel õhust laskumas, et neitsit vägistada... ja siis oleme kõik nii erutatud...” Ta lausus seda kerglasel toonil ja muigelsui, kuid tabasin ta toonis mingi teravuse ja kui talle kiiresti otsa vaatasin, ei olnud ta silmis naeru. Hetkeks vaatasime väga sügavalt

teineteisele otsa, aga ainult hetkeks.

Judy õige nimi oli Juuli ja ta vanemad olid tõsiusklikud. Eks see oli paras metssigadus tüdrukule säherdune nimi panna ja temast sain ma isegi aru – noh, et äärmused sünnitavad äärmusi. Kuni kuuenda klassini olevat ta igal pühapäeval kirikus käinud, nüüd aga käis tantsimas ja enese kaitses. Vanemad temaga enam toime ei tulnud, pöörane oli ta juba enne meiega kohtumist ja mul oli teinekord tunne, et millegipärast olen mina ainus, keda ta üldse natuke kuulab.

Ootamatult tahtsin teda emmata. Just teda. Juba oli olnud see aeg, kus sattu sime magama suhteliselt juhuslikult, kes kellega. See oli minu arust Krista, kes tüdrukutele kusagilt rasestumisvastaseid tablette hankis ja seni näisid need toimivat.

Eks see ühele 17-aastasele paradiis ole. Aga just Judy oli see, keda ma teistest rohkem tahtsin. Võtsin ta käe. Ta vaatas mind uurivalt, siis naera tas suunurkadega. Tõmbasin ta püsti ja me läksime uksepoolsesse ruumis, kus suhteliselt lae all võimaldasid laiad narid niipalju privaatsust, kui selles ruumis üldse võimalik oli.

Ma ei tea, kas kedagi üldse huvitavad üksikasjad sellest, mida seal tegime? Selles ei olnud ammu enam seda rabadust, mis vaevalt pool aastat tagasi, kui meie seltskonna jaoks kõik piirid langesid. Me olime seal ka peaaegu iga õhtu, nii et mul ei olnud hirmu, et see liiga kiiresti läbi saab. See oli imeline. Ma ei oska teisiti öelda, kui et see oli imeline.

Kui meil umbes pooleteise tunni pärast kõht tühjaks läks – mis on muidugi eufemism ka sellele, et vähemalt minul oli vaja WC-s käia –, olid teised samuti paaridesse jagunenud. Anne ja Magnus tundusid teisel sellisel naril teineteist nautivat, Hans ja Merle istusid laua taga, vestlesid ja sõid ning Krista rippus pea alaspidi võimlemisrõngastes ja nad Ronniega lutsutasid süvenenult teineteise tundlikke kehaosasid. Veelkord, selles ei olnud midagi ebatavalist. Me olime oma pundi piires teinud seda kõigi vastassoo esindajatega... noh, võib-olla mitte täpselt sellises asen dis, aga vahet pole. Ikkagi mõjus see kirjeldamatult võimatu, suurepärase ja erutavana. Ent... ma ei oska seda seletada. Muide, vilkuv valgus hakkas küll lõpuks häirima... aga seda ma seletan kohe pikemalt.

Me Judyga ühinesime Merle ja Hansuga laua juures, sest söömise vastu pole vähemalt mul kunagi midagi, pealegi oli joogivaru niikuinii vaja täiendada. See, mida me seal sõime, oli muidugi samaõhtusest noosist – avatud oli kastid küpsiste, šokolaadikommide ja juustukestega, lisaks oli saia ja võid. Vaene oli see meie aeg – isegi rõõvlil polnud suurt midagi võtta! Kui ma rääkisin enne WC-s käimisest, siis polnud seegi ise enesestmõistetav. Selle piirkonna inimestel olid reeglina kuivkäimlad ja vett toodi kaevust. Me olime näinud ränka vaeva veevärgi loomisega, ise olime keeduspiraalidest ja vanast teadmata otstarbega paagist kokku keevitanud soojaveeboileri, mis soojenes terve ööpäeva ja mida tuli käsitsi sisse-välja lülitada. Me olime ise ehitanud võimendid muusika jaoks, ise olime kokku jootnud nii välisukse luku kui sellised imeasjad nagu jooksvad tuled ja värvimuusika. Too viimane uhke sõna tähendas tegelikult nelja enam-vähem muusikaga kooskõlas vilkuvat lampi ja kuigi see oli tehnilise võimekuse näitajana omal kohal, oli seda üle viie minuti ebamugav jälgida. Millegipärast vilkus see teinekord õhtud läbi.

**

Ma ärkasin hiljem korra selle peale, et keegi jageles kellegagi kusagil all. Ruum oli pime ja vaikne, hõõgusid vaid seadmete indikaatorid ja tasa kesi mängis Luxemburgile häälestatud raadio. Natukese aja pärast sain aru, et Magnus üritab Ronniega tüdrukuid ära vahetada:

„Mina oma ära ei anna,“ õiendas viimane vastu. „Nii soe ja pehme teine siin.“

Järgnesid mingid arusaamatud hääled.

„Kuule, kus ta on, ma virutan padjaga!“ See oli Merle hääl, nii et ma ei saanud aru, kes kellega seal üldse kombineerunud on.

„Tasa! Las haugub, püsi paigal.” Ikkagi Hans, nii et ilmselt vahetati Annet ja Kristat...

„Püsi sina ka paigal! Kuhugi sa ei lähe!” Rabelemise müra ja kerge kiljatus, millele kohe järgnes naer. Pika treeningu tõttu alustasid Hans ja Magnus täpselt koos ja sünkroonis ühe Kurt Vonneguti raamatu kaudu tuttava salmi lugemist:

„Eales unustada seda ma ei või, kuis ta hambad kottidesse löi...” Edasi tundus, et mõlemaid taoti patjadega vastu pead.

„Mul on külm lõpuks, jõudke otsusele!” Nad kõik ju proovisid tasa rääkida, et magajaid – mis vist tähendas meid Judyga – mitte segada, ja kuigi see alati ei õnnestunud, jõudis suur osa aega minuni vaid arusaamatu sosin.

„Kus linad ja tekid on?”

„Viienda ja kuuenda diivanipadja all. Ei ole või?”

„Numbreid sa ka ei tunne. Mis need siin on?”

„Kõigepealt endale, siis teistele. Kus te õieti olete, tehke häält!”

„Uuu!”

Hetke pärast sai keegi linapakiga vastu pead ja jälle surus keegi naeru turtsatusi maha.

„Ja muide, kus Raul ja Judy üldse on? Terve õhtu pole neid näinud.”

„Eks seal tagumisel naril...”

„Individualistid sellised! Blokiväline liikumine...”

„Ei lähe segama!”

„Voodi on valmis, teie majesteet!”

Tundsin, et ka Judy on ärkvel ja kuulatab. Madin oli vaibunud, kellegi paljas vari hiilis veel baari juurde ja oli kuulda vedeliku sorinat, ent siis ei olnud enam midagi kuulda peale imetasase muusika ja elektriradiaatorite naksumise. Tüdruku hingetõmbed muutusid aeglaseks ja sügavaks, mu külje vastu toetunud põsk pöördus pisut ära ja ta tõmbus rohkem kerra.

Mul ei olnud korraga und. Ma leidsin end millegipärast juurdlemas, kas ma armastan Judyt. Mind ei häirinud, et küllap satume nii mina kui tema ka tulevikus mõne teisega voodit jagama... Ent kusagilt roomas kohale vari küsimuse näol, mis meist üldse edasi saab? Me elasime eba reaalses, peatunud ajas, me ahmisime endasse helgust ja unistuste täitu mist selles lummavas pikas hetkes... Mis kestis ju vähem kui aasta. Aasta, mille igas hetkes oli alanud suur seiklus, mille iga järgnev päev oli olnud parem, kui lootagi julgesime, mil kohe näis maailm avarduvat ja igaveseks muutuvat.

Mulle näis, et kohe taipan ma midagi olulist... ja siis jäin ma ilmselt magama.

**

Ma tean, et iga su sõna on pettus

Mu ainus lootus on lootusetus

Kui punane hullus maalt viimased pühid

Ka sina sured, sest kõik on tühi

Järgmisel hommikul meid varitseti. Esimeseks hakkasid Anne ja Merle ära minema – ma ei hakkaks spekulierima, kas nad olid kõige korra likumad või hoolisid kõige rohkem välisest küljest, igatahes tahtsid nad mingilgi vähegi mõistlikul ajal kooli jõuda – ning me kuulsime rabelemist ja karjatust, mis küll samal hetkel summutati. Me ei saa kunagi teada, mis meid teisi vähemasti natukeseks ajaks päästis. Arvatavasti leidis Julgeolek, et nad ei saa ust vaikselt lahti, ja jäid sellepärast küüni sisse

passima, mitte ei oodanud kaugemal, et allolijad toimuvast aimu ei saaks? Või passisidki nad ukse juures ja tüdrukute ilmumine kõrvalt seinasegmendist oli neile üllatus? Igatahes läks kuidagi nii, et üks tüdrukutest jõudis karjatada ja uks kukkus nende taga kinni; tõenäoline tundub ka, et see kari miilitsaid ja julgeolekutöötajaid ei võtnud asja tõsi selt, arvates, et mis see kari teismelisi ikka teeb. Selles nad eksisid.

Meie paari traadiga tehtud signalisatsioon ei olnud rakendunud, mis tähendas, et seda osa oskasid nad vähemalt korralikult. Mingeid imevidinaid, rääkimata kõige lihtsamast kaamerast, meil muidugi ei olnud, kuid meil oli üks äärmiselt primitiivne moodus ringi vaatamiseks – avasime vaik selt keldrisse ulatuva lagunenenud korstna jala ja Ronnie ronis üles.

Ta oli viie minuti pärast tagasi ja sünge kui kõuepilv. „Küünis passib oma tosin võmmi. Eemal teel on vähemalt 4–5 sidrunit ja väljas passis veel paarkümmend nägu. Tüdrukuid polnud näha, aga üks suurem kong on ka.”

Panime riidesse ja laadisime relvad. Ka Judy ja Krista võtsid püstolid. Sättisime endale ümber niipalju varustust, kui mõistlik tundus, ja toppi sime taskutesse kogu sularaha. Oli ju selge, et sinna tagasi ei satu me mitte kunagi.

Meil olid sissetungijate vastu siiski mõned pahad üllatused... kui nad polnud neid kahjutuks teinud. Neid suvel üles pannes – vaid pool aastat tagasi! – olime irvitanud, sest hinges ei uskunud meist siis mitte keegi, et seda tõsimeeli vaja läheb. Hiilisime Magnuse ja Hansuga trepist üles ja noogutasin all seisvale Kristale, kes omakorda noogutas Ronniele. Nöörist oleks võinud muidugi ka tüdrukud tõmmata, kuid igaks juhuks... Igatahes Ronnie tõmbas ja kõik läks nii, nagu plaanitud oli – korstnasse peidetud maailmasõjaaegne miinipildujamiin kukkus alla. Ka meie „esiku” seinad rappusid ning kõigist pragudest pudenes tolmu.

Paiskasin ukse lahti ja... ma ei olnud selliseid asju muidugi kunagi näinud ja mul puudus igasugune ettekujutus, mida selline miin suletud ruumis teeb. Ruum muide ei olnudki enam väga suletud, sest kõik ukсед ja aknad olid minema lennanud ja meie raske uks või täpsemalt seinasegment oli alles ainult tänu sellele, et asus plahvatuse suhtes nurga taga. Kõik kohad olid täis veriseid lihatükke ja ärarebitud jäsemeid, need paar kogu, kes olid läbi uste või akende välja lennanud, olid veel kõige kergemini pääsenud.

Need idioodid, kes väljas passisid, olid seisnud tõlbilt paigal selle aja, mis meil väljasaamiseks kulus, ja hakkasid tropis maja poole jooksma just siis, kui meie akendeni jõudsime. Ja nad ei olnud arvestanud automaatidega, neil olid ainult püstolid. Veel vähemalt tosin kukkus meie valan gutest... kuigi kui järele mõelda, võisid mõned taibukamad ka tervena pikali viskuda. Tormasime ümber talunurga, Hans ja Ronnie kõige ees, siis tüdrukud ja siis meie Magnusega. Olime kokku leppinud, et kui keegi kukub, siis teised ei peatu, kuid kui enne majanurgani jõudmist tekkis Magnuse seljale auk ja ta kākaskaela käis, oli see võib-olla mu elu raskeim otsus. Ma siiski kummardusin ta juurde ja pöörasin ta ringi. Miski hammustas mind jalast. Samal sekundil tõstsin automaadi ja kihutasin salvetäie segaduses ringitormavate miilitsate poole. Laadisin ja vaatasin alla. Ta suust jooksis verd ja ta silmad...

„Mine,” vormisid huuled hääletult ja ma läksin, taandusin selg ees ja tühjendasin enne nurgani jõudmist veel ühe magasinini, tegemata välja kahtlaselt lähedalt möödavihisevatest kuulidest ja tuimast löögist vastu puusa.

Ilmselt ei arvestanud ka keegi neist, et me ei kavatse talu tagant sirgelt metsa joosta, vaid teeme ümber hoonete ringi ja oleme maanteel väljas. Meiegi ei olnud sellega arvestanud, kuid esimene miilitsaauto seisis otse meie teel. Kui ma kohale jõudsin, olid klaasid purud ja poisid tirisid võmmi - laipu välja. Ronnie hüppas rooli ja käivitas mootori, vähem kui viie sekundiga olime sees ja kihutasime linna poole.

Meie selja taga paiskus taevasse tulesammas. Meil oli neid miine olnud terve kast.

Vaevalt kaks kilomeetrit eemal keerasime maalteelt ära ja meil vedas, leidsime kohaliku poe eest passimas takso. Grusiinist juht ei taibanud midagi, enne olime ta välja tirinud ja kabalöögiga uimastanud, ning jällegi vähem kui viie sekundi pärast kihutasime vahetatud autoga edasi, seekord linnani välja.

Sõitsime tolle röövitud taksoga läbi kogu linna ja jätsime selle panel majadest magala servale, loodetavasti piisavalt kaugele oma kodudest.

„Minu juurde,” oli Krista lühidalt naksanud ja ega meil muud targemat pähe ei tulnud. Loodetavasti ei näinud meid paljud, kui kiirel sammul metsa läksime. Täpsemalt oli see muidugi äärelinnade vaheline parkmets, millest isegi paar kruusateed läbi läks. Neid viimaseid muidugi vältides rühkisime mõned kilomeetrid ja jõudsime poole sajandi vanu sesse aedlinna.

Me enam-vähem küll teadsime, kus Krista elab, kuid mitte keegi meist ei olnud seal kunagi käinud. Nüüd palus ta meil viimases puudesalus oodata, kadus kümneks minutiks ja tuli tagasi suure kotiga, millest ilmus välja vanu talveriideid. Vahetasime oma joped nende vastu, panime relvad kotti ja mina koos tüdrukutega läksin ees, sellal kui Ronnie ja Hans meile sajakonna meetri tagant järgnesid, et viiene kari tähelepanu ei ärataks. Oli muidugi üks hea põhjus, miks just mina tüdrukutega läksin – nimelt pidid nad mind aeg-ajalt toetama ja poisid pidid meie jäljed kaotama. Koertest polnud lugu, nende lõhnameele ummistamiseks piisas paarist peotäiest tavalisest piprastki ja taksole olime jätnud veerandtunnise viitega süütepudeli, kuid minust jäid järele verejäljed. Mul oli üks kuul läbistanud jala ja teine riivanud ribisid.

Krista tundus haavadest ja üldse arstiteadusest midagi jagavat, tal oli valuvaigisteid, ta süstis mulle tuimesteid ja õmbles haavad, määris need mingi möginaga kokku, sidus kinni, käskis ära juua oma liitri tassi kummalise maitsega teed ja siis magama jääda. Ilmselt aitasid ta rohud sellele kaasa, igatahes ei mäleta ma paarist järgnevast päevast suurt midagi.

Mäletan nagu läbi udu Krista juttu, et tal on onu Rootsis ja et ta tunneb inimesi, kes aitavad läbi Soome sinna jõuda. Trikk oli selles, et Soome jõuda polnud ebareaalne, kuid too riik andis põgenikud välja. Kui aga keegi autoga ootas, võis poole päevaga Rootsi jõuda ja Soome-Rootsi vahelisel piiril polnud mingit valvet. Mäletan ka mingit ta ime riista, telejaamade peilingaatorit vist, millega pidi saama väga täpselt kurssi hoida just selle kohani kaldal, kus keegi õigel ajal vastas on.

Nad läksid, sest valida palju ei olnud, mina aga jäin sellesse majja üksi.

Krista oli koos teistega kaks päeva läinud ja tollest tulevahetuse-hommi kust oli möödas viis päeva, kui suutsin pisut ringi vaadata. Esialgu küll majas, sest välja minna polnud mul jõudu ega vajadust, ent meelelahutuseks piisas sellestki, sest kui ma olin seda juba tegema hakanud, vangutasin pea igal sammul imestunult pead. Maja oli kahekorruline ja täiskeldriga, suhteliselt ruumikas, iga korrus vast nii sadakond ruutmeetrit, soe ja valge, kuigi tuleb silmas pidada, et valgus oli elektri valgus, sest kõigi akende ees olid luugid ja need olid kogu aeg kinni. Ma ei mõistnud, kuidas selline maja sai seal tühjana seista, sest omal ajal olid need enne sõda ehitatud majad ju praktiliselt kõik ühis - korteriteks jagatud, seda aga ei olnud üsna ilmselt niimoodi pilastatud.

Muidugi olin kuulnud, et alati on võrdsemaid selles võrdsete riigis, kuid ikkagi käis see üle mõistuse. Mööbel oli selgelt sõjaeelsest ajast, see tähendab korralik ja väärikas, mitte see saepurust odav rämps, mida hiljem tehti, seinakatted aga nägid välja suhteliselt uued, kuigi taas ei suutnud ma ette kujutada, kust nii häid ja kenasid materjale võetakse. Majas oli oma keskküte ja leidsin keldrist suhiseva riistapuu, millele keegi oli käsitsi kirjutanud „ÄRA PUUTU!”. Ilmselt gaasiahi, jäi mul

arvata, ja käekiri tundus Krista moodi. Ma siis ei puutunud.

Külmutuskapp oli toitu täis, keldris oli omatehtud moose ja mahlu ja kartulisalv, vesi jooksis kraanist, elektripliit oli tavaline ning nii ma seal raamatute ja televiisoriga aega veetsin, kui karguga ringikooberdamisest kõrini sai. *Päev korruga, tund korruga, ja mitte mingil juhul paanikasse sattuda* – nii oli Krista mulle öelnud. Ent näha sõbra surma ja olla ise taga aetav ei olnud midagi niisugust, mille üks 17-aastane poiss rahulikult ära seediks, nii et iga mööduva tunniga tundsin end aina pidetumalt. Kas esimene tunnus tegelikul täiskasvanuks saamisel ongi enda lohutu nooruse tajumine? Mulle hakkas rusuva teravusega kohale jõudma, et kõik, millest seni koosnes mu elu, on lõppenud. Muide just *teravus* oli õige sõna, mis iseloomustas kõiki mu mõtteid ja tundeid sellest ajast, kui haavapalavik ja rohtude mõju kaduma hakkas. Mingi selgus, mida ma ei mäletanud tundvat juba väga kaua aega... ja eks ma pidin paratamatult jõudma selleni, et tolles meie loos olid niidid lahti.

Krista. See võimatu maja oli ainult üks detail tolle kummalise tüdruku juures. Tegelikult algas kõik ju temast. Magnus ja Ronnie olid kusagil peol temaga tutvunud, tüdruk oli aga vastu kõiki ootusi hoopis Hansu vastu huvi tundma hakanud ja siis hoopis minuga mõnda aega „käinud”, ehk siis flirtinud. Ent tema oli see, kes oskas meie paljude segaste tutta vate hulgast välja otsida pundi tantsijaid ja viia asjad selleni, et paare ei tekkinud. Bändist, mille nimel me kõik omavahel võrdsed pidime olema, ei saanud muidugi kunagi asja, ent muudest tegudest küll.

Kriminaalsetest nimelt, ent mitte ainult. Krista oli ju see, kes millalgi ühel saunaõhtul ka tüdrukud sauna ajas ja siis ülejäänud õhtuks vaid pidevalt lahtihargnevasse rätikusse jäi. Krista oli see, kes selle vana küüni leidis, kuhu me hiljem pesa tegime. Krista oli see, kes meist kõigiga magas ja siis ka teised seda tegema ässitas.

Kus koolis ta üldse käis? Neetud, kas ta üldse koolis käis? Mingi koolikott tal ju oli, kuid tegelikult ei olnud kunagi juttu olnud, kus koolis... Kui vana ta õieti oli? Kes ta vanemad olid? Mismoodi sai ta üksi sellises majas elada? Oli ta juba enne neid olnud selline asotsiaalne kaak, kes mingil hetkel vaid kaaslasi vajas, sest ise enam hakkama ei saanud?

Mu mõtted hakkasid mingil hetkel kappama. Seda kõike on raske seletada inimestele, kel tolle ajaga kogemus puudub. See, mida me tegime, ei olnud võimalik. Lihtsalt ei olnud – ühiskond oli selleks liiga hästi kontrolli all. Kusagil maakolgastes omati illegaalseid relvi, kuid mingit suuremat vastupanu okupatsioonirežiimile ju ei olnud, viimased metsavennad olid kas tapetud või välja meelitatud põlvkond tagasi. Kõik kohad olid täis nuhke ja tseremoonitsema poleks hakatud, esimese kahtlusevirve juures oleks etendatud kohtufarss ja tegijad vangilaagritesse kupatatud. Võim kontrollis kõike ja püsis vankumatult. Üks kui teine poisike oli ju mitte relva, vaid paljalt keelatud lipu või raamatute omamisega vahele võetud ja erikooli suunatud. Koputajaid leidis kõikjal, uuri- miseks ja jälitamiseks ei vajanud need mehed mingeid lubasid ja iga sugune avalik vastutegevus leidis kindlasti kiire ja karmi lõpu. Ent me olime tegutsenud ju ligi aasta... Neetud, tegelikult tõesti *ainult* aasta...

See, et meid lõpuks tabati, oli pigem asjade loomulik käik. Kuidas ma varem selle peale ei tulnud? Millele ma lootsin? Ilmselgelt teati meist üsna palju ka peale nime ja aadressi – kuidas oli see siis võimalik, et Krista kinnitas, et sinna majja ei tule keegi, ja keegi ei olnudki seni tulnud? Kui ma juba sellega tegelesin, arvutasin umbmääraselt kokku, et kõigi meie pahategude kasum oli vast kusagil poole ja kolmandiku vahel sellest, mida kulutanud olime, ja ainus, kellel näis alati lõputult raha olevat, oli Krista. Oli ta julgeoleku agent? Ei, liiga absurdne oletus... Oli ta mingi välisluure agent? Kuigi ma ei osanud arvata, mida kuradit küll võiks mingisugune piiritagune organisatsioon taolisest tegutsemisest kasu saada, oleks see tegelikult olnud palju vastuvõetavam seletus.

Seletuse, mis nüüd tundub kõige tõenäolisem, viskasin siis kui lapsi kult totaka kõrvale...

Kadle salvestused

Teravad varjud roomasid seadmetel ja tugitoolidel, kui soomuskilp end kokku korjas ja juhtimiskeskusele avanes kosmose tintmust põhja tus.

„Pane see kinni!” peitis Kadle oma peaaegu olematu nina istmepatja ja tõmbas end toolis kägarasse, suutmata taluda seda lohutat tühjust.

„Ähh, kujutle, et see on virtuaal. See on näilisus, tõkkeväljad loovad meie ja vaakumi vahele palju kindlama barjääri kui mistahes materjalid,” heitis Eldon tema kõrvalt toolist. Ta keerutas laisalt oma suurt pead ja takseeris erilise huvita muidu taustast eristamatute planeetide ümber tekki nud märgendeid.

„Ikkagi, ma ei või seda vaadata.”

Tüdrukul paistis tõsi taga olevat, nii et Dagid ja Fer ees piloodi kohtadel vahetasid pilgu ning seinad tuhmusid, asendudes maitsetu ja taotluslikult tehniliku džunglivaatega.

Eldon lasi end demonstratiivse nühatusega tooli lödvaks. Tema taga istuv Sudek nii leplik ei olnud, ta vandus vaikselt ja tõmbas silmadele sama suguse visiiri kui oli pilootidel.

„Kümme sekundit,” ütles Fer vaikselt. „Kohe võib raputada.”

Suured numbrid jooksid tagasi, nulli juures ei juhtunud midagi.

„Kunagi ei juhtu midagi,” ringutas Dagid, vabastas rihmad ja tõusis püsti.

„Ehk sa, Kadle, koristaksid end nüüd tahapoole, et me saaksime siin jälle asjad normaalseks teha?”

See ei olnud öeldud naljatoonil, vaid tüdinud tõsidusega, tüdruk vastas sellele mürgise pilguga ja lahkus sõna lausumata.

„Dagid, ei maksa,” lausus vanem mees vaikselt ja manitsevalt, samas kuidagi vabandava ja tähelepanu mittenõudva tooniga.

„Kas me läbisime tzasu barjääri?” tahtis Sudek teada. Tema toonis ja olekus oli kummalist rabadust, palavikulist erutust.

Fer vaatas enne vastamist korraks oma noorema kaaslaste järele ringi, kuid viimane uuris süvenenult mingeid ekraane ja andis kogu olekuga mõista, et reisijad on tema jaoks õhk.

„Kui oleks olemas mingi konkreetne tzasu barjäär, oleks vastus jah. Pigem on tegemist tzasu-poolse skaneerimisega, mida oma aparaatidelt näeme. Ta tahab teada, kes tuleb.”

„Ma tean, et see on kõnekeelne väljend. Kas me oleme nüüd Jumala Kaitse All?”

„Sa tead vastust, Sudek. Jah, oleme... ehkki „Jumala Kaitse All” on samuti äärmiselt ebateaduslik kõnekeelne väljend. Aigeon-Zilini kvant spinn-nihkest tulenev Treboge spektraalpeegeldushäire oleks korrektsem.” Vanema mehe toon oli endiselt vaikne ja rõhutatult mittepeale suruv.

„Mis tähtsust sel on, kuidas seda nimetatakse?” mõrises Eldon, silm nähtavalt enesega võideldes, et mitte tüdrukule järele minna. „Igatahes ei tohiks enam miski takistada maandumist? Me oleme põhjalikult vaeva näinud, et tolele fenomenile mingeid sellega kunagi tegelenud inimeste nimesid külge pookida, aga fakt on, et vaatamata nendele skolastilistele sõna mängudele ei saa ükski inimtaoline olevus tzasust kõige vähemalgi määral aru...”

Ta tahtis veel oma loengut jätkata, kuid Sudek lõikas närviliselt vahele:

„Nii et nüüd ei saa meiega midagi juhtuda, enne kui tagasi tuleme?”

„Me ei pea kartma mingite segaste huvidega tegelaste rünnakut laevale, ehkki selle tõenäosus on niikuinii naeruväärselt väike, samas pole see kindlasti ainus ja suurim ohtudest...” jätkas Eldon

dotseerival toonil.

„Ah jäta! Sa ei pea õiendama!” kähvas väike mees enda ees istujale. „Nagu sa teaks sellest midagi. Ära tee nägu, sa ei tea. Meie endi omad, võib-olla ka mõni muu Impeeriumi patrull, kõik siinsed vördjapundid ja ühel päeval võib ka Föderatsioon või kurat teab kes tahta kaasa lüüa...” Ta vaatas nagu abi otsivalt laeva juhtinud tegelaste poole, kuid nendel ei paistnud olevat mingit soovi kommenteerida.

„Hea vähemalt, et kajud lendavad ainult alla valguse kiiruse,” porises ta siiski veel ilma erilise entusiasmita. „Nad arvavad, et vaim jääb maha.”

„Nüüd on sul vaim!” kilatas Eldon. „Mis ajast sa usklikuks hakkasid? Täiesti ära pööranud. Ei ole ju mingit müstilist energiat, mis säde tagusest läbi ei tule?” pöördus ta omakorda kinnituse saamiseks pilootide poole.

„Umbes kümnendik muidu täiesti intelligentseks tunnistatud rasse väldib selle põhjendusega sädelende,” vangutas Fer pead, endiselt vaikne ja tähelepanematu, kuid nii mõjus, et sundis silmapilk end kuulama. „Ja veel viiendik üritab piirata lendude kestust ajavahemikuga, mis võrdub umbes sellega, kui neil koomasse langenud haige surnuks tunnistatakse.

Nii et kolmandikul rassidest on tavasid, mis nagu eeldaks mingi müstilise substantsi olemasolu, mis sädelendudel nii-öelda kaasa ei tule. Ma ei ole kompetentne otsustama, palju selles tõtt on, kuna ülejäänud kaks kolmandikku ei lase end sellest asjaolust segada ja ma ei ole näinud andmeid, mis näitaksid, et see neile kuidagi halvasti mõjuks.”

Viis sekundit valitses vaikus, siis lasi Sudek kuuldavale sunnitud naeru pahvaku: „Noh, me leppisime kokku, et oleme ära umbes kuu ja hinge taevasse võtmiseni pidi vägaõigeusu koraani järgi olema 40 päeva, nii et pole hullu. Ma muretses rohkem selle pärast, et meid otsima ei haka taks ja avastataks, et meid ei olegi kusagilt Kidist leida.”

„Ära jama.” Teema ei meeldinud Eldonile. „Meid ei leitud stardil ja nüüd on võimatu meid leida. Ja tagasi tulla on lihtsam, eks?” Taas tahtis ta vanamehelt kinnitust.

„See on tõsi,” piloot noogutas. „Nagu ma olen teile korduvalt kinni tanud ametlikust erinevat, kuid üldteada fakti, on perimeetrit tegelikult võimatu valvata ning ainus viis teostada mingisugustki piirikontrolli, on registreerida inimesi, kes Impeeriumi taevakehade ja tehisobjektide vahet liiguvad, ähvardades sealjuures rangete karistustega autoriseerimata, välja sõiduviiisata tähereisi eest. See aga toimib ainult siis, kui mõlemad pooled sellest kinni peavad, ent piirialadel pole paljud Impeeriumiga formaalselt liitunud planeedid, süsteemid või asumid absoluutselt huvitatud kontaktide piiramisest. Kuigi isegi meid ümbritsevad tsiviilisatsioonid on üldiselt teadlikud Kollase Jõe Leppes ja saavad aru selle möödapääsmatusest Impeeriumi kuuluvate maailmade puhul, tekib terav mittemõistmine – kui mitte öelda otsene vastutegutsemine – kohe, kui sellest tulenevaid sanktsioone kusagil ellu püütakse rakendada.

Utoru registreeris teie väljumise ja reisi Kidisse. Kidi erasadamates registreeritakse Impeeriumi kodanikke väljalendudel ja võõraid sisenemisel, nii et on täiesti ohutu sealtkaudu tagasi jalutada. Seega, kui piirivalve annaalidesse ei jäänud märget, et te mu laevale ronisite, ja te ei lähe patseerima kuhugi siinse Impeeriumi esinduse või vabasadamade turvateenistuse kaamerate ette ega kekuta pärast väga avalikult oma reisiga, olete praegu juba võitjad.”

Eldon ei pidanud rohkem vastu ja tõusis.

„Kena. Ma otsin siis endale midagi juua,” ütles ta kiiresti lahkudes.

Ka Digid kõndis sõna lausumata kuhugi tahapoole. Sudek oli sellise moega, et temagi kavatses lahkuda, kuid avastades end piloodiga kahe kesi, pöördus selle poole, ehkki viimane – ta käitumist õigesti tõlgendades – uuris rõhutatud huvitusega oma seadmeid.

„Kui tihti te selliseid reise sooritate? Ma mõtlen, kui teil jänesed pardal on?”

„Mu lugupeetud kaaslane, me leppisime algusest peale kokku, et sellis tele küsimustele ma ei vasta.”

„Te peate selle pealt küll hästi teenima!”

Fer kõhkles sekundi, siis pöördus. Ta huultel oli sama viisakas naera tusevari, hää endiselt vaikne, ent sellest õhkas kosmilist külma: „Härra, me leppisime meie ühise reisi finantsaspektid kokku, samuti muud reeglid. Nendest ühte sa praegu rikud. Te tulite siia vabatahtlikult. Ma ei väida, et te oleksite pidanud paluma, sest see on teenus ja te maksite selle eest. Ent kui sul oleks tervet mõistust isegi mitte võrreldavalt su... tegelikult su isa varandusega, vaid täiesti tavaliselt määral, peaks sulle olema ilmselge, millisest ühiskonnakihist on pärit laeva reisijad.”

Noormees lausa vappus selle pilgu all, siis võttis end kokku ja manas näole ülbe ilme: „Aga sa ei saa mind ka karistada. Ma pean tagasi jõudma ja olema rahul, sest sellest, mida ma räägin, sõltub ju ka sinu edasine äri. Ehk oleks kasulik minuga kokku leppida, sest mu ringkonnas võib olla palju huvilisi. Minu võimuses on nii hulgaliselt kliente leida või ka suuri pahandusi korraldada.”

„Võib-olla me ei laskuks ähvardusteni?” Kui see oli teesklus, siis suure pärane, igatahes paistis, et piloot ei suuda varjata irvitust. „Lisaks rikas tele pervertidele, kes lähevad enigi N-vormi nikkuma, vean ma näiteks salakaubavedajaid, igasuguste huvigruppide agente ja müstilisi tege lasi, kellest ma tõesti ei tea, mida nad endast kujutavad. Sa saad oma reisi, täpselt nii, nagu kokku leppisime. Aga kui sa muutud mulle või laevale ohtlikuks... mõtle korraks – kas sinu isa suudab mind kaitsta Impeeriumi salapolitsei eest? Aga mind kaitstakse. Ja nüüd kao siit, ma eelistan üksiolekut su närusele seltskonnale.”

**

Helesinine kera pööras end nende all, olles parasjagu nii lähedal, et tunduda hiiglaslik, samas aga mitte kaotades aimdust kerast.

„Nii Utoru sarnane...” ohkas Kadle alla vaadates. Ta oli tagasi tulnud ja millegipärast endale midagi tulipunast pudeliharja meenutavat pähe meisterdanud. „Aga nii võõras... kõik mandrid on valed.”

„Äh, sa ei tunneks neid Utorul ka ära, kui sa just ei satuks täpselt sama pidi vaatama, kui gloobus tavaliselt ees on,” nõokas taas tema kõrval istuv Eldon tüdinult.

„Kõik elamiskõlblikud planeedid on sellised,” sekkus Sudek oma kohalt nende taga. „Nad peavad olema üsna kindla suurusega ja nende atmosfääri koostis dikteerib selle helesinise tooni. Kuhu me suundume?”

„Ildilo vabasadamasse,” Dagid vaatas korraks oma kaaspiloodi poole, siis lülitas ühele saarele nende ees roheka ristküliku.

„Kas me saame ka mujal ringi käia?”

Taas heitis Dagid vasakule kõhkleva pilgu. „Ei.”

„Mh,” Sudek surus huuled kokku. „Ma olen lugenud, et Edellöö kultuur on päris huvitav, ja U-Eniga lõunaots...”

Ta sõnad hääbusid pooleldi esitatud küsimuseks ja kümnekond sekundit valitses vaikus.

„Ma peaksin teile meelde tuletama, et Eerik on ligikaudu sama suur planeet kui Utoru,” alustas Fer oma vaikselt viisil. „Tegelikult suurem. Pinda on 20% rohkem. On küll kolm suurt mandrit ja kuigi see ei ole tõestatud, on lammide liikumine ilmselt tzasu kontrolli all. Kuigi tzasu on noor geoloogiliste ajastute skaalal, näitavad ilmselged jäljed, et mandrite ja ookeanide piirjooni on viimasel poolel miljonil aastal oluliselt õg vendatud, et saavutada ühtlane võimalikult lai mereala mandrite vahel.”

Tema jutu ajal olid all planeedil süttinud markerid, ta oli ka tekitanud enda ja kaaspiloodi selja taha ja reisijate ette gloobuse jalgpallisuuruse kolme mõõtmelise kujutise ja sealgi hakkasid osutatud kohad helendama.

„Muide, kuigi nagu enamik juba mõnda aega end tsiviliseerituks lugevaid rahvaid, suhtuvad ü'ëñi(jj)gid tolerantselt võõraste eksimustesse kohalike kommete ja eriti keele osas, oleks viisakas vähemalt proovida neile vastu tulla, sest lõpuks oleme meie külalised. Ja see siin ei ole isegi mitte Enigma – see sõna, nagu te kõik teate, tähendab mitmes muist ses keeles mõistatust ja ilmselt on ü'ëñi(jj)gid selle meelega oma maailma nimeks valinud. Keskmine kohutavalt ebaloogilist, primitiivset ja häälikuvaest standardkeele Impeeriumi murret kõnelev inimene ei suuda korralikult välja öelda ei nende rahva ega planeedi nime ja siit algavad raskused. Lepime siis kokku, et nad on enigid – ma loobun edaspidi püüdliselt hääldamast ü'ëñi(jj)g – ja sinne manner on U-Eniga, nagu Sudek ütles. Pärilist on see Uü'ëñ(jj)i. Ja las nende peaplaneet olla Enigma.

Andestage mulle see populaarteaduslik loeng, ent ma peaksin veel kord hoiatama Impeeriumi ametlike ülevaadete ja eriti just ajuvabade seiklusfilmide mõjul tekkida võivate väärkujutelmade eest, nagu oleksid kõik välismaailmad suurema küla mõõtu moodustised, kus elab paremal juhul kaks-kolm kirevat ja eksootilist rahvusgrupp. Ererik on suur ja väga komplitseeritud maailm; *väga* komplitseeritud ja kontrollimatu. Kõige pealt tzasu, siis kolme rassi veristest kokkupõrgetest tulvil ajalugu, nüüd ka erinevate galaktiliste jõukeskuste huvid...

Meie kujutlused enigidest põhinevad Enigmalt, kuid seal on sedalaadi kontaktid, mida ootate, täiesti lubamatud. Ererik on nende silmis dekadentlik, arrogantne ja ohjeldamatu tagahoov.

Enigid on anatoomiliselt inimesed, me oleme suutelised raskusteta suht lema ja sööme sama toitu. Ent meie arusaamad maailmast, kombes ja kõik muu sinna juurde kuuluv – kogu kultuur ja maailmapilt on teie jaoks kujuteldamatult erinev tänu nende kolmesoolisusele.”

Planeet nende all kasvas kogu aeg. Dagid heitis kaaslasele pilgu ja viipas ühele puldil vilkuma hakanud tulukesele, Fer heitis üle öla pilgu ja hakkas siis kellegagi rääkima kummalises laulvas keeles, milles ei paistnud olevat eraldi sõnu, vaid ainult stroofipikkused laused. Tõlkija andis teada, et lepiti kokku lähenemiskoridor.

„Me maandume veerand tunni jooksul,” jätkas mees peale jutu lõpe tamist taas pead pööramata oma kaasreisijate poole pöördudes. „Seniks kasutan veel kord võimalust korrata teile seda, mida te peaksite teadma ja milles oleme korduvalt kokku leppinud.

Ma annan teile arvelduskaardid. Ma annan teile ka sularaha, kuid suhte liselt vähe, ja kus võimalik, ärge kasutage seda. Kaarte ei ole võimalik jälitada ja neid on raske tühjaks varastada – ainult teie saate seda kasutada, sest ma olen maha põletanud kõik muud sisendid peale sõrme - jäljeidentifikaatori ja koodikontrolli. Enigide rahasüsteem erineb meie omast tugevasti, kuid tänu neutraalsele tsoonile käibib alas, millega te peaksite piirduma, vähemalt tosin valuutat.

Vaadake, kuritegevusse suhtutakse siin teisiti. Elu ei ole ohutu, ja lisaks tahate te ronida kohtadesse, kus...” Ta otsis sõnu. „Ma ei tahaks teid ka ära hirmutada. Ma tean, et teil kõigil on kaasas kaupu, mis kuulu järgi pidavat siin hingehinda maksma ja mida te loodate siin müüa – kas siis raha või põnevuse pärast. Ma annan teile mõned aadressid ja teie oma asi, kas te neid kasutate. Ütlen kohe, et te saate seal umbes kaks korda vähem, kui teile tänaval pakutakse, aga seal saate te selle kätte, tänaval röövitakse teid üheksal juhul kümnest lihtsalt paljaks. Teisalt ei juhtu teiega midagi, kui te natuke ettevaatust ja tervet mõistust rakendate. Tänavatel ei röövita, kui te ise kellegagi rääkima ei lähe; ükski hotell või pood ei lase teilt varastada; ükski taksojuht ei tee teid paljaks; ükski restoran või muu salong ei võta teilt rohkem, kui kokku lepiti – aga see kehtib peatänavate ja aktsepteeritud kohtade kohta.

Teil on kindlasti kavas ka kohalike odavaid asju Utorule kaasa osta. Hoiatan veel kord, et midagi elusat ma laeva pardale ei luba. Ja veel – kohalikud teemandid on tõesti odavad ja head, aga neis on

teatud metallide jäljed, mille põhjal spetsialist teeb sekundiga kindlaks, kust kivid pärit.”

Veelkord ärkas üks seade ellu ja ruumis kuuldusid selle võõra keele leelo tused. Laev pööras pisut ja kerge õõsumise järgi otsustades sise nesid nad atmosfääri.

„Teie ei taha, et ma jälgiksin, mida te siin ette võtate, mina ei soovi seda teada. Ka vastupidise kohta see loodetavasti kehtib. Nagu me kokku leppisime, peate te minuga vähemalt kord jooksvas kohalikus ööpäevas, see tähendab kord 1,2 Utoru päeva tagant ühendust võtma, vastasel korral eeldan, et teiega on midagi juhtunud. Kui Impeeriumi saatkond saab kuidagi teada, et te siin olete, siis – vabandust – ma ei tunne teid, ei ole kunagi näinud. Kui te kokkulepitud kahe nädala, kohaliku aja järgi üheteist ja poole päeva, täpsemalt öeldes 336 tunni pärast, ja veel lihtsa malt öeldes siis, kui minu poolt programmeeritud taimer teie kelladel nulli jõuab, ei ole mu laevas, lendan ma minema ilma teieta. Teil on üks aadress, kuhu sel juhul pöörduda, ja loodetavasti toimetatakse teid kui dagi millalgi tagasi, kuid mina olen sellest hetkest vaba igasugusest vastu tusest ja samuti ei tunne teid, ei ole kunagi näinud.”

Eldon vaatas pisut ebalevalt teiste poole, siis venitas kõhklemisi: „Mina sain meie kokkuleppes nii aru, et te teete mõistlikkuse piires kõik, et tagada meie julgeolek ja anonüümsus?”

„Jah, kuni te järgite reegleid ja tervet mõistust. Ma soovitaksin hoiduda vabasadama lähedusse. Kui see ahistav tundub, soovitaksin *tungivalt* hoiduda vähemalt neutraaltsoonis ja kindlasti hoiatan teid tõsiselt teisele poolkerale või mõne teise rahva alale mineku eest. Kui te seda teete, olen vastutusest teie eest vaba ja... noh, ilmselt ei kuule ma teist rohkem kunagi midagi. Ererik on planeet. Näiteks kui te piirdute kahesaja kilomeetriga, mis kaardil tundub küll imeväike täpp – on teil rohkem kummastavat ja põnevat vaadata ja leida, kui te ka kümme korda pikema ajavahemikuga suudaksite. Ärge suhelge võõrplaneetlastega. Ärge suhelge X-tüüpi enigidega. Mitte üks neist – garanteeritult! – ei oska standardkeelt ja neil ei ole praktiliselt kunagi tõlkijat; kummardage ja tehke minekut. Kui teile tundub ümbrus räämas ja kohalike pilk teil liiga tihti peatub – ots ümber ja tagasi. Üritage mitte ronida privaatsetesse aladesse. Ärge minge ujuma. Avalikke basseine on ainult kaks ja need on vabasadamas ning tunnid on ära jagatud erinevat tüüpi tulnukate vahel; ja kokkuvõtlikult on tegemist paigaga, kuhu ei tohi minna, sest seal liigub ka saatkonna inimesi. Ookeani võite minna siis, kui ühtki kohalikku läheduses ei ole. Arvestage, et kui te uppuma hakkate, võite pigem aeruga pähe saada, kui et keegi teid paati tõmbaks...”

„Miks see nii on?” tahtis Kadle teada.

„Ma ei tea täpselt...” Fer kõhkles. „Arvatavasti sellepärast, et ookeanid on rangelt võttes veel praegugi radioaktiivsed. Te kõik teate, et hotellide vannitubades ei ole kraane, on puhastuskäsnad... nagu Digid teile selgitas – konteiner surnud hiigeltõuke meenutavate rätikurullidega. Pisut harju - mist ja ma kinnitan teile, et need täidavad oma ülesande suure paraselt ka inimese puhul, andes ka meile – vabandage mind – hulga parema lõhna, kui see *homo sapiensil* muidu on. Ma isegi tungivalt soovitan teil end kaks korda sellega hoolikalt üle hõõruda, enne kui te lähete tegema seda, mis teil plaanis on.”

Laev pööras end veel pisut ja tungis pilvedesse.

Üle lume

Raul vaatas ringi. Lilla sirav taevas oli kõrgemale tõusnud, nii et selle alla hakkas juba pilvi kogunema.

„Mis siis saab, kui üritada sellest läbi lennata?” tahtis ta teada.

Fer kehtas õlgu. „Võimalusi on tegelikult kolm. Esiteks võid sa seda pinda puudutades hetkeliselt

aurustuda nagu kärbes, kes sõjalaseri kiirde satub. Teiseks võib ta su lihtsalt välja visata, aga pole teada, kuhu. Näiteks võid vabalt avastada, et liigid kümnendiku valguse kiirusega Uuki poole... ja et sul on neli jalga. Uuk muide on Eerikeri kuu. Ma ei tee nalja,” lisas ta leebe tagasihoidlikkusega, kui Raul turtsatas. „Ja kõige tõenäolisemalt tiritakse sind tema juurde ja ta ehitab jäämandrile sinust templi. Ilmselt üks vastikumaid viise suremiseks.”

„Kuidas – ehitab templi?”

„Ta tirib su tükkideks ja teeb igast tükist mingi groteskse... noh, meie jaoks groteskse ja mõttetu olendi või mehhanismi. Need üksikud, kes poole protseduuri pealt on tulema saanud... ma ei oska seda sinu keeles seletada. Ta ei rebi sind füüsiliselt tükkideks, vaid teeb kvantttõmmiseid. Sa kaotad iga operatsiooniga endast midagi, muutudes tühjaks varjuks. Tead vusetuks, jäsemete asemel võdisev sült...”

„Või ta transformeerib su mäesuurusesse kivist aju, mis mõnda ta tota kat masinat peab juhtima, ja sa mõtled oma kaikuvaid kivist mõtteid ja lähed hulluks, soovides vaid olematust,” lisas Sudek arusaamatu kalgi muigega.

„Nii et te siis kukkusite alla ja praegu panete sellesama süstikuga lõuna poole? Olgu, aga mida te üldse siia tegema tulite?”

Ligi minuti valitses vaikus, siis hakkas Fer naeru pugistama ja vajutas paarile klahvile.

„Ma saatsin sulle ühe dokumendi, loodetavasti on see ka korrektselt tõlgitud. See vastab vist kõige paremini su küsimusele.”

Raul heitis talle mõistmatu pilgu ja istus lugema.

**

„Käesolev dokument sisaldab kvintessentsi Û'eñi(jj)ga (ka Enigma või Enigi) tsivilisatsiooni all tuntud inimmutantide bioloogilistest ja sotsiaalsetest aspektidest, mis on osutunud ülimalt oluliseks suhtlemisel tavaliste inimestega.

Juba mäletamata aegadest on inimeste hulgas suure populaarsuse saavu tanud kaubaartikkel enigi N-tüübiga (edaspidi EN) seotud visuaalne materjal. Anatoomiliselt inimesest eristamatud, on need peamiselt vaid kunsti ja soojätkamisega tegelevad olendid väliselt peaaegu ideaalselt sobivad inimmeeste seksuaalsete huvide arhetüübiks. Nende keskmine kasv on ca 150 cm ja umbes 25-ndaks eluaastaks saavutavad nad täis kasvanud isendi proportsioonid, mida säilitavad peaaegu oma eluea lõpuni, seega umbes 200 aastat. Mainitud välimus vastab väga hästi arenenud ja esteetiliselt nauditavale 16–19 aastasele inimnaisele. Kuigi nad on üldiselt tuntud kui saledad, suurte rindadega ja väga tiheda pea karvkattega, mis ulatub natuke seljale ja tuharatele, mahuvad nad kõigi parameetrite osas tegelikult puhtatõuliste inimeste skaalasse. Ehk teisiti öeldes esineb terveid tavalisi inimrässe, kes on saledamad, kelle naised on suuremate rindadega ja kes on hulga karvasemad. Samas peavad praktiliselt kõik inimrassid EN-e ja tegelikult ka EM-e väga ilusateks.

Jättes kõrvale kõik ebaolulised detailid, on selgunud, et kuigi suhe on loomu likult absoluutselt viljatu, naudivad inimmehed ülimal määral sugu lisi toiminguid EN-idega ja viimaste hulgas on umbes 10% põhimõtteliselt nõus inimmeestele selles osas vastu tulema.

Inimnaised on samuti huvitatud enigi M-tüübist (EM), kuid see on pigem huvi ebatavalise vastu, kuigi samuti paljud neist heameelega jääksid nimetatute kaaslaseks, sest EM-ide suguline võimekus on ligikaudu suurusjärgu suurem inimmehe omast. Seda aga ei anna võrreldagi mõjuga, mis on EN-idel meestele. Läbi kogu ajaloo on jälgitud fenomeni, kuidas mehed on valmis hülgama kõik, deserteeruma laevadelt ja sooritama kuritegusid, et viibida koos nende tunnetele vastanud EN-iga.

Enigmal, enigite universumi peaplaneedil (nende vanimal koloonial) on kõik kontaktid inimestega

kontrolli all ja suguline huvi ülimalt taunitud, kuid nende algmaailmas Eerikil, samuti paljudes teistes asumites on see lausa tööstusharu mõõtmel võtnud.

Kuna ka Impeerium soovib piirata suhtlemist enigidega (sest mingit tege likku suhtlemist peale seksuaalsete huvidega seonduva ei ole kunagi olnudki), pole kättesaadavad teemat puudutavad uuringud. Seda arvesse võttes on võimalik pakkuda vaid mõned üldised tõdemused –

Inimmehed peaksid EN-ide jaoks olema küllalt perversse välja nägemisega ja olematu seksuaalse võimekusega, ent miks siis võib nende puhul samuti täheldada teatud sõltuvuselaadset seisundit, ehk tavakeeles ja väga lihtsalt öeldes – miks mehed ja EN-id armuvad vastastikku ennast unustavalt? Kui meeste puhul võime me lugeda toimemehhanismi lihtsaks – piisab pilgust mõnele pildile! –, siis mis kõidab EN-e? Vastus võib olla nende ühiskondlikus korralduses ja faktis, et ka EM-id on inimmeestega võrreldes naiselikud (EN-idega sama kasvu ja sarnaste keha proportsioonidega). Tasub meelde tuletada nende geneetilist mehhanismi: X-tüüp ei ole, nagu mõnedel putukatel, „töomesilased” – väljaarenemata emased. EX-id sarnanevad suurt kasvu ja hästi arenenud musku-latuuriga inimmeestele, nad on inetud, rumalad ja täiesti ebaseksuaalsed. Kromo soomimehhanism tagab, et neid sünniks kolm korda rohkem kui EM-i ja EN-i kokku (neid sünnib ligikaudu võrdset, kuid EM-i eluiga on ca kolm korda lühem kui EN-il, samas kui EX-id elavad kuni 300 aastaseks). Ometi ilmselt esineb ka EX-il mingi rudimentaarne seksuaalsus ja kindlasti on ka nii EN-, kui EM-tüübi hulgas neid, kes samaga vastavad. Tuleb korrata, et inimeste andmed selle koha pealt on äärmiselt puudulikud, kuid ilmselt on see perverssus palju sügavamalt taunitud, kui homoseksuaalsus inimeste hulgas kunagi on olnud. Loogiline tundub eeldada, et asi on inimmeestele omases mehelikkuse, seksuaalsuse ja intel ligentsuse kombinatsioonis. Lisaks on oma osa ka mainitud ühiskondlikel funktsioonidel: teatud vanuseks on EN-id sünnitanud sobiva hulga lapsi ja sellega nende osa ühiskonnas piirdub; EM-e on vähe ja see tõttu ei ole neil kunagi pähegi tulnud vaid ühe EN-iga piirduda. EM-id on need, kes valitsevad ja juhivad EX-e, seega tegelikult kogu enigi ühiskonda. Mingi osa on kindlasti ka selles, et tegelikult nad ju teavad, et on vaid muteerunud, väärastunud inimesed. Ja nüüd tuleb inimene, kes sind kohtleb kui endaga võrdset ja samal ajal jumaldab, pakkudes hoopis teistsugust elu?...”

**

„Kust sa tead, mida Sudek ja Fer siis rääkisid, kui sind ruumis ei olnud?”

Raul oli lugemise lõpetanud ja näperdas mornilt istme kuivanud mere rohu värvi nahka meenutavat katet. Teised olid kaugemale läinud, ainult Kadle istus ta vastas ja silmitses teda pikapeale kergelt ärritava defineerimatu lõbususega.

„Laeva lindistusseadmed töötasid. Need on Feri kontrolli all ja... noh, saad aru, see ei ole tõend, sest selliseid kujutisi on iga tehisintellekt võime line mistahes tegelastega tegema. Meie sinuga teame... olgu, eeldame, et tõenäoliselt nii see oli, kuid kellelegi teisele... Kas sinu maailmas ei võltsita filme? Pilte? Kõnesalvestusi?”

„Võltsitakse küll...”

„No näed siis.”

Kadle tõusis ja tiris seinarva võrgust välja paar suurt kotti riietega ning hakkas seal tuustima.

„Fer lubas,” selgitas ta. „Tema omad tegelikult. Ta ju kõige suurem... ehkki sinust kõhnem. Näe, proovi selga.”

Nii püksid kui kuub olid Raulile väikesed. Ta ajas need maha ja enda omad selga tagasi. Tal oli tegelikult kahju oma rõivastest lahkuda ja korruga ta teadvustas, kuidas ebatavalises situatsioonis väikesed pisiasjad tähtsaks saavad. Riided olid viimane side koduga, need olid ainukesed asjad, mis sidusid teda Maaga, endise eluga...

„Aga see?” Tüdruk ulatas talle suure kasuka moodi asjanduse ja see läks talle isegi selga.

„Nüüd tuleb veel saapad ka leida,” tuletas ta meelde.

„Jah.” Kadle vaatas ta jalalabasid arvustavalt. „Niikuinii tuleb sulle uued riided osta... Fer! Midagi talle jalga?” hüüdis ta ettepoole.

Kümme sekundit valitses vaikus, siis kostis juhi hää: „Pole! Midagi ei jää üle, peame ta niisama sisse saama, eks siis vaata... Seal ei ole külm, läheme otse garaaži... Ja üldse, soovitan magada.”

Taevas oli väga tumedaks tõmbunud ja lilla virvendus lõõskas ribadena nagu üliheledad virmalised. Raul kõndis korraks bussi etteotsa, mille kohal ka lagi läbipaistev oli, ja noogutas Dagidile, keda ta oli seni muide näinud ainult Kadle salvestusel. Mees heitis talle vaid ühe morni pilgu ja ignoreeris muus osas täielikult. Taevas aga, niipalju kui seda kõrgete kiudpilvede ja tzasu hinguse vahelt näha oli, lõõskasid võõrad tähed; mitte midagi tuttavat ei olnud neis mustrites, ainult külm kiirgus kusagilt väga-väga kaugelt...

Paistis, et kõik tegid endale mingitest kiledest pisikesed privaattoad ja tema legi oli üks selline valmis pandud. Too arusaamatult peenel raamil voodi oli tegelikult soe ja pehme, niisamuti kui pigem lina meenutav tekk ja ilmselt mingi väljaga kohevil hoitav padi.

Sel ööl nuttis Raul end magama. See salvestus nii ta tõlkemoodulisse kui Feri poolt talle siiratud tervisejälgimisandurisse ning sõidukis toimus isegi väike nõupidamine, et kas nad peaksid midagi ette võtma. Paraku jäi poiss enne magama, kui nad otsusele jõudsid. Tagantjärele on raske otsustada, oli see hibernatsiooni järelmõju või puhtalt inimlik ja nor maalne reaktsioon... Sest üks asi on seikluse põnevus, teine kibe ja pöördumatu adumine, et sa ei näe kodu, kõike, mis sulle kallis oli ja su elu moodustas, niipea, ja väga võimalik, et enam mitte kunagi.

**

Ärkas Raul taas põrutuse peale, täpsemalt leidis ta end oma konkus ringi lendamas nagu konn jalgpallis. Õnneks ei olnud see valus.

„Meid rünnatakse!” kostis Feri hõige. „Tzasu vördjad!”

Raul ajas end oma pesast välja ja üritas riietuda. Põrand kadus ta alt ja paiskas ta valusalt vastu üht kasti ning poiss mõistis, et välja ronida polnud just hea mõte; teisalt oli ta korra juba lahingus maha unustatud... ehkki ilmselt oli tal sellega vedanud. Ta puges oma kilest toakesse tagasi ja riietus seal.

„Kas sa tulistada oskad?” ilmus Fer ta voodi jalutsisse. „Ma sain su jutust aru, et mingeid projektiilrelvi su rahvas kasutab?”

„Kui asi puudutab sihtimist ja päästikule vajutamist, saan hakkama,” mühatas Raul kergelt lõbustatult. „Kui sa mulle ära seletad, kus on kaitse, kuidas laetakse ja palju laenguid on.”

Fer ulatas talle umbes meetrise üsna tavalise pumppüssi moodi asjanduse. „Kaitse on siin. Laetakse nii. Magasinis on tuhat kaksikümmend neli laengut, siit valid üksiklasu, aga see on vaid märkilaskmiseks ja jahil, mõistad, siit saad 16-se laengu, mis laiali lendab, saad aru, lähi võitluseks, selles asendis saad valangu, umbes 120 laengut sekundis.

Mõlemad annavad tugeva tagasilöögi, aga kuna sa oled suurt kasvu inimene, peaksid hakkama saama. Edasi tuleb 8-ne kiirvalang; kui eelmi sel lasi niikaua, kui sõrme päästikul hoidsid, siis sellega laseb 8 ära ja tuleb uuesti vajutada. Ja viimaseks on suurendatud kiirusega kuulide valang, umbes 40 lasku sekundis. Edasi... pole oluline, niikuinii soovitan kasutada ainult teist ja kolmandat asendit. Selge?” Ta pöördus vastust ootamata ja viskas midagi vasakule. „Kadle, need on mu vanade tööpükste sääred. Mähi need teibiga talle jalgade ümber. Saab ühekordsed, aga tegelikult väga head ja tugevad saapad...”

Raul lasi jalad üle voodiserva ja aitas tüdrukul neid säravast ja paari millimeetri paksusest materjalist torusid endale kui sokke jalga tõmmata. Edasi nägi Kadle paar minutit vaeva teibi mähkimisega; Raul ei osanud teda eriti aidata, seda enam, et iga paari sekundi järel oli neil tegemist kinnihoidmisega.

„On ikka veel öö?” küsis ta, sest akendering oli tintmust, ehkki ees juhtide juures virvendas hele valgus.

„Ei... kaitsekatted on all,” pomises tüdruk, katkestades järjekordset teibiriba. „Käia ikka saad?”

Raul tõusis ja proovis. Käia oli hea, kuigi ta tundis endiselt väga selgelt taldade all põranda mustrit. Tal jäi vaid loota, et teised teavad, mida teevad, ja see materjal on vee- ning külmakindel.

„Mine siis...” Kadle tõmbas talle mingi eriuksuslaste sukka meenutava asjanduse pähe ja surus pisut väikese kiivri otsa. Raul ei jõudnud midagi küsida, sest järgmiseks avanes uks ja ta tõugati lumele.

Ta kukkus kõigepealt põlvile ja tuiutas hetke pimestatult kápuli maas. Kohe järgmiseks tajus ta teravat valu kätes. Neetud, kindaid tal ju ei olnud... Ka põlvedesse hammustas lume külmus. Buss oli mürnal vasakule sööstnud, taevast virvendasid tulejooned, vilgatas valgust ja korraga oli ümbrus tuld täis. Keegi rabis ta õlast püsti ja lükkas hoo sisse. Ümber vaadates nägi ta selja taga Feri, kes korjas maast ta püssi ja mingi rihmadega koti ning viipas kannatamatult.

„Jookse! Kindad on sul mantlitaskus!”

Käigupealt neid kätte ajada proovides vankus Raul edasi, koperdas, sai kindad kätte... Ringi vaadata ei olnud aega, kohe järgmiseks surus Fer ta ninali jääkaljude vastu ja röökis kõrva: „Püss! Pane padrunivöö ümber! Nad on seal!” Ta tulistas ise kuhugi üle kaljude ja nende lähedal vingus miski. Raul keeras end rihma peale selili ja üritas seda kinni panna, ta fikseeris, et buss tiirutas sealsamas paarisajameetrist ringi, tõmbudes aeg-ajalt kõrvale millegi nähtamatu eest, ja et sõiduvahendi roomikud olid sisse tõmmatud, nii et pinda see ei puudutanud.

Raul piilus välja, ei näinud esialgu midagi, piilus veelkord, märkas vähemalt poole kilomeetri kaugusel mingeid kogusid ja tulistas nende suunas tolle 16-se „haavilaengu”.

„Nad on liiga kaugel, kasuta valangut!” karjus Fer. Ta püsis midagi suruõhuhaamrit meenutava riistapuuga.

Raul tulistas eriti sihtimata kaks lühikest valangut, siis voogas üle nende peade sinakas sirav tuli ja kogud eemal kadusid. Fer tiris ta taas jooksma.

„Kata mind, viimased laengud!” Ta toetas oma riistapuu uuesti vastu maad ja nüüd sai Raul pisut ringi vaadata. Eemal tegid ilmselt Eldon ja Sudek sedasama ja korraga poiss taipas, miks nad väljas olid ja mis üldse toimus. Nad olid kindlasti merejäl, sest tasandik laius kolmes suunas väga siledana. Nood, keda nad tulistasid, olid neile järgi tulnud merejää alt, sest eemal oli paar lahvandust, kus põles miski ja näis hulpivat mingit tehnikat. Nende ees tõusis kaldanõlv. Ilmselt suutsid tolle bussi – mis oli ju tegelikult süstik – relvad hoida ümbruse puhta, kuid vist ei saanud nad üles tollest laugest tõusvast nõlvast niikaua, kui vaenlased all olid, ja sõidukist otse ei saanud miine – või mis iganes need olid – paigaldada. Samas, kui nood haledad koperdised seal kaugel oli kõik...

Sadakond meetrit eemal, palju lähemal kui eelmised lahvandused, murdus jää, hele killupilv kerkis mitmekümne meetri kõrgusele ja nende ümber hakkas miski vinguma. Raul piitsutas oma valanguga jääaugu servi ja siis tõmbas Fer ta uuesti pikali.

„Tola! Kohe oleksid saanud...” Madal jäävall nende ja lahvanduse vahel hakkas sulama. Fer tulistas kiire valangu, hakkas aga korraga karjuma. Ta näokate suitses.

„Maale! Aita mind...” Raul sai aru, et teine on poolpime ja lükkas teda kalda poole. Ta ei teadnud,

mis relvi kasutati, ja ei julgenud ise välja piiluda, rääkimata tulistamisest.

Üle nende peade vuhises lõõsk süstikust. Jää vappus. Raul muudkui roomas, siis ei pidanud vastu, keeras püssi taas neile 16-stele laengutele ja tulistas ühe suurema jääkalju tagant sinnapoole, kus mäletas lahvandust olevat. Kui ta teistpoolt kuhjatist piilus, avastas ta üldiselt inimese moodi kogud vaid paarikümne meetri kauguselt. Ta tulistas otse nende suunas nii kiiresti, kui sõrm vajutada suutis, viis-kuus lasku ja viskus siis pikali, kui aru sai, et iga lask rebib teda aina rohkem tasakaalust välja.

„Edasi...” Fer paistis olevat osaliselt toibunud ja koperdas kummargile hoides nõlvast üles. „Teised on juba sõidukis...” Ta selga tekkis auk ja ta kukkus. „Neetud, pihta sain...”

Raul tundis, kuidas temas kerkib viha, ta tõusis ja kõrvetas ühe pika valangu sinna, kus olid enne olnud nood kogud.

„Kuidas seda laetakse?” Relv ei olnud veel tühi, kuid tundmatud numbrid sihiku alla paigutatud displeil olid hakanud punakalt vilkuma.

Raul muudkui tulistas kõike, mis lumetasandiku heledast taustast vähegi eristus. Ta sõandas heita pilgu üle õla ja nägi Feri liikumatult maas lamamas. Kummaline *déjà vu* tabas teda... nojah, Magnuse surm... Nüüd oli külm raev teda täielikult haaranud. Ta toetas relva ühele käele, haaras teisega Feri kraest ja koperdas meest järele vedades tahapoole, ise kogu aeg lähemalekalpsavate kogude poole tulistades. Relv sai tühjaks ja ketas selle alt kukkus lumme. Ta lasi Feri lahti ja kukutas end selili, sobras hetke tolles rihmaga võõle tõmmatud kotis, leidis uue ketta ja proovis seda samasse kohta sobitada, teadmata, kuidas relva uuesti vin nastama peaks. Tema määratuks kergenduseks läks ketas ühe klikiga paika, kostis hetkeline lõgin ja relv töötas jälle.

Ta kargas jalule, tegemata välja justkui hammustusest käsivarres, ja muud kui tulistas, põigeldes vasakule ja paremale, haaras siis uuesti Feri kraest ja taandus tulistades, kuni magasin tühjaks sai... Korraga oli ta ees süstiku sein. Kadle ja Sudek olid ukse peal valves, kummardudes talle vastu. Raul viskas relva sisse ja sõna otseses mõttes tegi sedasama Feriga.

„Võime minna?”

„Eldon...” Kadle osutas tahapoole. „Tibud võtsid ta...”

Raul pöördus ja nägi hiigelsuurt kotkast kedagi küünte vahel piki kallast eemale vasakule viimas. Midagi mõtlemata küünitas ta uuesti relva järele, pööras valija üksiklaskudele ja sihtis...

„Ära lase!” karjatas võimendatud hää. „Need on sõbrad!”

Segaduses langetas ta relva.

„Kähku peale!” Ilmselt rääkis Dagid läbi võimenduse.

Ta koperdas sisse ja järgmisel hetkel tundus ruum tagumise otsa peal püsti seisvat. See kestis vaid paar sekundit, siis seisis ruum esiotsa peal... Kui ruum taha kaldus, oli ta lennanud mingi kastivirna otsa ja hingeldas seal kui kala kuival, kui ruum ette kaldus, lendas ta esiaknasse. Seal oiates sai ta aru, et masin polnud mitte kaldunud, vaid väga suurt kiirendust rakendanud, et kaldast üles saada.

Otse kalda alla nad sealt enam ei näinud, kuid taevasse kerkis määratu vee ja jäätükkide keeris. Masin libises sinnapoole, kuhu nood hiigellinnud läinud olid ja peaaegu kohe pidid nad pidurdama, sest otse ees oligi neid oma pool tosinat.

„Tooge Eldon sisse!”

Raul kukkus kõigepealt aknalt maha ja ajas end siis oiates jalule. Dagid vandus vaikselt, sest klaas oli seestpoolt tugevasti verine. Raul ei olnud kindel, kuid toda tegelast paistis tõesti häirivat vaid see, et ta oli klaasi ära määrinud.

Uks avanes ja Raul vaatas teiste poole. Ukse oli ilmselt avanud Dagid juhi kohalt, teised kaks askeldasid Feri ümber.

„Üks teist võiks nüüd Raulile appi minna. Sudek?”

„Ma parema meelega ei läheks. Ma võin juhtimise üle võtta.”

„Sellega saan ma hakkama.”

Raul piidles neid mõistmatult ja tabas siis Kadle vabandava pilgu. Ta mühatas ja hüppas välja lumele.

Tibud olid grotesksed. Nad ei olnud kasvult inimesest suuremad, pigem sellised meeter-kahekümnesed, end nende käed olid kui gorilladel, ilmselt veelgi võimsamad, ja täpsemalt polnud need enam käed vaid tiivad, mis sest, et lõppesid need sõrmedega. Jalad olid hulga kõhnemad ja kiduramad, kuid ka need suutsid ilmselt haarata ja kinni hoida, lõppe des teravate küünistega ahvikätega.

Kraaksumine, ja: „Miks Tzasu lapsed teid ründasid?” jõudis tõlge Rauli kõrva.

„Pole õrna aimugi.” Tema selja taga haugatas süstiku helisüsteem ja kohe järgneva tõlke järgi sai ta aru, et keegi seal pani ta jutu sellesse nõndanimetatud standardkeelde ümber.

„Kes sa oled?”

„Inimene väga kaugelt.” See ei olnud Raul, vaid keegi laevast, ilmselt Dagid. Raul taipas, et utorulased ei taha, et ta nimetaks Maad.

„Mis sa siin teed?”

„Reisin koos teiste Impeeriumi inimestega Utorult. Tzasu võttis süstiku üleeile alla.” See oli taas hääl sõidukist. „Tahtsime Vabasadamasse jõuda.”

„Teie kaaslane vajab abi.” Inimnäoga linnud astusid kõrvale. „Keegi sai veel viga, nagu me nägime? Kas sina vedasid teda? See oli hea võitlus, me nägime.”

„Mina. Ma ei tea, kuidas temaga on...” Hääl laevast tõlkis selle ja täien das siis: „Kaaslased väidavad, et Feri paraneb.”

„Kas see on Feri...?” Selle lause lõpust ei saanud Raul aru.

„Jah.”

„Meil on hea meel, et sattusime õigel ajal. Head tuulteta taevast teile.” Nad taandusid, pöörasid ringi, võtsid paar sammu hoogu ja tuhisesid taevasse.

Raul vinnas Eldoni sülle ja vankus sõidukisse, mis talle kõige enam kahte külgepidi kokkukeevitatud kollast koolibussi meenutas...

**

Haav õlavarres ei olnud suurem asi, pigem sügav kriim, kuigi kõik rõivad olid korralikult verrega kokku mõkerdatud; kogu rõivakomplekt läks taas pessu. Sudek pani talle mingi aparadi haava peale ja poole minuti pärast oli haaval piklik läbipaistvat kummit meenutav kate.

„See kukub ise ära kui haav paranenud, ära ainult tiri, eks ole,” pomises väikest kasvu noormees ja kõndis tahapoole, kus pesuruum oli.

Järgmiseks Raul pesi end ja kuna midagi targemat teha ei olnud, viskas ta end oma ööasemele pikali. Eelmisel päeval oli buss lage olnud, nüüd aga võtsid suurema osa ruumist enda alla need magamistelgid, mida keegi vahepeal ju puutunud ei olnud.

Ta värises, värises tugevasti. Lahing ja surmaoht, siis kohutavalt võõras ja pelutav tiivuliste inimmutantide rass... kui palju kujuteldamatult võõrast võib nappi hommikutundi mahtuda?

Kate kerkis ja Kadle tuli ta juurde.

„Sul on halb?”

Poiss ei suutnud alla suruda närvilist turtsatust.

„Ei, mis sa nüüd. Ma teen seda iga päev.” Ta kogus end. „Vabanda. Ma olen väga liimist lahti.”

Nüüd turtsatas tüdruk. „Kui hea väljend!”

Ta oli istunud ristijalu voodiservale, toetades selga kileseinale; eks ta arvestas, et see kannab teda raskusteta, sest Raul ei oleks julgenud seda näiliselt nii habrast materjali usaldada.

„Mul on ka hirm ja... oh, see tõlkija annab ju vaid esmase tähenduse... Ma ei tea, mis sa mõtled, kui ma... kas teil tullaakse teineteise juurde, kui on raske hetk? Võetakse ümbert kinni? Lihtsalt ollakse koos... noh, selles on teatud animalism, eks ole?”

„Nii tehakse.” Poiss sirutas talle käed vastu ja tüdruk libistas end teki alla.

Raul ei osanud midagi arvata ja üritas mõistatada, mida ta edasi peaks tegema. Ta ise oli teki all alasti, ent Kadlel oli mingi kittel seljas. Kuid paistis, et tüdruk lamab rahulikult, ootamata midagi rohkemat... tasapisi tundusid nad mõlemad rahunevat, pinguldatud puisus andis järele... ja siis löi uni Rauli kui kotiga pähe.

Vabasadam

Korraks tekkis kaalutus, mis tahtis Rauli sisikonna tagurpidi keerata, ja ta leidis end kramplikult voodiservadest kinni hoidmas.

„Idioot, sõita ei oska...” kirus keegi eespool ja siis hakkas talle meenu ma, kus ta on.

Tüdruk tema kõrvalt oli kadunud, läbi kilede kumas valgust ja kõik oli vaikne. Palju vaiksem, kui eelmisel päeval, kui masina roomikud, mis vist ikka ei olnudki õiged roomikud, kogu aeg lumepinda puudutades tasakesi krigisenud olid.

Poiss lükkas katte jalutsis kõrvale ja leidis esimeseks oma riided korralikult puhtana ja viisakalt kokku lapatuna. Teised telgid olid kadunud ja reisijad – Kadle, Eldon ja Sudek siis – istusid välja vaadates akende juures; nad kõik riivasid teda pilguga ja nõksatasid pead kergeks tervi tuseks, kui ta välja ilmus. Raul ajas end püsti, mähkis tekki, et tualetti minna, ja kivistus siis vähemalt pooleks minutiks paigale. Süstik – ei tohi unustada, et seda see oli – lendas mõne kilomeetri kõrgusel metsase maastiku kohal.

Kui ta tagasi ja riides oli, juhatas Kadle ta ühte vabasse aknaalusesse tooli, tõstis ta ette klapplauale igasugust söögikraami ja istus tema ette, seljaga tema poole, et sõidusuunas vaadata. Ta heitis üle õla pilgu, väärutas korraks huuli ja keeras end uuesti kohe ringi.

„Me joome hommikul prigi. Mõned lisavad stilti või kreoobut. Või mõlemat. Sööme trevedatlit mredde ja stekreuga, siit saad ...” Ta jätkas nii tükk aega, valades Raulile joogi ja ehitades ta ette mingile õhukesele alusele midagi võileiva sarnast.

„Said sa ikka midagi aru?” taipas ta lõpuks küsida.

Raul proovis esimeseks... *prigi oli joogi nimi*, suutis ta meelde tuletada. See oli leige ja laipsinakas hägune vedelik, mis maitset meenu tas poisile kõige rohkem seda, kui ta kunagi ühe sugulase auto kütusepaaki täites oli kogemata voolikust endale sortsu diislit suhu tõmmanud.

„Ega see mind siruli ei võta?” ei suutnud ta küsimata jätta.

„Kui võtab, saame sellest varsti teada,” ei tundnud Kadle halastust. „Ana lüsaator kinnitab, et sa oled inimene, nii et tappev see ei ole. Proovi stilti ja kreobut.”

Stilt oli väga vedel mesi, kreobu mingi üsna maitsetu hall mass. Kui neid mõlemaid piisavalt joogisse panna, oli tulemus... mitte enam nii vastik, kui pehmelt väljenduda. Ka joogi jöle sinine värv läks soojaks sametiseks rohekaks.

„Stilt on mesi,” ütles Raul.

„Mesi,” kordas Kadle kohmakalt. „Prigi ja kreobu ei ütle sulle midagi?” Ta kuulatas. „Stilt,” ütles ta siis ja Raul kuulis: „Mesi.”

„Tõlkija õpib!” Ta oli seda ju lootnud...

„Jah, muidugi... Muide, las see olla „mesi”, kuigi mesi on natuke teine asi... Aga sarnane. Kas teil on mett?”

Raul kehtas õlgu. „Nojah. See ei ole haruldane... See...” Ta kehtas uuesti õlgu.

Kadle nõidus midagi õhus. „Mesi on putukate kogutud suhkrurikas viskoosne mass, eks ole?”

„Jah... Miks sa nii tegid?” Raul kordas Kadle liigutusi.

Tüdruk puhkes naerma. „Sa ei näe, sest sul pole seda... Ma suhtlen arvu tiga sellise klaviatuuri vahendusel, mida ma näen enda ees õhus tänu ühele aparaadile, mis mul silmades on. Tõlkija ei osanud sinu keeles seda nimetada, aga ta pakub...” ta tegi õhus ühe liigutuse ja hääli sosistas Rauli kõrva: „*Interface*.”

„Ahah, sain aru küll,” pomises poiss mornilt.

Ta hakkas aduma, kui palju tal õppida on...

**

Süües ta tuju siiski paranes pisut. See oli ju võõras planeet! See oli ju iga poisikese unistus – lennata tundmatu maailma kohal. Tõsi, too veider buss ei olnud päris selline, nagu ta oli kosmosesõidukit ette kujutanud, see oli ilmselgelt vana ja narmendav, ja... ta oli alati kujutlenud võõr tsivilisatsioonide või Maa tuleviku tehnikat kas piimvalgete kiiskavate pin dade või häilitud metalli geomeetriliste ja soliidsete vormidena. Ent nüüd siis veidrat värvi risu, mis tundus vettki läbi laskvat – kuidas sellega küll orbiidile saaks?... Ent ometi see lendas. Vaieldamatu fakt. Lendas sujuvalt ja ilmselt oli täiesti õhukindel.

Ei mingit soliidust, ainult kerged kilest voodid-toolid ja paber õhukesed lauad, mille serv alles peale lahtivõtmist end torujaks puhus, arusaadavalt selleks, et sinna vastu kukkuma juhtuvad inimesed end ära ei veristaks. Muidugi tuli Raul selle peale, et ilmselt olid ukсед-aknad ja korpus samamoodi palju tugevamatest materjalidest kui need, millega ta harjunud oli, ning see on tema viga, et ta ei suuda mõttes kogu vajalikku aparatuuri – nii roomikuid kui orbiidile viivaid mootoreid, kogu kütust (või mingit reaktorit) ja kasvõi tualeti regeneratsiooniseadmeid – bussi vaevalt poole meetri paksuse põhja sisse ära mahutada.

Lisaks ei olnud ta veel mitte kunagi elus lennanud, nii et ettekujutus sellest, kuidas asjad kõrgelt välja näevad, põhines vaid filmidel-raamatutel. Süstik hoidus pilvedest madalamale ja laskus aegamööda.

„Kui kõrgel me oleme? Kui kiiresti lendame?”

Kadle oli end sõidusuunda tagasi keeranud, kui nägi, et Raul söömi sega hakkama saab.

„Kilomeeter ja kakssada meetrit, kaheksasada kilomeetrit tunnis,” vastas ta pöördumata.

„Kuhu me suundume? Kaua meil veel lennata on?”

Paarimillimeetrise ronkmusta karvaga peanupp pöördus ja mürk rohekatest silmadest heideti talle pisut kannatamatu pilk.

„Palusin Feril sulle ka mingi interfeis siirata, aga siin ei ole ja pealegi pidi see ettevalmistamata inimese pooleks päevaks kontaktivõimetuks muutma. Vaata neid pööriseid eespool – seal maandume. Umbes poole tunni pärast.”

Nad olid jõudnud hiiglaslikule tasandikule, mille kaugeimas servas silledas meri. Tumeroheline mets hakkas taanduma igasuguste hoonete, teede, põldude ja Rauli jaoks tundmatu otstarbega moodustiste ees. Sealkandis oli neid veel vähe ja need ei paistnud eriti suured, kuid eemal mere läheduses oli mitu tosinat kobarat neist kõrgemale ulatuvaid konstruktsioone ja kogu merekallast paistis palistavat ühtlane kirevate ehitiste mass. Nende ümber igale poole, nii alla kui üles, nii ette kui taha oli tasapisi tekkinud teisi õhusõidukeid, kes kõik enam-vähem sama kiirust hoides samas suunas liikusid, ja täpsemal vaatamisel oli näha, et mõnede nende hiiglaslike konstruktsioonide juures moodustasid sellelt kauguselt mesi laseparvega sarnanevad lennumasinad spiraalseid lehtreid.

„Ildilo on selle linna nimi,” lisas Kadle mõne aja pärast pöördumata. „Enamasti tuntud kui Vabasadam. Vabasadam ise on tegelikult ainult too keskmine ala meie ees, linn ise ulatub mitusada kilomeetrit mõlemas suunas piki rannikut.”

„Palju siin... hm, *igasuguseid* elab?”

„Umbes 4 miljonit enigi. Teisi on vähe... Arvuti ütleb, et inimesi on saja tuhande ümber, päritolu kohta andmed puudulikud... Tibude esindus, paarsada hinge, kajude koloonia, paartuhat hinge.”

„Tzasul ei ole esindust?”

Tüdruk pöördus ja vaatas teda tükk aega. Hammustas siis huult. Tänu nende inimeste väga väikestele ninadele tundus ta kergelt asiaatlik ja seda muljet süvendas ka pisut punaka tooniga nahk, kuid tegelikult oli ta ikkagi hoopis tundmatust rassist ja Raul tajust taas tugevat võõristust, kui kiiskavvalged, lausa helendavana tunduvad hambad korra huule peale tulid ja põhjatuna tunduvad silmad teda mõõtsid.

„Tzasa on loodusnähtus. Ta imeb sisse mõned elusolendid ja teeb need ringi ja suudab neid eeskujuks võttes ka ise elusolendeid... või elusana näivaid asju mingil teadmata viisil toota. Neid on uuritud, aga enamasti on nad tülinaks, ja ohtlikud on nad ka... nagu sa ise märkasid. Mitte keegi ei oska tzasuga kommunikeeruda, kuigi midagi mõistusesarnast peab tal olema. Ma ei oska paremini seletada.”

„Vabandust,” pomises Raul, saamata õieti aru, mis valesti on, kuid mõis tes, et on millegi rumalaga hakkama saanud.

Eemal murdis pilvedest läbi päike, pani metsa heleroheliselt hõõguma ja mere sätendama. *Taevas, võõras planeet!* jõudis taas kord Raulile kohale kogu võimatu ja uskumatu olukord. *Võõras asustatud planeet kahesaja valgusaasta kaugusel kodust!* Siin haljad künkad, seal jõe hele sinine lint, külgedelt hargnemas kanalite peened sirged jooned, siin nõel jate tornidega õhulised lossid ja mingite elukate karjad sööstmas läbi enda pikkuse rohu, taamal merel... *purjekas*, ei uskunud poiss alguses oma silmi. Olid mingid valgeks võõbatud tankereid meenutavad ja ilm selt hiigelsuured laevad, kuid nende keskel tõepoolest üks purjekas.

Sedaaegu olid nad taevasse sirutuvate tornide vahele jõudnud ja üks, millele nad spiraalset kaart tehes lähenesid, kõrgus juba ähvardavalt nende kohal. Süstik pidurdas ja seisis hetke pärast konsoolina väljasirutunud rõdul, mis Raulile kõige enam suust väljasirutunud keelt meenutas, seda enam, et „keel” tõmbus tagasi ja „suu” nende taga sulgus. Nad olid garaažis. Igas suunas nende

ümber oli samasuguseid platvorme, mis saalisid välisseina luukide ja kohe sealsamas, vast paarikümne meetri kaugusel asuvate riulite vahet, kus seisis kõikvõimaliku kuju ja suuru sega sõidukeid. Kui nad paika jäid, taipas Raul, et nood riulid ise käisidki luukidest väljas maandujaid vastu võtmas... Ta oli midagi pomisenud, sest Kadle vaatas üle õla tagasi.

„Mis on?”

„Pööraselt suur...” Nojah, tornitippu oli olnud õige mitusada meetrit, maani üle poole kilomeetri, silinder ise oli kah paarsada meetrit läbi mõõdnud...

„Keskmine,” kehtas tüdruk õlgu. „Utoru peasadam on vist oma sada korda suurem.”

Nad kõik tõusid.

„Mis me sellega peale hakkame?” küsis nende juurde ilmunud Dagid Raulile osutades mornilt. Viimane ei suutnud meenutada, et ta toda noorepoolset pilooti üldse väljaspool tema tooli näinud oleks, ja kui nüüd ka Fer välja ilmus, taipas ta, et ta võõrustajad on tegelikult kahest erinevast rassist. Eldon oli küll Kadlest suurem, üsna tavalise mehe mõõtu, kuid sarna selt kõigest nii 1,60-ste Dagidi ja Sudekiga pisut kahvatum ja haprama kondiga kui üsna punaka nahaga Fer ja Kadle. Ühist ja võõrast oli neil siiski rohkem, alates kasvõi sellest samast päikeseloojangutoonist ja kitsast, pea olematu ninaga näoprofiilist.

„Mis see sinu asi on, kuni meie maksame? Keegi pole sult midagi palunud,” sähvas Kadle tema poole vaatamata.

„Mu kaaspiloot juhtis pisut ebaõnnestunud viisil tähelepanu sellele, et tal ei ole mingit legaalset staatust,” lausus Fer vaikselt ja lepitavalt, Rauli pilguga riivates. „Ma aktsepteerin heal meelel, et te kaasnevad kulud enda kanda võtate, sest te kuulute pisut teise ühiskonnakihti kui mina, samas näitas merekaldal toimunu, et me tegime hästi, et ta kaasa võtsime, ja ka minul on tema ees tänuvõlg, nii et ma ei oleks igal juhul teda ilma hoolde jätnud.” Seda viimast ta peaaegu pomises, lepitavalt Dagidi poole vaadates.

Viimane ei öelnud enam üldse mitte midagi, keeras vaid kannal ringi, haaras ühest võrgust mingi tohutu koti, vinnas selle õlale ja kadus läbi avatud ukse välja.

„Ta on saanud lahingulenduri koolituse, ta oskab suurepäraselt laevaga ümber käia ja on asendamatu segastes situatsioonides, nagu me hiljuti üle pidime elama. Kahjuks ei ole võimalik teda reisijatest isoleerida, sest suhtlemise pool jätab soovida,” selgitas Fer vaikselt ja vaban davalt oma asju kokku korjates. „Mul on väga kahju selle pooleteispäevase viivituse pärast, ent tingimuste järgi on see vääramatu jõud ja loodetavasti nägite, et tegime kõik, mis meie võimuses, et teid ikkagi võimalikult kiiresti sihtpunkti toimetada. Head puhkust teile.” Ka tema vinnas tohutu koti õlale ja oli viie sekundi pärast kadunud.

„Nii elegantselt vabastasid end vastutusest ja lükkasid kuti meie kaela!” puhkes Eldon naerma. „Kuradi piraadid!”

„No ja mida me siis temaga peale hakkame?” ühmas Sudek vastu. „Sa ei ole vist eriti õnnelik, kui Kadle ta endale sülekoeraks võtab?” Ta vaatas Rauli poole. „Vabandust, see ei ole selle suurusjärgu pahatahtlikkus, mis Dagidi puhul, aga me peame tõesti välja mõtlema, mis sinuga üldse peale hakata. Sul endal ei ole ka niikuinii ideid?”

„Ma...” Raul kehtas õlgu. „Ma tahaksin muidugi koju, kuid selles te mind vist aidata ei saa?”

„Meist keegi ei ole piloot, kuigi...” ta vaatas korraks teiste kahe poole. „Vaata, sa ilmselt oled aru saanud, et meiega käib kaasas teatud taseme materiaalne suutlikkus. Teoreetiliselt, kuna meil oli võimalik üürida laev ja meeskond siiasõiduks, võiksime palgata kasvõi Feri ka sinu süstee mini lendamiseks, aga see ei ole nii lihtne. Vaevalt ta üldse nõustuks. Ta on sala kaubavedaja ja... kuigi me tuleme Ererikile umbes sama kaugelt, kui sinu maailm on... pea vastassuunas muidugi...” Ta

kirjutas midagi õhus.

„Kontrollisin – sa peaksid tundma relatiivsusteooriat, kuid sul pole kind lasti vähimatki ettekujutust sädelendudest. Valguse kiirus on teata vasti 300 000 kilomeetrit sekundis ja sädelennu... hm, noh, näivat kiirust väljendatakse c-des, ehk siis valguse kiiruste kordsetes. Vaata, Utorult – see on meie koduplaneet – Kidile – see on üks kaubandusplaneet Impeeriumi piiril – ja sealt edasi Eerikile lendame tuntud teed ja näivkiirus on Utorult Kidile üle 10000 c, Kidilt Eerikile nii 3000 c-d. Ehk siis Kidile lendasime viis päeva ja sealt siia kah viis päeva. Väljaspool Impeeriumi piire peaksime lendama hulga aeglasemalt... *hulga* aeglasemalt... vast 200, ehk 500 c-d. Halvimal juhul jõuame sinu maailmani aasta pärast. Me ei saaks nii kaua kodunt ära olla ja ainult Feri saata... tead, isegi meie ei jaksa teda terveks aastaks palgata, eriti nii riskantsele ettevõttele; ma ei tea täpselt miks, aga su koduplaneedi ümbrus on tähistatud kui eriti ohtlik tsoon. Vega tähekindlus arvatavasti...”

Raul vajus norgu. „Olen ma siis kodust juba aasta ära olnud?”

Sudek raputas pead: „Ei. Kui see, kes su siia tõi, lendab seda teed tihti, saab ta endale arvatavasti lubada ikka üle 1000 c.”

„Miks see nii on?” küsis Raul lootusetu tooniga. „Kas hüperruumis võib millelegi otsa sõita?”

Sudek ühmas, silmad ninajuurel koos, ja Eldon vastas tema eest: „Ei ole olemas mingit hüperruumi. Sädetagune on tegelikult matemaatiline abstraktsioon, tegelikult oled sa ebatõenäoline seisund, mis levib mööda... selliseid... kokkukärgardatud dimensioone... puhh, sinu keeles ei ole sõnu...”

„Ma ju räägin...” mühatas Sudek. „Massid ja väljad mõjutavad sind ikka...” Nad vahetasid pilke. „Tead, see on väga pikk jutt. Igatahes pole meil õrna aimugi, kuidas sind koju toimetama peaks. Ja...” Nad vahetasid uuesti pilke ja vaikisid.

„Miks sa siia sattusid? Kes tõi? Ja milleks?” tegi Kadle lõpuks suu lahti. „Oletame, et need olid enigid, ent küsimus „miks?” jääb... Ja ikkagi ei selgita see midagi, sest *kelle teenistuses* need enigid olid? Mida tegid kajud allakukkunud laeva juures? Kellega nad lahingut pidasid? Miks tzasu vördjad meid ründasid? Saad aru, sinuga on mingi jama ja meie oleme, nagu sa mu salvestustest lugesid, üsna mitmetimõistetavas ja tundlikus situatsioonis.” Nüüd vaatas tema teise kahe otsa, enne kui Rauli poole tagasi pöördus. „Me ei jäta sind maha, aga me peame tõsiselt mõtlema, mida sinuga peale hakata.”

**

Hotell paistis olevat neile kinni pandud, sest Raul sai nende tegevusest aru ainult kui teeotsimisest, mingit kauplemist või hindade-tingimuste uurimist tema arust ei toimunud. Seegi tähendas tema jaoks vaid kätega vehkimist, sest kujutisi, mille üle vaidlus käis, ta ju ei näinud.

Vähemasti sai ta teada, mismoodi piloodid olid nende tohutute kottidega minema läinud – kotisanga juures oli üks nupp ja peale sellele vajutamist kaotas kott enamiku kaalust. Ta oli abivalmis ja paistis, et teistele tegi see nalja, igatahes latusid nad kõik oma kotid kokku hiigel suureks hunnikuks ja lasid tal siis sellega maadelda. Inerts sel koormal ju säilis, nii et tal oli koti õiges suunas liigutamise parasjagu rabelemist. Nad läbisid – Raul neljandal katsel – platvormi tagaseina ukse, leidsid kümnekonnameetrise koridori teisest otsast hiigelsuurt võrejat korvi meenu tava sõiduki ja peale kümneminutilist tuhisemist tunnelites peatu sid väikese platvormi juures. Uks avanes ja Raul purjetas tema hoolde jäetud kotiga... Ta arvas alguses, et mingisse järjekordsesse ootesaali või lausa tänavale, kuid kui teised koorma lammutasid ja Eldon osutas, kuhu nad kõik minema peaksid, ja nad Sudekiga kadusidki kuhugi allapoole...

„Misasi see nüüd siis on? Kuipalju ruumi siit... hotellitoa moodustab?” küsis ta Kadlelt segaduses.

„See on meie apartement.” Tüdruk paistis teise segadust seekord nautivat. „Noh, ega see kõige

viletsam ei ole. Allkorrusel on magamis toad, me jagasime need nüüd neljaks, see on elutuba.” Elutuba oli korvpalliväljaku suurune ja vastava kõrgusega, selle üks terve sein oli avatud ja sealt paistis mitmesajameetrine kausjas kraater, mille lopsaka taimes tikuga kaetud küljed näisid koosnevat terrassidest ja tumedatest peegel seintest. „Tule.”

Nad astusid rõduserva poole ja mingil hetkel tundis Raul takistust. Kadle puhkes naerma, tõmbas ta kättpidi edasi ja kui poiss tagasi vaatas, oli tema selja taga tume peegel.

„Fantastiline, eks ole?” Tüdruk naeris, viipas ta siis sisse tagasi.

„Näe, see on eskalaator... pane käsi siia.”

Raulil oli tegemist, et püsti jääda, ja jälle Kadle naeris. Nad olid laskunud oma meetrit viis ja seisid nüüd nii paarisaja ruutmeetrises ruumis, kus Raul tundis ära umbes kahekümne viie ruutmeetrise basseini ja oletas, et 3x3 meetrine valge ruut peab vist voodi olema; ja miski muu talle tuttav ette ei tulnud.

„Sinu tuba. Tutvu. Ma teen end korda, siis tulen sulle appi.”

Ta astus sammu tagasi, langetas käe valgele sambale ja oligi kadunud. Raul istus kõigepealt maha, peitis näo kättesse ja ägises. Viie minuti pärast proovis ta toda kummalist eskalaatorit ja jäi püsti, sest oskas oodata toda tundmatut jõudu, mis teda ühtlaselt toetades ta mõne silma pilguga nii-öelda teise otsa puhus. Ta muigas ja sõitis veel paar korda üles-alla.

Siis tegi ta lahti oma koti. Jah, tõepoolest, tal oli oma kott ja selle sisu moodus tasid need talveriided, mille Fer talle kinkinud oli; kuigi seda keegi välja öelnud ei olnud, olid nad vist ka sellele mõelnud, et ta torkab vähem silma, kui tal näiliselt vähemalt pagas on. Raul aga lootis, et saab viletsa tõlke süüks ajada, et on Feri lahket luba, et tema kasutatud varustus nüüd talle kuulub, pisut vabalt tõlgendanud...

Üleval rääkis keegi ja Raul avastas, et tõlkija tema peas kuuleb ilmselt palju paremini kui ta ise, sest kuigi ta suutis teadlikult eristada vaid tasast segast pominat, mis ikka kuidagi alarmeerivalt kõlas ja sellepärast ta ju oligi kuulutama jäänud, pani kuuldu teda püsti kargama. Väga teravas toonis nõuti teda taga ja teisele anti karm korraldus end mitte liigutada.

Lift suhises vaikselt. Ukseraami tekkis mehekogu, kes püstoli moodi asjan dust käes hoides ruumi piilus. Sekund hiljem oli tema taga teine, kes teise piida varju hoidus.

„Kus sa oled, poisu? Tule nüüd ilusti siia, me tahame sinuga vaid rääkida...”

See oli vist halvim, mida öelda oleks võinud. Raul ise poleks osanud asju nii nimetada, aga ta oli kasvanud totalitaarses riigis, kus massiline terror tsiviilelanikkonna vastu oli igapäevane praktika. Dialoog oli absoluutselt välistatud, sest teine pool ei olnud kunagi, *mitte kunagi* kokkulepetest pidanud. Kõik ju teadsid enda ja oma lähedaste kogemustest, et isegi kui sind momendiks rahule jäeti, tuldi sulle varsti – kas päevade või aastate pärast – öösel järele ja sa kadusid igaveseks. Sa kas sulasid massi, nägid välja loll ja ohutu, või sa pidid tapma, et nuhk või pealekaebaja võime hoiatada ei saaks. Loomulikult ei mõelnud ega käitunud enamik inimesi nii oma igapäevast elu elades, kuid Rauli jaoks polnud olukord juba tükk aega kuigi normaalne...

Poiss oli voodi taha pikali viskunud, nüüd tiris ta peidetud kuulipritsi pambust välja ja lükkas kaitseriivi maha. Ta tõusis ühele põlvele, esialgu veel kõheldes. Relv pöördus tema poole... See oli tegelikult väga pikk sekundikümnendik, mil vaene maalane igasuguseid asju jõudis mõelda. Et miks see kõik niimoodi on läinud, et küllalt tõenäoliselt peab ta surema nimetuna kusagil kodust kirjeldamatult kaugel; et kohalike jaoks on ta ilmselt veider unikum, kuid see piirdub pisukese imestamisega ta laiba ümber; et ehk need idioodid tahavad tõesti vaid rääkida; et elu on nõme... Kibedus, viha ja trots – ta vajutas päästikule.

Sellelt distantsilt on võimatu mööda lasta, kuid ta vajutas kiiresti uuesti päästikule, pööras siis relva

ukse suunas ja tulistas veel 3–4 lasku. Relv ei teinud kõrvulukustavat kõmakat, nagu maised tulirelvad, pigem see tümpsus ja rikošeteeruvate kuulide kriise oli palju lärmakam. Ukse piida taha kadunud tüüp ilmus sekundimurdosaks välja ja ruumi läbis tasid kaks tulenõela. Kõrvale viskunud Raul tähendas õõvastusega, et kõiges se kuni välisseinani tekkis selle teele nii viiesentimeetrine auk.

Relv põidlaliigutusega soomustlābistavasse režiimi ja teise tõenäolise asukoha poole 5–6 lasku. Ägisev karjatus, kukkumise matsatus. Raul sööstis järgmise potentsiaalse varje taha – mis see oli, ta ei teadnud – ja märgates maas vähkrevet kogu, tulistas seda veel mõned korrad, kuni see paigale jäi.

Esimene kogu hakkas end oiates liigutama. Raul keeras relva sinna poole, kuid mõtles kohe ümber, vinnas suhteliselt väikest kasvu mehe enda ette ja tormas trepile. Ülal avanev vaatepilt oli täpselt selline, nagu ta ootas – kolm tüüpi esiplaanil hoidsid ta kaaslasi kilpidena endi ees ja neljas tegelane varjus mingi samba taha natuke kaugemal.

„Viska relv maha ja lase meie kaaslane lahti!”

„Jõudsid ette!” möirgas Raul vastu. „Visake relvad maha ja ma lasen teil eluga minna!”

„Mis ta räägib?” Nojah, neil ju ei olnud tõlkijad ta keelele hääles tatud...

Too, kes rääkis, seisis Sudeki taga ja viimane tõlkis. Näha oli, et see ei meel dinud talle üldse, ta väänles ja Raulile tundus, et nii pole tast ju mingit varjet sellele, kes ta selja taga seisab. Et kui hoolega sihtida...

Tüüp haugatas naerda ja tulistas meest, keda Raul enda ees hoidis. Midagi eriti mõtlemata vajutas poiss selle peale päästikule. Tema üllatuseks paiskus Sudekit kinnihoidnud tegelane eemale põrandale, noormees ise aga jäi kätt küljele surudes väga rumala näoga seisma.

Tegelased mõtsid korra pilguga üksteist.

„Kas su pakkumine on jõus?”

„Jaa!”

Viimased kaks lasid Eldoni ja Kadle lahti ja sekund hiljem olid nad ruumis üksi.

„Sa... sa võtsid selle laevast kaasa, eks ole?” küsis Kadle lõpuks.

„Kulus ju ära...” ei osanud Raul midagi targemat kosta. Ta lasi enda ees hoitud tüübi lõpuks lahti ja see vajus põrandale. „Kes nad olid ja mida nad tahtsid?”

„Sa ei tea...” Eldon ahmis õhku ja nad kõik vaatasid üksteisele mõtte lagedate nägudega otsa.

„Me mõtlesime, et sinu sõbrad... noh, et sa tunnend neid ja tead karta... et nad sinu pärast tulid...”

„Nii et mitte õnneks politsei,” ohkas Raul kergendatult. „Ei, ma ei tunne neid. Kuulsin lihtsalt alt, et nad käsutasid teid paigale ja siis tuli kaks relvastatud tüüpi alla.”

„Ja sa lihtsalt andsid nende pihta tuld?” Kadle ja Eldon põrnitsesid teineteist, siis vaatasid Sudeki poole, kes just sel hetkel vaikselt põrandale langes.

„Šokk.” Kadle oli mingi aparadi teise meelegohale asetanud. „Toibub...” Ta sobras kotis ja kinnitas siis mingi teise aparadi noormehe randmele. „Kuul on ainult särgi lõhki rebinud...” Ta kleepis valgeid ribasid haavale.

„Neil on soomus,” märkis Eldon, kes vahepeal oli tolle kohale kummar dunud, keda kõigepealt Raul ja siis omad lasknud olid. „Ta on muide elus. Mis teisest sai, kes alla tuli?”

„Tulistasin õige mitu korda. Soomustlābistavatega.”

Eldon kummardus teise kohale ja noogutas. „Nad ehmatasid ja sattusid segadusse. Nad ilmselt ei osanud uneski aimata, et kohtavad siin kedagi, kes küsimata lahingrelvast tule avab... Mis me

teeme?”

Enne, kui nad kaugemale jõudsid, sahis välistuks lahti. Raul imestas ise ka, kui kiiresti ta relva sennapoole sai pööratud.

„Toateenindus, ärge tulistage!” Tüüp seisis ukseavas ülestõstetud kätega. „Kas teil oli pahandusi?”

„Nagu näete...” Eldon vaatas barjääri taga ühel põlvel ust sihtiva Rauli poole ja tuli pooleldi välja samba tagant, kuhu ta varju oli hüpanud, kui tundus, et jälle läheb lahinguks.

„Hotelli juhtkond vabandab toimunu pärast. Loodan, et teiega on kõik korras? Monitooring näitab, et meil oleks parem need võimalikult kiiresti koristada... ja ega te ei pahanda, siin seisavad mõned tegelased linna politseist, kes tahavad teiega rääkida... kui te vastu pole.”

„Vabasadam ei kuulu linna jurisdiktsiooni alla,” mühatas Eldon.

„Ei kuulu. See on palve.”

Teine mees, kes ukseavasse oli tekkinud, oli väikest kasvu ja kummaliselt teravajoonelise näoga. Ta oli uhke hoiakuga ja esimene, mida Raul mõtles, oli millegipärast, et kui ta üldse midagi mehe ilust teab... Niimoodi võiks ingliseid kujutada, oli järgmine, kainem mõte.

Ta tuli ruumi valgesse riidetatud hotelliteenijate järel ja jälgis enne inimeste poole pöördumist mõnikümne sekundit, kuidas need Raulist ja tema laskevalmis relvast kaugele hoides võõrad ründajad välja kandsid ja üldse kõike koristama ja korrastama asusid.

„Minu nimi on Vanamond. Ma olen Ildilo politsei uurija. Mul ei ole siin võimu, kuid me teeme koostööd, üritame aidata, kus võimalik. Ega te ei oska seletada, mis siin juhtus?”

„Nad tulid sisse – oma võtmega muide – ja...” Eldon laiutas käsi. „Ähvardasid meid... me ei jõudnud vestluseni.”

„Kas te oleksite nõus mulle oma salvestusi näitama?”

Eldon vahetas pilgu Kadle ja vahepeal ärganud ning diivanile kobinud Sudekiga, siis kehtas õlgu. „Miks mitte.”

Nad kõik nõidusid enda ees nähtamatul klaviatuuril. Politseiuurija tardus õige pikkadeks minutiteks ja vaatas siis Rauli poole. „Kas ma võiksin ka sinu oma saada?”

„Kahjuks on tema salvestusseadmed kasutamiskõlbmatud. Ma ei tea, palju te linna ümbrust jälgite, aga meil oli pahandus rannikul, millest tibud meid välja aitasid. Ta arusaamine on muide ka tugevasti redutseeritud.”

Ingel uuris Rauli rahulolematult ja surus huuled kokku. „Kas ma tohin küsida, miks nad teid juba teist korda ründasid?” tegi ta siis teist juttu.

„Meil pole õrna aimugi. Kas te teate, kes nad on?”

„Tzasa vördjad, seda te teate ilma minutagi. Vaadake, kui te meile midagi ei ütle, ei saa me teid ka aidata. Meid puudutab see niivõrd, kui et hotell ei saa endale lubada, et tzasu siin ringi toimetab. Ilma informatsioonita peame me piirduma juhtumi selle tahuga.”

Eldon laiutas käsi.

„Ega te ei tea, kus Fer on?” küsis Vanamond tõustes.

„Kahjuks ei oska me teid ka selles osas aidata,” raputas Eldon pead. „Meil on tema numbrid, kuid need on arvatavasti sinulgi.”

„Jah. Toimunut arvestades soovitan teil tungivalt mitte väljuda vabasadama territooriumilt.”

Ta kõndis minema selleks ajaks juba lahkunud hotelliteenistujate järel.

„Niipalju siis Erikeril ringi käimisest...” vahtis Sudek Rauli mitte just armastava pilguga. „Eldon, kui Kadle ei oleks sult nii ultimatiivses toonis nõudnud...”

„See oli meie omavaheline vestlus!” Kadle silmad välkusid, kui ta Eldoni poole pöördus.

„Sinu kaasavõtmise siia ei olnud algusest peale hea mõte,” sai viimsel kannatus otsa. „Jah, ma tahan lihtsalt minna ja tunda, mida enigi tüdrukud tähendavad, ja mul ei ole sind absoluutselt selle juurde vaja. Sa tahad mind kontrollida ja mul on sind kodus vaja... me võime isegi armuda ja ma loodan, et meie vanemate soov meid paari panna ei saa meile olema kannatuste rada, kuid praegu... miks sa pead mul olema nagu pind perses?”

„Ma rääkisin ja mõtlesin seda, mida ütlesin.” Kadle lausa kräunus. „Ma ei takista sind. Ma tahan ka näha, mis sinuga juhtub. Võib-olla alustada ka oma seiklust, aga see ei ole absoluutselt sinu asi. Kui sa tahad, kao minema, näeme laevas!”

Eldon laiutas käsi, näol segadus, proovis paar korda sõnu leida, lõi siis käega ja pöördus Sudeki poole. „Läksime?”

Viimane noogutas ja ajas end püsti.

„Kuhu ta niimoodi – verisena ja vaevu jalul?” vahtis Raul neile suu lahti järele.

„Siin käi, kuidas tahad. Neil on põhimõtteliselt kokku lepitud kohtu mine nende EN-idega. Ta võib ka seal lamada ja toibuda. Nad ei suuda ära oodata...” Kadle hammustas huult.

„On nii palju, millest ma aru ei saa,” vangutas pois pead ja kaitse riivistas lõpuks relva. „Esimene praktiline küsimus – kui kindel see uks on?”

„Ei ole kindel.” Tüdruk hingas sügavalt ja tundus end kuidagi kokku võtvat. „Meie tulek oli kõigile teada, selle ruumi üürimist võis igatüki avatud andmebaasist vaadata. Ega sa vist ise ka ei kahtle, et jälitatakse sind? Feri pärast võis veel kahelda, kuid nüüd...” Ta naeris korraks närviliselt. „Me mõtlesime, et ei tea, kas see käib asja juurde – allakukkumine ja lahing. Ent nüüd...” Ta mõtles pisut. „Pane asjad kokku ja lähme minema.”

**

Seekord oli neil üks pamp ja Kadle aitas Raulil püssi nii sättida, et selle ühe käeliigutusega kätte sai. Nad astusid samasugusesse korvi kui see, milles tulnud olid, vahetasid selle mingil terasplattvormil üsna tavalist rongikupeed meenutava sõiduvahendi vastu, istusid kümmekond minu tit hiljem järgmise korvi, siis millessegi autotaolisse... Vahetasid veel paar korda transporti ja tõusid lõpuks eskalaatoril avatud rõdule mere kohal.

Raul pani koti maha ja vaatas kõigepealt ringi. Igas suunas laius meri, millest kerkis parajalt suuri sambaid. Ei olnud vaja pikalt mõelda, et nad ise on ka ühes sellises 50–60 meetrit veest kerkivas koonuses.

„Jah, see segment on meie jagu,” kommenteeris Kadle samuti ringi vaada tes. „Trepp mereni ja eks sa ise näed, palju seda meile kuulub – teistele ronida... olgu, sina ehk saaksid sellega hakkama.” Ta muigas rõõmutult. „Tule, ma näitan sulle su toa. Mina tahan ennast pesta ja süüa ja magada. Pane asjad ära ja tule basseini.”

„Ega siia ei tule mõned järjekordsed pasapead?”

„Ei... see on üüritud anonüümselt, Feri antud kaarti kasutades.” Ta oli juba pöördunud ja pooltel teel uksest välja. „Muide, me tellisime sulle riideid, see pakk on ka siia jõudnud.” Ta osutas laual vedelevale kompsule.

Raulil polnud muud teha, kui vanad riided maha ajada, end rätikusse mähkida ja siis sinna terrassile tagasi tulla. Kuni ta seal kõheldes seisis, oli ka Kadle kohal.

„Külm sul või?”

Raul pöördus ja avastas, et tüdruk on alasti. Kõheldes langetas ta rätiku ja astus teise järel basseini. Ta lasi endale näidata, kuidas automaatika ta puhtaks peseb. Järgmine raske moment oli siis, kui Kadle ta sööma kutsus, sest tüdrukuga intiimses läheduses olemine oli talle üsna üheselt mõjunud. Ta üritas seda kuidagi peita, kuid naeruturtsatused näitasid, et ebaõnnestunult. Ta punastas ja tundis end nii halvasti, kui olla saab, sest julgust tüdruku järele käed sirutada tal ei olnud ja viimane hoidis eemale ka. Niipalju, kui poiss otsustada suutis, tundus Kadle nauti vat tema kiusamist, kuid mingit huvi selles osas vastu tulla ei olnud märgata.

Igatahes suutis ta kuidagi kõhu täis süüa ja merevaate imetlemine võttis lõpuks pinge maha.

Päike hakkas õhtusse kalduma, hootine tuul jahutas mõnusalt ja sel oli mingi kummaline arusaamatu lõhn. See lõhn tugevnes...

Enigid

Raul ärkas ja tuiutas uimaselt ringi vaadata. Pea valutab kergelt, oli hämar ja ruum kõikus. Ta üritas end püsti ajada ja avastas, et on rihmadega aseme küljes kinni.

Neetud, jälle, käis peast läbi paanikahoog. Ta uurist ümbrust ja pingutas lihaseid, proovides rihmade tugevust. Niipalju kui akendest näha võis, polnud ta loodetavasti kuigi kaugel, sest ümberringi kerkisid merest tuttavad koonusjad elamised, mis nüüd kõik mahedates tuledes särasid; rihmad järele ei andnud.

„Aa, ärkasid.” Rauli vaatevälja ilmus teda mõned tunnid tagasi külas tanud politseinik.

„Näed seda seal?” Ta osutas ühele tornidest ja kui Raul silmi pingutas, tekkis ta vaatevälja mull, mis ühe tüki sellest suunast suurendas. Treppidel käis vilgas tulevahetus.

„Neil ei kulunud teie asukoha väljaselgitamiseks ja kohaletulemiseks just palju aega. Seekord nad teadsid oodata hullu lahinguautomaadiga, kuid ma korraldasin neile siis vingema üllatuse – politsei eriuksuse.”

„Kus Kadle on?”

„Teel tagasi hotelli.”

„On temaga kõik korras?”

„Oo jaa! Hotell on puhas ja korras, see siin saab ilmselt kannatada. Ja tal on seal täiesti ohutu. Kui sind seal ei ole.”

Raul kogus natuke aega mõtteid. „Mis minust saab?”

Seni huvitatult tulevahetust jälginud politseinik pöördus lõpuks teda vaatama. „Igal teisel juhul teeksin sulle korralduse end mu võimupiirkonnast nii kiiresti kui võimalik koristada. Sul, nagu ma aru saan, ei ole kuhugi minna... kui su lugu muidugi tõele vastab... see pole isegi kodee ritud, kuid on piisavalt jabur, et...” Ta raputas pead ja jäi poolelt sõnalt vait.

„See siin ei pidanud linna võimupiirkonda kuuluma,” pomises Raul.

„Otseselt ei kuulugi,” selgitas Vanamond lahkelt, ise saare poole vaada tes. „Ent kui ma teatasin omanikele, et kohe läheb lahinguks, anti mulle loomulikult vabad käed... Tundub, et on läbi,” noogutas ta siis ja suurendusmull kadus. „Vaata, kui sa tõepoolest ei tea, kuidas siin asjad käivad, seletan pisut pikemalt,” pöördus ta taas poissi vaatama. „Igas ühis konnas on teatud kokkulepped, mis kehtivad ühiskonna sees ja suhtlemisel väljaspoolsetega. Ma võiksin su näiteks määramata ajaks isolaatorisse saata, sest ei ole kedagi, kes sinu eest kostaks. Su sõbrad ei tule arvesse, sest nad

ei saa asjale ametlikku käiku anda. Nad ei taha ka, kui ma piisavalt veenvalt selgitan, et neid on ninapidi veetud ja sa ikkagi oled tzasu looming.

Antud hetkel puudub mul sinu suhtes pahatahtlikkus. Mida me teame? Sa oled oht endale ja teistele. Mina tahan kaitsta seda linna ja inimesi selle sees. Seepärast kasutan sind söödana ja tuletan meelde, et ilma minu sekkumiseta oleks Kadle tõenäoliselt surnud ja sina sõidaksid tead mata suunas. Ma tõsiselt kahtlen, et sul seal helgem perspektiiv oleks, kui minuga koostööd tehes. Saad aru?”

„Väga raske on väidelda inimesega, kes on su voodi külge kinni köitnud.”

Enigi suunurk liikus ja rihmad Rauli ümbert kadusid. Poiss ajas end püsti ja astus prooviks kajutist välja. Vesi loksus sealsamas, alus oli võtnud kursi kuhugi saarest eemale ja kogus kiirust järjest tumeneva taeva all.

„Kus mu relv on?” küsis Raul sisse tagasi tülles.

Jälle liikus politseiniku suunurk, kui ta osutas voodi taha. Rauli kott oli seal ja relv selle sees. Ta võttis selle välja, kontrollis üle ja pani siis tagasi.

„Mida ma peaksin tegema?”

Vanamondist oleks nagu õhk välja lastud. Kõigepealt pühkis ta otsa esist, viipas siis kuhugi tagaseina poole ja langes lõpuks ühte tooli.

„Tahad midagi juua? Meie vestluse algus pole mul just lasknud erilist külalislahkust üles näidata, kuid loodetavasti saan selle kompenseerida.”

Raul mõtles hetke ja leidis ka endale istme. „Mida sa ise jood? Ma ei tunne kohalikku koloriiti.”

Politseinik noogutas ja tekitas nende ette mahukad klaasid pruuni vahu tava märjukesega.

**

Seekordne uni ei olnud pikk ja pidev. Laev kõikus, aeg-ajalt liikus keegi ringi, tuled vaheldusid ja mootori tasane sumin kasvas mõnikord tajutavaks vibratsiooniks. Eks ta oli maganud ju ka ja lõpuks hakkas ilmselt ta tervis enam-vähem korda minema. Lõpuks leidis ta end täiesti ärkvel voodis igavlemas ja kuna aknakatete vahelt paistis, et taas on saabu nud päev, pesi ta end jõudumööda puhtaks ja vedas tollesse kõige suuremasse ruumi ülakorrusel, kus ta end eelmisel õhtul kõigepealt leidnud oli.

Inglinäoga politseinik noogutas, kui ta sisse tuli, ja valas talle tassi täie...

„Misasi see olla võiks?” küsis Raul maitstes.

„Erlenog.”

Erlenog oli pisut lagritsat meenutav tee. Raul näkitses ühte ja teist, ning seda jälginud Vanamondil hakkas temast lõpuks kahju, enig segas paarist asjast endale ja talle mingid natuke külma putru või hapupiimaga müsliit meenutavad portsud – Raulile palju suurema – ja määris midagi mingi teise asja peale ja mühatas, et Raul võib ise juurde võtta, palju tahab. Ta ise näkitses täiesti ilmselt moepärast.

Nad sõitsid parasjagu üsna laia jõge pidi ülesvoolu ja päikese järgi tundus, et põhja või loodesse. Vesi kilgendas heledalt ja tundus puhas, kuid vähemalt sealt ülalt põhja näha ei olnud. Mõlemal kaldal kõrgus tume mets ja ühtki ehitist või üldse inimtegevuse märki silma ei haka nud.

„Kus me üldse oleme?”

Politseinik uuris teda natuke aega hapult. „Sul pole mingit andme sisendit ju...”

Ta ohkas ja tekitas õhku gloobuse, mis pöördus ja hakkas siis paisu ma, külgedelt läbi seinte kadudes, kuni sulas ümbrusega kokku.

„Kui sa sellest nüüd targemaks said?”

„Ildilo on meie taga edelas... hm, kilomeetrit 500?”

„Enam-vähem.”

„Kuhu me suundume?”

Korraks tekkis nende ümbruse peale selle endise kaardi kujutis ja seal jooksis sinakas joon natuke piki jõge edasi, enne kui harujõel või mingis kanalis lõppes.

„Minu kodukülla.”

„Sa viid mu oma kodukülla, et neid, kes mind ründavad, sinna meeli tada?”

„Mis õigust on mul kellegi teisega riskida?”

Raul maigutas tükk aega selle mõtteviisi peale, ent küsis lõpuks siiski: „Minu arust olid sa Ildilo politseinik?”

„Ma ei tea, mis elu sa oled elanud, kuid saa palun aru...”

Raul uuris teda sellal, kui teine omakorda vidukil silmi vastu vahtides sõnu otsis. Ta oli väikest kasvu ja sale, ta ei tundunud olevat eriti tugev ja ta põhikoelt musta sametit meenutav munder oli üsna kirju ja kirev. Tema kitsas suurte silmadega nägu oli ühtaegu painavalt tuttav ja pelu tavalt võõras, midagi rabavalt veidrat oli tema olemises, kuigi Raul ei suutnud ühelegi detailile osutada, sest üksikult võttes oli kõik enam-vähem inimlik.

„Tegelikult andsid ka mu ülemused mõista, et peaksin su isolaatorisse toppima ja saatma Ferile teate, et kui ta tahab sind lahkudes kaasa võtta, antakse sind talle vahetult enne starti üle...” Ta väärutas kuidagi ebamääraselt pead. „Sa ei tea mitte midagi poliitikast, sa ei tea mitte midagi selle planeedi ajaloost, sa ei tea mitte midagi Ruumikoodeksist ega... Ütleme nii, et ma ei taha, et sa surma saaksid, aga ma olen uudishimulik – seda esiteks, ja teiseks arvan ma, et ma saan oma inimesi kõige paremini kaitsta, kui ma teen selgeks, kes sa oled ja kuidas siia sattusid. Impee riumi omad... neil on teised eesmärgid. Impeeriumil üldiselt ka... ja ka ne mad...” Ta tegi käega kummalise sujuva viipe.

„Ma ei oska isegi kusagilt otsast alustada. Kõigepealt, mulle teeb alati nalja, kui meie, enigid, see tähendab, või kajud või tibud kasutavad väljendit „tzasu vördjas”. Me kõik oleme tzasu vördjad. Seda on teatud vähemalt kümme tuhat aastat, kuid... Nii et siis kümnekond tuhat aastat tagasi jõudsid inimesed taas siia. Ma ei hakka seletama, seda enam, et keegi täpselt ei tea, miks enne seda päris pikka aega ei lennatud siinkandis tähtede vahel... Tulid Rahuvalvajad... täpsemalt need, kellest hiljem said Rahuvalvajad... See võttis ju ka tuhatkond aastat, kuni nende riik alla käis ja nad Uukile üksi jäid.”

„Kes on Rahuvalvajad? Uuk on teie kuu, seda ma tean...”

Enig muigas. „Uuk on kuuks väga suur. Pigem on tegemist kaksik planeediga. See on... no ma ju vaatasin ka su planeedisüsteemi kirjeldust – Uuk on teie kuust läbimõeldult kaks korda suurem ja ainult õige pisut kaugemal, pisut üle poole miljoni kilomeetri. Uuk on teie neljandast planeedist natuke suurem. Sel on atmosfäär ja seal on võimalik elada... seal käiakse väljas hapnikumaskiga, kuid tegelikult on ka maskita võimalik mõneks ajaks ellu jääda, ja seal on alati olnud elu. Uuk on nii suur ka, et see pöörleb ümber oma telje, kusjuures ööpäev on lühem Ereriki omast.

Kui inimesed siia tulid... see on pikk lugu. Kardeti Tzasut, kuid samas taheti seda ka uurida... Tollal leiti siis kolm sellist... väga laias laastus sinu tasemel rassi. Järgmiseks saadi aru, et kui nad saavad kätte moodsamad tehnoloogiad, hävitavad nad üksteist. Loodi rahuvalvajate üksus. Uukile. Kadusid

need riigid ja rahvad, kes rahuvalvajakid loid, kuid Uukile jäi koloonia, kelle missioon oli valvata, et meie kolm Eerikeri rassi üksteist maha ei lööks. Enigid ja tibud on vahepeal loonud omi kolooniaid teistele planeetidele, isegi kajud on üritanud mõnd asundust püsti panna, kuid kuna nende usk keelab üle valguse kiiruse lennata, on see arusaadavalt valulik üritus. Enigite võimukeskus ei asu juba väga ammu siin süsteemis. Tibud... tundub, et nad hakkavad välja surema... ja ega ma ei kurvastaks selle üle." Ta libistas pihkudega üle näo. „Ma pean tunnistama, et muidugi on meie rahvaste vahel palju vihkamist, kuigi me oleme leppinud üksteise olemasoluga.

Rahuvalvajakid või uuklased... vaata, tzasu mõju ulatub Uukini, nii et kui inimkond viimastel sajanditel taas siin sektoris rohkem askeldama hakkas, oli neile väga kibe üllatus, et nad ei ole enam inimesed... Oo ei, nad näevad täiesti tavaliste inimeste moodi välja, aga inimestega enam ei ristu. Veel hullem. Neil on millalgi tuhandete aastate eest – nii ammu, et nad pidasid seda loomulikuks inimlikuks omaduseks – tekkinud võime muuta oma kuju. Mitte palju, aga kui nad harjutavad, võivad nad mõne päevaga kehastuda ükskõik milliseks kolmest siinsest rassist, rääkimata inimrassistest.”

„Suudavad nad siis lennata?” maigutas Raul uskumatult.

„Ei, muidugi mitte. Ja ega nad ei lähe nii ilusaks kui enigid või nii tugevaks kui kajud. Luustik vist ei muutugi... maskeraad tegelikult. Võtame selle kõik nüüd kokku. Neli rassi, kelle puhul tekib kõigil inimkooslustel kõigepealt hirm ja siis soov neid ise oma huvides ära kasutada. Pluss arusaamatu jumalasarnane olend, kelle puudutus muudab inimsust. Seda sa tead, aga kui seda kontrollida... need tzasu vördjad, kellega sa kokku oled puutunud, on vaid asja üks külg. Kui kontrollitud keskkonnas lasta inimesest üle tzasu kiirgus, võib juhtuda väga huvi tavaid asju. Tiivad kasvada... olgu, see oli nali, kuid võib tekkida surematus, ajumaht kahekordistuda... igasuguseid kummalisi võimeid võib tekkida...” Ta muigas. „Hakkab sul ideesid tekkima? Kelle peal küll katsetada?”

Raul tundis, kuidas tal hakkab halb. „Nii et siis keegi korjab Maalt inimesi, et neid tolele Tzasule ette sööta ja vaadata, mis juhtub?”

„See tuli mullegi esimesena pähe.” Polnud aru saada, kuipalju politseiniku sõnades irooniat oli.

„Teil ei ole mingit juriidilist kaitsemehhanismi, te olete piisavalt kaugel ja nii edasi. Muidugi võib olla ka teisi seletusi, kui sa ei taha ennatlikke järeldusi teha. Aga mäletad, ma alus tasin tõdemusega, et me kõik oleme tzasu vördjad. Katsed sinuga on katsed meiega ja ei ole vaja pikalt seletada, miks ma teen kõik, et neid takistada. Et välja uurida, kes neid teeb, ja võimalusel hävitada.”

Küla

Laev puudutas sadamasilda.

Nende tundide jooksul oli Vanamond siiranud talle mingisuguse... *modemi* – nagu nad olid kokku leppinud seda nimetada – ja üritanud õpetada, kuidas toda juba ees olnud kajude tehtud tõlkemooduli mälu suvaliste pöördumiste eest kaitsta saab ja kuidas neid kahte seadet on võimalik koos tööle panna. See viis ta nii musta masendusse, et viimase pool tundi oli ta omaette reelingu ääres istunud ja tuimalt möödavoolavat jõevett vahtinud. Ega enig ei olnud teab mis hea õpetaja kah, igatahes takerdusid nad mõistete ja protseduuride rägast, kuni mõlemale kõrini sai.

Midagi ta muidugi teada sai: sai teada, et neid seadmeid on igal rahval tuhandeid eri mudelid ja üldse liikvel sõna otseses mõttes loendamatu arv erinevaid tehnoloogiaid ja kontseptsioone; sai teada, et üldiselt on kõik seadmed võimelised teineteisega suhtlema, kuna nende mällu on salvestatud sadu erinevaid ülekandeprotokolle ja need kõik on kuidagi viisi adapteeruvad ka; sai teada, et sellel on selged füüsilised piirid, kui kaugel ja kui palju saab sidet pidada, sest esiteks mõjuvad

liiga suured võimsused ümbritsevatele kudedele halvasti ja teiseks kuumenevad seadmed lihtviisiliselt üle; et vähesed rahvad kasutavad aatomi patareidega seadmeid, enamasti saavad nad „toidet” otse verest; et need ei ole metallist ja üldse on läbivalgustusel peaaegu eristamatud normaalsetest kudetest. Kohutavalt keerukas, tema jaoks sõna otseses mõttes terve uus tund matu kultuur oli aga ümbritsevate seadmete juhtimine ja avalikesse võrkudesse või teiste inimeste poole pöördumine – et millal lubada oma seadmel ühenduda, millal see ei ole viisakas või on keelatud, kuidas teha vahet avaliku ja tasulise võrgu vahel ja kuidas ära tunda pahatahtlikku huvi enda vastu, millistel juhtudel on võimalik privaatne vestlus kahe modemi vahel ja millal ei tasu seda üritadagi... „Mida vähem ma seda kasutan, seda parem...” sõnastas Raul enda jaoks kokkuvõtte ja palus vaheaega, et eemale mossitama minna.

Ta oli ka paari vihje põhjal vähemalt sellest aru saanud, miks vaid Vanamond temaga räägib. Nimelt oli ta seal ainuke EM, nagu neid Kadle kaudu saadud Feri „turismiteatmikus” nimetatud oli. Ülejäänud olid EX-id. Muidugi olid nad eelmisel õhtul eemal pimeduses hüppevalmilt ja laskevalmis relvadega küürutanud, et vajadusel oma isandale appi tulla, üldiselt aga hoidusid nad tahaplaanile ja ei näinud selle järele välja, et nendega suhtlemine kellelegi midagi pakkuda võiks. Nad olid tavalise inimmehe mõõdus, nii 1,8 meetrised, sportlikud ja Raul ei saanud aru, miks neid inetuteks peeti. Ei olnud neis tõepoolest midagi sellest pah viksloövast ingellikusest, mida õhkas Vanamondist, teistest linnas nähtud enigitest ja Kristastki, eeldades, et ta tõepoolest EN oli, ent kui poiss mõtles kasvõi oma kodulinna tänavatel sihitult ringihulkuvatele idast tulnud migrantidele, siis olid EX-id tegelikult väga meeldivad, sellised juhmivõitu, kuid proportsionaalsed ja neutraalsed, neis ei olnud seda rølget vördjalikkust, mida hoovas „tõelistest nõukogude inimestest”.

Ent tegelikult alles siis, kui nad maale astusid ja teisi kohalikke neile vastu tuli, sai Raul täielikult aru, kui saatanlik pidi olema idee inimsus kahe asemel kolmeks jagada. Kõigepealt EN-ide tüdrukukari, mis kõigepealt jalust nõrgaks võttis, järgmiseks aga pani ettevaatlikult uurima, sest just rahvahulgas hakkas see kohe silma – vanu ei olnud. Ka EM-ide hulgas ei olnud vanu, see needus oli täielikult EX-idele jäetud. EM-id olid samuti ilusad, haprad ja väarikad, samas oli EX-idel mehelikkuse jõudu. Kuid... Raul ei osanud seda korralikult sõnastada, kuid talle meenus Yini ja Yangi ring... just see oli lõhutud! EN-ides ei olnud seda tilgakest kompenseerivat vastaspoolsust, see oli jäetud EX-idele. Nad kõik olid... Maalane tundis, et tal hakkab pea valutama – see oli *tõeliselt* kuratlik, kuidas inimsus oli ribadeks käristatud ja siis kimäärideks kokku traageldatud!

Nad astusid neid ootavasse lahtisesse sõidukisse ja libisesid tasakesi – vast 30–40 km/h – minema. Neile vaadati järele ja kui täiskasvanud end taltsalt ülal pidasid, siis lapsed kisendasid ja jooksid autol sabas. Enigite lapsed meenusid Raulile kõige rohkem Nukitsameest – ainult sarved olid puudu –, nad olid armsad, tohutu sassis juuksepuhmakaga ja pidur damatult elavad.

Tegelikult leidsid nad end vaikusest ja üksindusest niipea, kui jäi selja taha see ainus poolekilomeetrine tänavajupp, mis sadamast algas. See oli olnud nii poolsada sammu lai ja selle mõlemal küljel olid majad külj külje kõrval, majade kõrgus oli ühtlaselt kaks korrust ja selja taha vaadates sai Raul aru, et nende katustel oli jätkunud ümbritsev mets... See seletas ka need paar silda, mis tänavast üle olid läinud. Üldse paistis enigitel olevat kahte liiki ehitisi – ühed kerkisid kristallist ja kivipitsist malenditena puulatvadeni, teistest andsid märku vaid kusagilt künka nõlvast vilgatavad aknapinnad.

„Kunagi, kui teiste rassidega sõdu pidasime, olime harjunud ehitama võimalikult märkamatu,” seletas Vanamond ta küsimuse peale. „Vist ligi tuhat aastat kehtis seadusena, et otse ülalt vaadatuna ei tohi elamine maastikust eristatav olla... Kui rahuvalvajad sõjad lõpetasid, ehitati iga suguseid monstrumeid, kuid aja jooksul sellest loobuti. See on käinud lainetena, kuid selle reegli järgimine, et ülalt ei tohi midagi näha olla, on jälle väga pikka aega populaarne olnud. Enam ammu ei ole seadusi selles osas, kuid maakonnad kehtestavad omad reeglid. Siin oli kaua aega seadu seks, et maapealse osa aluspindala ei tohi olla üle 20 ruutmeetri... Seegi on tänaseks vaid *kirjutamata*

seadus, kuid seda täidetakse – tulemust näed. Iga torni all on arusaadavalt suurem elamine kah.”

„Nii et see ei ole tüüpiline?”

Politseinik keeras jälle kuidagi eriliselt pead. „Ildilo on ka enigite linn, ära unusta. Üldiselt aga eelistatakse elada looduse keskel ja siis tuleb kehtes tada piirangud asustustihedusele ja oma koli ära peita. See on vaid üks võimalikest kompromissidest. On asulaid, kus elataksegi sellise tihe dusega, nagu too tänav sadama juures, kus meil vaid vaesem rahvas... Siin kaugemal on majapidamise kohta vähemalt nii veerand ruutkilomeetrit. Kellele see ei meeldi või kes seda endale lubada ei suuda... paiku on erinevaid ja ega Ererik ainus planeet ole.”

Nad pöörasid väiksemale rajale ja hoonest, mille ees peatuti, oli näha vaid kaks ristiasetsevat tosina meetri pikkuse aluse ja neljameetrise kõrgu sega kolmnurkset klaasseina ning katuse moodustas justkui sealsamast legendikust üleskergitatud mättanurk.

„See on... minu... ütleme, poissmehekorter,” selgitas enig, kui nad sisse astusid. „See on väga väike, kolm umbes 150 ruutmeetrist korrust, nagu sa näed, kuid loodan, et sa saad hakkama. Mu emakodu on teispool legendikku ja ma saan sealt sind jälgida. Või... ma vabandan ja loodan, et see ei ole solvav, kui ma ütlen, et *sinu* jälgimise vastu puudub mul huvi... majas ei ole kaameraid, sest omal ajal ei meeldinud mulle mõte vanemlikust hoolitsusest, kui sa minust aru saad... maja ümbrus on terase jälgimise all ja... ütleme nii, et kui sul on tahtmine ringi liikuda, helista mulle ja läheme koos. Kas sa vajad abi meie seadmete kasutamisel?”

„Kui need sarnanevad hotelli omadega, siis ei vaja,” porises Raul mornilt.

„Ma igatahes saadan sulle kellegi appi ja süüa tooma, muus osas saad loodetavasti ise hakkama. Hoia relv käepärast, kuid palun, *palun* ära tulista neid, kes viisakalt uksest tulevad, eks ole. Ei ole täiesti välistatud, et ka mõni naaber võib läbi astuda – et mind otsida. Kui tuleb tegelik rünnak, siis... ma arvan, et siis sul kahtlusi ei teki.”

Ta pöördus kannal ja kadus läbi kõrvalelükatud klaassegmendi minema. Klaasitahvel ootas nii pool minutit, piiksatas ja libises tasakesi oma kohale tagasi.

Raul seisis natuke kauem, oma viis minutit sealsamas, vaatas minemasõitvale politseinikule järele, ehkki viimane oli juba tükk aega tagasi sajameetrise legendiku teise serva puude vahele kadunud, ja tundis, kuidas nimetu hirm igast küljest ligi hiilib. Pärast kajude tanki oli see esimene hetk, kui ta selles maailmas üksi jäeti. Seal oli ta olnud uimane ja sündmused liiga kiired, et korralikult kartma hakata, nüüd aga... otsest ohtu ju ei olnud, kõik oli vaikne, rahulik ja ülimalt tsiviiliseeritud, kuid miski ei muutnud fakti, et ta oli tundmatutele jõududele söödaks jäetud. Oli see Vanamondi poissmehepesa või mitte, tundus loogiline oletada, et see oli viimane maja enne metsa ja seltskonda teda ilmselt ei oodatud, tema asi oli seal majas püsida, kuni teda rünnatakse või politseinikul kõrini saab.

Ta väristas õlgu, asetas oma koti mingile lauakesele nii, et relv õigetpidi jäi, ja otsustas oma elamise üle vaadata.

Välja arvatud paarimeetrine riba klaasseina ääres, laskus ülejäänud ruumi põrand sügavamale vastavalt sellele, kuidas lagi ümbritseva maapinnaga kokku sulas. Keskelt läks trepp alla ja tagumise kolmandiku võtsid enda alla mingid ruumid, millest äratuntavad olid ehk tualett ja köök. Alumine korrus koosnes kahest väiksemast, ilmselt külalistele mõeldud magamistoast, suuremast magamistoast ja vapustavalt luksuslikust kabineti ja salongi ristsugutisest. Kõige alumise korruse võttis tervenisti enda alla basseini, vaid pontsakaks kalapaadiks disainitud saun keskel trepi alumise otsa juures kõikumal. Raul oli leidnud tulede lüliti ja vangutas seda mugavust ja rikkust nähes pead. Ta andis endale aru, et kui näeb pisikest klaasist ruumi pingi ja lülitustahvliga, on see tema jaoks saun, kuid kui dušš ja peldikupott vaevalt enam planeetide raskus väljas elavatel tsivilisatsioonidel muutuvad, võib tolle kubriku funktsioon oluliselt erineda vaid temperatuuri tõstmisest...

Poiss oli suutnud selle uurimisega end natuke koguda, ta avastas, et tervet suurema magamistoa ja tolle salongi vahelist seina saab kõrvale lükata, tõi ülalt ära oma koti ja otsustas end sisse seada. Peale mõningat pusserdamist sai ta ekraanid helendama ja kuigi ta oma oskustes kindel ei olnud, proovis ta kätte saada mingeid andmebaase. Tunni aja pärast pidi ta tõdema, et on juba kuhugi jõudnud, ilmselt sinna, kuhu kohalikud sekundiga jõuavad, kuid aega tal ju oli...

**

„Aiohee! Aiohee! Ega sa meid ei lase? Me tulime sulle süüa tooma!”

Huumlampe meenutavad tuled ukse kohal olid vilgatanud, kui klaas ülal kõrvale lükati, ja tegelikult seisis Raul juba trepi varjus laskevalmis relvaga.

„Punamütsike, miks on sul nii suured hambad...” pomises poiss mõttes, sest esimeseks nägi ta tõepoolest astmete vahelt punaseid päid...

Need olid kaks EN-i ja tõepoolest olid nende soengud seninägematut ääsi karva leegid.

„Tere,” ütles Raul, astus nurgast välja ja pani relva ära. Nad olid pöördunud ja uurisid nüüd teda. Naeratasid ja vaatasid vilksamisi teineteisele otsa, puhkesid seletamatul põhjusel naerma ja hakkasid asju lauale laduma.

„Sina oled Raul. Mina olen Makali ja tema on Zelsee.”

Raul vaatas ühelt teisele ja otsustas, et Makali on paar sentimeetrit pikem ja lillas särbis; Zelseel oli roheline. Nad olid Raulist peajagu lühemad, tundusid kaaluvat alla 50 kilo ja nägid välja umbes temaealised. Nende kogu riietuse moodustasid valged rohmakalt töödeldud – nii rohma kalt, et see sai vaid taotluslik olla – ülalpool põlvi lõppevad kleidid, mis tikitud peenekoelise särbiga vöökohast kinni tõmmatud. Selg oli vööni paljas ja kui nad askeldasid, sai Raul ka aru, et see oli täiesti praktiline lähenemine, nimelt ei lõppenud nende paksud tuli punased juuksed mitte kaelal, vaid kasvasid ka seljal... Ja muidugi olid nad pahviks lõõvalt kaunid. Nad olid ka üsna sarnased, kuid selles osas ei suutnud maalane otsustada, kuivõrd see vaid rassi eripärast tulenes. Selli selt seal askeldades ei meenutanud nad tegelikult Kristat ja mingil äraspidisel hetkel isegi mitte inimesi, vaid pigem mingeid haldjalikke vaimuolendeid või eksootilisi elustunud unistusi, kes puudutusest olematusse hajuvad...

Järgmise tunni istusid nad teine teisel pool Rauli ja selle ajaga sai poiss tollest maailmast teada rohkem, kui kõigi eelmiste päevadega kokku. Ta sai teada mida, mis puhul ja kuidas süüakse, sai teada, kuidas lauas käitutakse ja miks, millest räägitakse ja mida. Ta sai teada üht-teist enigite ajaloost, kommetest ja perekondlikest suhetest. Loomulikult oli see fragmentaarne ja lünklik, pikitud päevapoliitika ja tähtsusetute detai lidega, kuid... jah, see oli vähemalt midagi.

Kui neist keegi enam süüa ei suutnud ja nad kõik – tänu teatud jooki dele – heas tujus olid, tuulasid EN-id seal toas ringi ja kuhjasid Rauli ette pool tosinat käsitamatu seadet.

„Muusikainstrumentid,” selgitas Zelsee. „Eks Vanamond kah kunagi mängis... või vähemalt ta külalised.” Ja kui Raul segaduses seda kuhja uuris, jätkas: „Noh, saad aru, me muidugi võtsime Vanamondi arvutist su jutustuse – mille ta su moodulist maha laadis. Eks sealt teamegi, et sa peak - sid muusikat teha oskama. Ega me ei oota, et sa võõra instrumendiga kohe hakkama saad, aga proovi!”

Nad ise võtsid ühe kui teise ja näitasid ette, siis justkui ei pidanud vastu ja hakkasid ise mängima. Täpsemalt alustas Makali mingit vilepillilugu, Zelsee hakkas bandžo-moodi asjandusel kaasa plõnnima ja paar takti hiljem lõbutsesid nad täiega, mängides ja kaasa tantsides silm silma vastas seistes ja meloodiat improvisatsioonidega täiendades.

Ei ole vist vaja öeldagi, et kõik nendes pillides oli võõras, nii helis tikud kui harmooniapõhimõtted...

Ühelt rihmaga kaela riputatavalt klaviaatuurilt suutis ta vähemasti heliredeli üles leida ja kuigi see tal vähemasti enda meelest jubedalt välja tuli, mingil viisil teisi saata. Igatahes nad kuula sid teda ja proovisid igat moodi oma mängu tõmmata, mängisid näiteks viisijupi ette ja lasid tal proovida seda järgi teha. Lõpuks hakkas poiss pingutusest juba korralikult higistama, ent üks lugu oli peaaegu selge...

„Halastame talle?” küsis Zelsee.

„Nüüd ujuma, eks ole?” noogutas Makali.

Raul jõudis noogutada, kui teised juba oma kleidid maha ajasid. Nojah, arvata oli, et nende all polnud midagi... Väike kookon, mida Raul saunaks oli pidanud, läks viie sekundiga healõhnalist auru nii paksult täis, et õieti väljagi ei näinud. Bassein ise oli sügav ja kristallselge healõhnalise veega. *Ei mingit klooriläga*, käis poisil peast läbi. Enigi tüdrukud ujusid nagu nastikud, kippusid vees hullama ja tedagi pritsima. Teineteist nad uputasid ka, kuid Rauli kallale ei julgenud tulla, kuigi pilkudevahetamine tundus tähendavat, et *kas võtame ta ette?*

Ülal tagasi, pisteti talle mingi joogiklaas pihku ja enne kui Raul õieti aru sai, olid EN-id ise voodi peal teineteist kuivatamas, kuid nii, et see tekitas nende eesmärkide suhtes suuri kahtlusi. Raul vahtis neid imestava muigega pärani silmil ja pidi õige varsti endale tunnistama, et kahtlusi tegelikult ei ole, nood kaks kena ingliskest on juba tõsiselt teineteisega ametis. Ta asetas klaasi lauale, teadmata mida teha. Teda oli siiski silmas peetud, sest mõlemad vaatasid ta poole ja viipasid kutsuvalt. Raul astus kõheldes lähemale... ta tõmmati pikali ja järgmisel hetkel olid olevused tal otsas. Poiss avastas, et ei saa end õieti liigutada, sest teine oli teiselt poolt surunud ta õlavarre kõrgele oma reite vahele ja toetusid nad ta kõhule. Ta avastas, et ulatub küll silitama nende selga, puusa ja tagumikku... Tüdrukud suudlesid omavahel, siis laskusid nii täpselt, et Rauli viimse võimaluseni kikkis varustus nende huulte vahelt läbi libises. *Seda peavad nad küll harjutanud olema...* Poiss tundis nende rindu enda kõhu vastas, tundis, kuidas nende kõhud võnklevad... ta imestas, et nahk biitsepsi kohal on nii tundlik, et loeb täpselt ära, mis neil jalge vahel on... Ükski seisund mehe elus ei saa olla paradiisile lähemal kui see...

„Sind tuleb ju uuesti puhtaks pesta... ega me kõike kah kätte ei saa nud.” Teine teisest käest hoides vedasid nad ta vannituppa. Paistis, et nendegi jaoks oli mingi barjäär purunenud, sest nüüd kantseldasid nad teda kui titte. Panid üleval ilusti voodisse ja tulid ise ka sinna. Et puhka... ega Raul kaua vaadata ei suutnud, kui nad seal teineteist hellitasid, ikka tuli tahtmine kaasa lüüa... ja nii kordus see veel kes teab mitu korda.

**

Raul tukastas lõpuks. Talle endale tundus, et ta oli maganud vaid veerand tundi, kuid EN-id olid kadunud ja tegelikult oli alles varajane pärast lõuna, ta polnud seal majas olnud kuut tundigi. Ta oli end just uuesti riidesse saanud, kui ilmus Vanamond.

Esimesest pilgust oli selge, et midagi on juhtunud.

„Tule kaasa. Otsime sulle uue koha.”

Raul ei saanud küll midagi aru teise miimikast ja toonist, kuid tundus, et ta on ärritatud. Ta vedis oma koti õlale ja istus sõna lausumata autosse.

Tee viis kilomeetrit kümme läbi metsa ja lõpuks peatusid nad suure granii dirahnu juures. Raul kobis välja ja avastas, et rahnu ühel küljel on klaasid.

„Uks on lahti. Kõik peaks korras olema. Loodetavasti siia mu tädid sulle järgi ei tule.” Ta ise ei vaevunud autost välja ronima, vaid keeras masina kohe ringi ja kadus.

Raul vaatas talle järele ja purskas siis naerma. Ah siis niimoodi – ta hommi kune meelelahutus ei

olnudki mitte planeeritud ja tavaline enigite külalislakus!

Uus maja oli vaid üks kaarduvate seintega paarikümneruutmeetrine ruum, kuid kõik esmavajalik tundus olemas olevat. Võrreldes eelmisega oli ta muidugi nii-öelda kuuri visatud...

Kusagil kaugel algas susin, sahin ja siis kõrgetooniline justkui häiretest hakitud ulgumine. Raul mõtles natuke, kuulatas. Miski lähenes. Nii targaks olid need paar päeva ta juba teinud, et ta võttis relva välja ja sättis end majast mõnikümme meetrit eemale puude ja kivide vahele.

Üle puulatvade libises mingi natuke tavalist helikopterit meenutav lennu masin, pidurdas ja laskus siis väga kiiresti, poisi meelest lausa kukkudes, lagendikule. Luuk lükati lahti ja sinna ilmus valkjas kombinesoonis Kadle.

„Raul! Raul, kähku!” Ta hüppas välja, pööras mingit seadet käes ja vaatas otse poisi peidukoha poole.

„Raul, ära tulista, see olen mina, Kadle. Tule kiiresti, kui siit minema tahad, meil on vaid mõned sekundid!”

Raul maigutas hetke, ajas end siis üles ja sörkis lähemale, relv siiski igaks juhuks laskevalmilt käes. Tüdruk viipas veelkord ja astus luugist sisse. Raul kõhkles korra, jalg lävel, ja uuris masina sisemust. Too lennuaparaat oli nii väike, et ta nägi ühe pilguga, et seal peale Kadle vaid üks inimene piloodikohal. Too pöördus – Fer. Raul hüppas peale ja sekund hiljem tuhisid nad taevasse.

„Kas mulle tundub, et seal lagendikul lastakse?” küsis Raul alla vaada tes.

„Jah. Ja meid hakkab ilmselt jälitama vähemalt kaks punkti. Aga see lind on kiire,” teatas piloot muretult.

„Kes meid jälitavad? Vanamondi politseinikud, selge, aga teised? Olete vahepeal targemaks saanud? Kadle, kuidas sul läinud on?”

„Kuidas sul endal läks?” Ta tegi kätega paar liigutust ja vaatas siis pea viltu Raulile otsa. „Sa oled vahepeal midagi õppinud – sisendid on kinni. Näitad sa mulle?”

Raul kõhkles hetke, kuid noogutas siis.

„Võin ma ka Ferile näidata?” küsis tüdruk enne vaatamasättimist. „Ja oskad sa minu omaga midagi peale hakata?”

„Ferile võid näidata. Ei, ma ei oska sinu omaga midagi peale hakata, nii et palun räägi.”

„Ega eriti midagi polegi. Ärkasin hotellis, sain väga vihaseks, helis tasin Ferile, rääkisin talle asja ära ja ta tuli appi. Oota, ma vaatan siis sinu oma.”

Kümme minutit valitses vaikus ja Raul uuris sellal ümbrust. Nad lenda sid madalal metsa kohal ja palja silmaga ei olnud küll ühtki jälitajat näha. Nende kiirus tundus aga väga suur olevat...

„Kuhu me suundume?”

„Põhja,” vastas Fer. „Ma lendan madalalt ja üle helikiiruse. See on sigadus, nii ei tohi. Ent põhja pool pole inimesi ja tegelikult oleme neutraaltsoonis.” Ta heitis üle õla pilgu täis käsitamatu lõbusust. „Meil vedas igat moodi ja... sul on siin sõber... Kohe seletan.” Ta nõidus natuke aega aparaatidega, enne kui jätkas: „Kui Kadle helistas, teadsin ma muidugi umbmääraselt, kust sind otsida. Ent siis saatis keegi su asukohamääraja koordinaadid ja edasi oli meil mõtlemisülesanne, kuidas sind nende õhukaitse alt kaugemale saada. Asja tegi hullemaks see, et keegi teine juurdles sama probleemi kallal ja otsustas maaoperatsiooni kasuks. Meil selleks jõudu ei olnud, üks ole.”

„Mis asukohamääraja, mis õhukaitse, mis...” Poiss ägises. „Rääkige mulle ka, palun.”

„Vanamond pani sulle muidugi lokaatori ka sisse. See ei ole midagi ebatavalist, meil on need kõigil,

ent ta unustas sulle öelda, et ta seda tegi ja kuidas seda sisse-välja lülitatakse. Ma lülitasin selle nüüd välja ja pärast õpetan sind, kuidas seda juhtida... Sa olid kust tahes sentimeetri täpsusega leitav, ent vaid sellele, kes teab saatja signatuuri, saad aru. Ent siis saatis keegi mulle su jälgimiseks vajalikud koodid. Ma ei tea, kes. On vaid nimi, mis kõlab nagu Klissta.”

„Krista?” Raul lausa hüppas.

„Jah... mina seda teist häälikut paremini öelda ei oska. Ilmselt... Aa, see on see su tuttav Maalt? No see selgitaks paljut...”

„Miks ta teda aitama peaks? Tahab tagasi?” Kadle hääli oli terav.

Raul vaatas ta poole ja ohkas: „Sina ka...”

„Kadle, ära mossita,” sekkus Fer. „See, et need kaks EN-i initsiatiivi üles näitasid, andis meile võimaluse ta kätte saada.”

„Kas ma saan õigesti aru, et see ei olnud asjade loomulik käik? Et see viis Vanamondi kuidagi tasakaalust välja? Ma ei teadnud midagi, ma ei osanud midagi oodata, ma... mul ei tulnud muud pähegi... et vihastan veel välja need, kelle külaliseks olen...” lausus ta vabandavalt ja lootis, et tüdruk ta ebaseiirust ei taju.

„Ei...” Feril paistis lõbus olevat. „Ilmselt käis asi nii – ta andis paarile EX-ile korralduse sulle süüa tuua ja läks ise omi asju ajama. Ilmselt andis ta emale salvestused, et natuke selgitada, kes majas on. Selle ajaga jõudsid ta tädid nendega tutvuda ja läksid võtsid EX-ide käest toidu ära ja tulid ise. EX-id täidavad ka EN-ide korraldusi vastuvaidlematult. Kui ta siis tagasi tuli ja avastas...”

„See pidi ju nende hulgas lausa perverssus olema?” küsis Raul õnnetult. „On need tõesti ta tädid? Kui vanad nad on?”

„Üle saja vähemalt... Vaata, ega paljud enigid sellesse hästi ei suutu, et terve Ildilo-täis EN-e on sodoomiaprostituutideks läinud, nagu nad seda tegevust nimetavad. Samas... siin on nii palju nüansse... kõigepealt taunivad nad muidugi ka lesbisuhet, kuid see on juba nii tavaline... Vanamond on väga raskes situatsioonis – ta tegutseb linnas, mis tema võimu alla ei kuulu ja mis kiiresti murendab enigite traditsioonilist elustiili. Ta elab ise ka neutraaltsoonis, sest paljud eelistavad selle suhtelist vabadust... EN-id on mujal pooleldi nagu vangid... nagu haareminaised – just, see peaks sulle midagi ütleva. Olendid, kes on määratud hurmama ja erootikaga tegelema ja siis on lapsed suured ja nad on nagu lõksus... ja Vanamond ei saa neile midagi öelda, ta peab tegema kõik, et juhtunu olematuks vaikida, kui tahab seal külas edasi elada.”

Nad vaikisid pisut aega.

„Sa ütlesid põhja?” küsis Raul lõpuks. „Mis me seal peale hakkame? Tähendab – me... ma põhjustan sulle pahandusi, eks ole?”

Fer vaatas uuesti üle õla. „Ma lubasin sind korra kajudele näidata. Ära karda, nad tõesti vaid vaatavad sind, seda ma sulle garanteerin. Ma ei ole Vanamondi ja kogu selle politseiga kunagi väga hästi läbi saanud, kuid nad ei julge mind puudutada. Tänane ei teinud asja palju hullemaks. Aga sinu olukord on hull küll. Ma ei tulnud kohe selle peale, aga ilmselt oled sa tõend... mingisuguse sigaduse toimimise kohta. Ma võin vaid improviseerida – saa aru, praeguste seisu põhjal, tõenditeta –, aga... su koduplaneedil on kindlasti olemas Hoidjad. Seda näitab info olemasolu su planeedi kohta ja kõige selgemalt keelemoodulite suhteliselt viisakas seis. Kui Hoidjad saavad teada inimeste röövimisest, võivad nad kellegi poole pöörduda. Ma ei tea, kelle. Kõige halvemal juhul Impeeriumi või – hoidku Looja selle eest! – Föderatsiooni poole. Igal juhul teeb see ope ratsioonidele lõpu ja toob kaasa tõsiseid tagajärgi tegijatele... kui nad mui dugi kätte saadakse.”

„Miks siis tzasu meid ründas? Miks Krista mind aidata tahab?”

„Mul puudub info ja lisaks ei pruugi kumbki küsimus õige olla. Meid ründasid tzasu värdjad. Mis siis, kui seltskond, kes su röövis, oskab juba ise neid tzasu värdjate moodi asju juhtida... keda nad on näiteks maalastest teinud? Ja sa ei tea kindlalt, kas mind hoiatas Krista? Kas see oli Krista, kes sind röövis ja kui see oli tema, kes su Maalt ära tõi, siis kas selleks, et tzasule sööta?”

Raul mõtles taas tükk aega.

„Ma ei saa neist Hoidjatest aru. Mis võimalused neil on? Ma pidin ju olema juriidilise kaitseta? Miks peaks keegi kolmas sekkuma?”

Fer mõõtis teda uuesti veidra pilguga. „Mul pole õrna aimugi, mis su koduplaneedil ja selle ümbruses toimub, seda esiteks. Ent sa oled siin. Vaata, kõik sellised planeetideülesed inimühendused on ellu kutsutud tagamaks õiglust ja heaolu. Kummatigi ei ole neil teinekord midagi teha, oma võimu aga tahab laiendada iga struktuur, mille eesmärk on jõudu raken dada. Mõtles selle üle...”

Kajude elamine

Neid aeti taga küll, aga Raul ei saanud sellest midagi aru. Taevas oli igal pool ümberringi tühi ja igasugustest arvutimärgetest ning vilkuvatest ekraanidest ei suutnud ta midagi välja lugeda. Korra söötsid neist suhteliselt lähedalt mööda mingid vastutulevad lennumasinad ja peale seda ohkas Fer kergendatult: „Kajude hävitajad. Nüüd on kõik.”

Nad libisesid allapoole ja lõpuks lõhestas metsa madal hallitooniline linn. Nad olid Rauli arusaamist mööda liikunud paar tuhat kilomeetrit umbkaudu kirdesse, ületanud paar mereala ja loodus oli hakanud vaesemaks jääma. Lund veel ei olnud, kuid mets oli muutunud tumedamaks ja sellesse lõikusid suured tumepruunid lagendikud, kus paistis karjade kaupa mingeid neljajalgseid.

„Ma ei tunne sinu kultuuri, Raul, kuid on asju, mida ma pean Kadlele kindlasti rääkima ja mis ilmselt on sullegi kasulikud teada.” Fer pöördus korraks üle öla neid vaatama, kuid enne jätkamist sättis end tagasi lennukit juhtima. „Kajude suhtumine võõrastesse on kummaline segu vihka misest ja lõimitamisest, üleolekust ja alandusest. Ametlikult asuvad võõrad allpool nende ühiskonna kõige alumist taset, samal pulgal röövlite ja lindpriidega, salamisi aga kadestatakse neid, sest üldiselt satuvad võõrad sinna vaid kellegi kõrgetasemelise külalisena ja naudivad seega vabadust ja privileege, mis on tavalisele kajule otsesõnu kättesaamatud. Üldiselt me ei peaks kokku puutuma kajudega, kes ei tea sellest, mis me seal teeme, kuid kui te mingil põhjusel peaksite suhtlema võõra kajuga, kes käitub vastutulematult ja ülbelt, tuleks öelda, et viibite linnas Kind ralstaabi Vastuluure Peakorteri külalisena, ja seejärel paluda kajul nime tada oma nimi ja positsioon. Garanteeritult muutub ta siis madalamaks kui muru. Ah jaa – linna nimi on Fort Sodin, mitte Uldeledle. Raul, ma ei tea, mida su tõlkija selle kohta ütles, aga Uldeledle tähendab Pahu pidivangla. Sinna ei lasta kedagi sisse, esmajoones kajusid, ja sealt ei lasta kedagi välja, esmajoones kajusid. Räägitakse, et selle enigikeelse nime olid mõned mässumeelsed kajud ise kunagi linnale pannud, kuid aru saadavalt suhtuvad praegused linnaelanikud selle kasutamisse kui sol vangusse.”

Nende all venisid ühesuguste tuhmide ja iluta ehitiste korrapärased read.

„Kuidagi... armetu on see linn. Tõepoolest vangla,” ei suutnud Raul suud pidada.

„Laste suust pead sa tõtt kuulma!” pahvatas Fer hääletult naerma. „Just armetus on vist kõige parem sõna, mis minu arust kogu kajude olemist iseloomustab, kuigi tehniliselt on nad üsna võimekad... nagu muide näha ka sellest lennukist, mille nad mulle laenasid. Neil praktiliselt ei ole isiklikku vabadust. On väga palju asju, mida neil on keelatud omada – relvad, valuuta, kunstiväärtused, sädekommunikatsiooniseadmed, lennu vahendid... ma ei tea, mis kõik veel. Nad ei tohi ilma loata elukohta vahetada, rääkimata planeedilt lahkumisest, neil on isegi keelatud ilma loata suhelda

kellegagi väljastpoolt kajude ühiskonda. Ent seda on teil lihtsalt hea teada, kuid see ei aita teid rohkem, kui ehk mõista, miks kajude elamised on võrdlemisi askeetlikud... pehmelt öeldes. Nad ei kannu ehteid ja suhtuvad väga rangelt... katmatusse. Või kuidas ma seletan..." Ta tekitas õhku mõned kujutised. „Kajusid üldiselt ilma riieteta vaadata ei kõlbagi, nagu näete, nende endi karv on vilets ja hõre. Need on muide väga vanad kaadrid. Mitte keegi ei ole sajandite jooksul – mõistate, *sajandite jooksul* – näinud mitte ühtegi kajut ilma tolle koheva valge karvata, mis jätab vabaks ainult silmad ja peopesad. Mitte mingis olukorras ei tohi nende ette ilmuda vähemalt keha ja jäsemeid katva riietuseta; mida pikemad varrukad, seda parem, ja kael võiks ka kaetud olla. Kadle, sinul ma soovitaksin tungivalt kasutada ka pearätti. Alastus on nende juures väga tugev tabu. Kui te mistahes situatsioonis, kasvõi teie käsutusse antud eluruumides vahetult magamast tõustes peate kasvõi side vahendusel suhtlema kellegagi kajudest, mähkige end linasse, rätikusse või ükskõik millesse. Tabu on nii tugev, et Raul kui mees kannatataks ehk ära, kuid Kadlet alasti nähes võivad nad sõna otseses mõttes karjuma hakata; side katkestavad nad kindlasti silma pilkselt.

Veel – nad kätlevad tervituseks. Kui üldiselt on kasulik nendega distantse hoida ja kindlasti mitte oma tundeid välja näidata, siis selline füüsilise kontakt on neile mingi atavismina jäänud ja sellest keeldumist loevad nad omakorda solvanguks. Vaadake, nad muidugi annavad võõras tele andeks, et nood nende kombeid ei tunne... kui saavad aru, et teistel on teised kombes. Mõistate – nad mitte ainult ei oma õrnatki aimu teiste kommetest, vaid nende informeerimatuse määr on selline, et lihtsad kajud ei teagi, et teistel võiksid teised kombes olla. Või kuidas ma seda ütlen... teoreetiliselt nad muidugi teavad, et teised on veidralt käitunud hälvikud... Kadlele oleks väga õpetlik vaadata mõnda kajude mängufilmi, kus tegelasteks ka Impeeriumi inimesed, aga selleks pole meil aega. Lühidalt – kui ei oleks selgelt öeldud, kellega tegu, siis sa ei saaks aru, keda peaksid kujutama need veidratesse riietesse topitud ja veidralt maneeritsema pandud kajud.”

„Ma olen seda kõike kusagilt kuulnud,” pomises Raul ühtaegu lõbusatult, alandamatult ja segaduses.

Lennuk libises juba vaid paarikümne meetri kõrguselt üle viimaste katuste, peatus ja vajus siis sujuvalt platsile, mis oli sama ühtlaselt hall nagu kõik muugi selles linnas.

**

Raul astus vihmaloigulisele asfaldile ja vaatas ringi. Oli jahe, tuuline ja rõske. Plats oli suur, võimalik, et mitmeid ruutkilomeetreid, ja üsna tühi, vaid eemal hoonete juures seisis mingeid ilmselt lennuvõimelisi riistapuusid. Nad ise seisis lähemal sellele küljele, millest üle olid lenna nud ja sealtpoolt ilmus ka välja auto, mis nende suunas sõitma hakkas.

„Ole valmis sisse tagasi tulema,” kostis Feri vaikne, kuid väga tungiv hääl. „Kadle, mine luugi juurde, kuid ära välju. Ma lasin sadakond meetrit kaugemale, kui mulle määratud maandumiskoht, ja tegin seda sellepärast, et vahetult enne maandumist tuli üks väga veider teade.”

„Kas ma ei peaks oma relva võtma?” päris Raul mornilt.

„Sellest pole abi. Kui tulistamiseks läheb, oleme ühtviisi märklauad ja muide, pole vahet, oled sa lennukis sees või mitte.”

Autol oli veel meetrit kolmkümmend tulla ja see vähendas juba kiirust, kui korraga laskus ta teele õhusõiduk. Masin pidurdas vibades, et kokkupõrget ära hoida. Too uustulnuk oli nende saledast ja kergest lennumasinast hulga suurem, veidra võreja konstruktsiooniga ja kuidagi... ohtlik. Väga ilmselt relvastatud ja soomustatud. Selle uksele ilmus tibu.

„Fer, kui sina ja su kaaslased kohe poliitilist varjupaika ei palu, ei pääse sa iial sellest linnast.”

„Traut.” Fer ilus lennuki uksele, lükates Kadle sisse tagasi. „Mis paneb su uskuma, et kajud oma sõna ei pea?”

Parasjagu ilmus mõlemalt poolt lennukit kaheksa kajut, kellest seitse olid ühtmoodi üripides, kõhul vähemalt meetripikkused ja vaksajämeduse toruga relvad, kaheksas aga kandis õlgadel kirevaid paguneid ja relva tal käes polnud.

„Mida see tähendab, tibude suursaadik? Mida te endale lubate?”

Raul kviteeris imestusega, et esimest korda kasutas tõlkija teietamist, kuid taipas siis, et ilmselt pöörduti läbi saadiku kogu tibude kogukonna poole.

„Te olete mu inimeste sihikul! Üks vale liigutus, ja teist on järgi tuhk!” teatas tiivadega inimene. Ta keeras mingi püstolimoodi asjanduse rääkinud kaju poole. Sekund-kaks ei juhtunud midagi, siis hakkas kaju karjuma.

„Tulistage! Laske ta maha!” suutis ta kuuldavale tuua muu valukisa sees. Ta vajus maha ja hakkas kätega nägu kriipima. Sõdurid kõhklesid, piiludes neile pöördunud lennuki relvi.

„Sõdurid! See, keda te siin näete, ei ole mitte brigaadikindral Ork. See on üks rahuvalvajatest.”

Maas lamav kaju oli suutnud haarata oma relva, kuid lennukist sähva tas kiir ja karvane käsi eraldus kehast. Veel paar tõmblust ja siis jäi lamaja vaikseks.

„Võtke ta kaasa ja kontrollige mu sõnu. Ma ei tea, kas te oma kindrali üles leiate, aga seda suudate te väga kergesti kontrollida, et ma räägin õigest. Minge.”

Segaduses sõduritest neli võtsid laiba enda vahele, viies korjas maast käe ja nad kadusid teisele poole lennukit.

„On see tõsi?” küsis Fer süngelt.

„Muidugi. Järeldustele tuleksid sa ise, aga meil ei ole aega. Rahuvalvajad on mõnda aega teadnud, et meil on relvad, mis põhjustavad kujumuutjatele raskeid füüsilisi piinu. Ära küsi, kust me selle tehnoloogia saime; see ei ole siit planeedilt pärit. Korraldust sind siia kutsuda ei andnud niisiis kaju. Järelikult ei ole kaju seotud mistahes sulle antud lubadusega. Ma saan aru, et sina oled selles seikluses tegelikult juhuslikult, niisamuti too noor daam, kuid see ei muuda teie mõlema jaoks asja. Nood kaju sõdurid, kes Rauli mõne päeva eest purunenud masinasse maha jätsid, on juba sõjakohtu alla antud ja ilmselt hukatud või kuhugi sunnitöölaagrisse saadetud. Eesmärgiks on tõestada, et enigid teevad kusagilt röövitud inimestega katseid. Selleks pannakse kõik mängu.”

„Miks sa meid aidad?”

„Informatsioon. Ja me tahame sõna sekka öelda, kes kellega sõdima hakkab. Ma olen veendunud, et enamik enigi ühiskonnast ei tea katsetest midagi ega kiida seda heaks. Avalik vastasseis enigite ja kajude ning viimaseid tingimusteta toetavate rahuvalvajate vahel nihutab kaalukaasi kajude kasuks, ja see ei ole tibude huvides. Tee oma otsus ruttu. Mind nad tulistada ei julge, sind aga küll. Ja minu arust hakkavad mingid soomusmasinad siiapoole sõitma.”

Fer vahtis teda viis sekundit süngelt, siis lasi õlad norgu. „Olgu. Võtke oma asjad. Raul, ära oma kotti unusta.”

Raul lootis, et ta sai õigesti aru ja kontrollis enne lennukist väljumist, et ta relva kiiresti kätte saaks.

Nad läbisid jooksusammul selle kümmekond meetrit teise lennukini ja see kerkis peaaegu kohe maast lahti. Nad olid vaevalt salongi astunud, kui Fer saadikul kaelast kinni haaras ja relva ta meelekohale vajutas.

„Vabanda mind, vana sõber, aga palun anna oma inimestele uus kurss.”

„Sa ei tea, mida sa teed,” teatas Traut kiretult. „Esiteks, sa oled sihikul, teiseks, nad ignoreerivad igasugust korraldust, mis niiviisi sunni viisil antud on, ja täidavad esialgseid juhiseid.”

„Esiteks, nad ei julge tulistada, sest nad teavad, et isegi kui ma suren, lendab su pea tükkideks ja

teiseks – Raul, palun tulista sinna piloodikabiini poole üks soomustlābistav laeng.”

Raul oli muidugi tõmmanud välja oma relva kohe, kui Fer saadikust kinni haaras, nüüd keeras ta selle ettepoole, kus tema ettekujutuse järgi piloodid istuda võisid, kuid enne, kui ta jõudis päästikule vajutada, karjatas tibu: „Oota!”

Raul heitis küsiva pilgu Ferile, too noogutas. „No mis?”

„Kuhu sa minna tahad?”

Fer luges rea numbraid.

„Olgu, muudame kurssi.”

„Ava piloodikabiini uks.”

Traut kõhkles, siis noogutas ja vajutas uksepiidal nuppe. Luuk avanes, Fer manööverdas ettevaatlikult sinneraual, piilus sisse, andis siis saadiku meele kohal hoitava relva Kadlele üle ja kadus ettepoole. Kümne sekundi pärast surus end läbi luugi kaks tokerdanud tibu, kes vahetasid Traudiga pilgu ja toetusid neile mõeldud veidratele istmetele. Minut hiljem ilmus Fer ja noogutas Kadlele.

„Sa võid ta nüüd lahti lasta. Raul, otsene oht on möödas, kuid ära lase relva käest.”

Ta istus saadiku vastu. „Vana sõber, palun ära pahanda. Ma tahan, et me ka seekord sõpradena lahkume, seega, enne kui sa mõtled kuidagi kontrolli enda kätte tagasi võtta, palun esita küsimus, miks ma olen nii kuradi kindel, et me ikkagi lendame Ildilosse?”

„Miks sa oled nii – mis iganes see *kurat* on – kindel, et minu huvides on lasta sul Ildilosse minna? Ma olen juba aru saanud, et sa ei kavatse mulle midagi teha. Sa tahad siin ruuminurgas edasi tegutseda. Ent kõigest muust ma aru ei saa. Miks sa mind ei usalda? Miks sa riskid nii paljuga ühe... olgu, kahe tundmatu pärast?”

„Ma küsin enne veel ühe küsimuse – kas me tohime rääkida su kaaslaste juuresolekul?”

„Jah. Nad on... sa ei tea... Kui nad ka kuulevad midagi sellist, mida ei peaks, vaikivad nad sellest.”

„Siis luba, et ma küsin nii – kaua on kajud juba rahuvalvajate juhtida olnud?”

Terve minuti valitses tardunud vaikus. „Sa ei küsinud huupi. Seepärast ei hakka ma jama ajama. Mida sa tead?”

„Faasinihe ei läbi sädetagust. Ära omakorda küsi, millisest allikast ma selle info sain, kuid ma olen loomulikult absoluutselt veendunud, et nii see on.”

Inimlind noogutas aeglaselt. „Nii see on.” Ta pööritas silmi. „Kas see pigem ei tähenda, et ma peaksin proovima sind iga hinna eest isoleerida?”

„Infol, igasugusel infol on üks haruldane omadus – selle levikut ei ole võimalik mitte kuidagi peatada. Võib maha vaikida mingi üksiku sündmuse. Võib reguleerida info avalikuks tuleku aega ja võib kasuliku teabe uputada mürasse. Nii ei ole sel erilist tähtsust, mida mina tean – äh, üks vandenõuteooria teiste hulgas. Ent mina pakun sellele loole lahendust. See asub vabasadamas.”

Sellela oli vestlus lõppenud ja nähtavasti rahu jalule seatud. Raul ja Kadle vaatasid teineteise otsa ning viimane kõhatas siis: „Fer, palun seleta meile ka oma vandenõuteooriat. Me ei saanud midagi aru. Mis faasinihe? Mis sel sädetagusega pistmist on?”

„Imelihtne,” ohkas see. „Rahuvalvajate kujumuutmisvõime ei ole päris... noh, ei ole võimalik ennast teistsuguseks kasvatada nii lühikese ajaga. See on teatud laadi illusioon, kuid see ulatub väga sügavale materia aluskihtidesse. Aga see ei tule sädetagusest läbi. Kajud ei lenda selle pärast valgusest kiiremini, et siis ei saaks ükski nende juhtidest kaasa minna. Nad nimelt oleksid peale

pööret teist nägu.”

„Nii et see tibude relv mõjutab kuidagi toda faasinihet ja saadik tegelikult teadis, et ta laseb maha rahuvalvaja, sest niikuinii on kõik kajude kindralid ammustest aegadest rahuvalvajad?” tegi Rauli mõistus hüppe ja pani asjad kokku.

Fer väänas ebamääraselt pead. „Õige. Aga ametlikult ei saa talle midagi öelda, ehkki rahuvalvajad teavad, et tibud teavad. Samas – mind pandi sundvaliku ette. Ma ju teadsin, kelle jutule ma lähen, kuid kuni ma näiliselt räägin kaju kindraliga, peab ta käituma kaju kindralina. Kajud – antud juhul täpsemalt rahuvalvajad – oleksid tõesti kasvõi igaks juhuks maha lasknud inimese, kes teab, et kajude kindralid võivad olla rahuvalvajad. Vaata, nad võisid aimata, et ma tean, kuid peale tänaseid sündmusi oleks see meie mälu tasemel tõestatud. Kolme inimese sünkroonsed mälestused oleksid asi, mis juba teatud kaalu omab. Kui meile sellistes tingimustes järele tuldi, siis vaevalt selleks, et meid kohe uuesti vabaks lasta.”

Raul mõtles selle üle paar minutit ja ohkas siis. „On veel nii paljut, mida ma ei mõista. Kajudest pole lugu – kui nad kord lasevad end tõlbilt valitseda, pole vahet, kas seda teevad omad või võõrad. Ent miks sa olid nõus mind nende juurde viima? Mida see sulle andma pidi?”

Fer vangutas jälle ebamääraselt pead. „Kust ma selle lennuki sain? Nad on sind algusest peale jahtinud ja nad lubasid... Ma olin uudishimulik ja mis seal salata, ma pean hästi läbi saama võimalikult paljudega. Kajude... mis sest et täpsemalt kajude nimel antud lubadusi üldiselt tasub uskuda ja minu arvates ei ole sa ka midagi nii erilist, et nad sinu pärast oma mainega peaksid riskima. Seetõttu oli tibude kõik tõeliselt kuratlik. Esiteks ei tea ma, kust nad üldse infot said?” Seda öeldes vaatas ta saadiku poole.

„Mulle saadeti kõik materjalid. Tundmatust allikast. Kuna see aga klappis sellega, mida me teadsime, pidin ma tulema.”

„Aga ma ei saa aru, mis on minus ikka nii tähtsat, et sa sellisel viisil kajude varba peale astusid? Kas see ei mõjuta kogu teie rasside vahelist suhtlemist?” pahvatas Raul.

„Mõjutab,” noogutas lindinimene. „Ent mitte nii hullusti, kui te arvate. Paar nädalat tagasi lasi kajude saadik meie juures maha ühe enigi. Noh, EM oli rangelt võttes seal, kus ta olema ei oleks pidanud ja – ma pole seda öelnud – eks nähtavasti võis olla alust kahtlustel, et ta on spioon, kuid ikkagi oli see sigadus. Mul paluti võimalusel tagasi teha ja nüüd tuli hea juhus.”

„See on kindlasti ainult pool vastusest – miks mina?”

Traut sättis tiibu ja seda tehes tundus väga linnulik. „Ma tahan rääkida sellega, kes su sinu koduplaneedilt ära tõi ja mulle infot saatis. Kristaga.”

„Krista!” ei suutnud Raul end pidada.

„Nii ta end memorandumis nimetab. Kui Fer lubas mind tema juurde viia, on Ildilo sama hea paik kui iga teine.” Ta sättis end jälle. „Sind ilmselt ei toodud siia mitte tzasule ettesöötmiseks. Täpsemalt, ma arvan, et see ei olnud su Krista töö. Kui see oleks tema olnud, oleks tal kõige mõistlikum olnud operatsioon Maal lõpetada ja eemale hoida. Me ei tea, kes ta on, ja su kodu on liiga kaugel, nii et isegi kui sõnumid toimunust kord sinna jõuavad... Niikuinii Hoidjad ju teavad, et keegi planeedil käib, seda ei saa takistada. Niikuinii viiakse – ausamate ja vähem ausate kavat sus- tega – sinu hõimlasi teistesse maailmadesse. Millekski on enigitel inimesi vaja.”

Pool minutit valitses vaikus, siis poetas Kadle poolküsivalt Rauli poole: „Aga ta ei öelnud ju midagi...”

Fer, kes samuti tähelepanelikult kuulunud oli, noogutas. „Kas sel on midagi pistmist faktiga, et tibud surevad välja?”

„Tibud ei sure välja...” õiendas Traut.

„Statistika interpreteerimise küsimus. Kui teie arv on langenud küm nendikuni tuhande aasta tagusest tasemest...”

„Siis oli manner ülerahvastatud! Meid on vaevalt poole vähem, kui kuue tuhande aasta eest viimasel suurel langusel.”

„Siis, kui te asustasite omad kolooniad. Ma ei tea midagi peale legendide, kuid millegipärast kõik need ebaõnnestusid. Miks?”

Traut sättis end taas ja paistis et see liigutus tähendas ebamugavust. „See on ju teada – umbes kümnes põlvkond polnud enam lennuvõimeline ja umbes kahekümnes... kahekümne viiendat igatahes ei olnud. Mitte kusagil.”

„Kas vastab tõele, et te hävitasite kolooniad ise?”

„Viimased jah. See, mis seal toimus, oli väga ebameeldiv ja tõesti ei ole me sellest kunagi avalikult rääkinud. Salvestused on hävitatud. On jäänud vaid legendid.”

„Tzazu deprivatsioon. Kvantnihke deltasünkronisatsioon.”

„Ma ei saa öelda, et nendes teooriates üldse midagi ei oleks,” pobises lind inimene.

„Ma ei saa sõnadestki aru,” pistis Kadle vahele selle, mida Raul ei julgenud välja öelda.

Fer vaatas ikka veel üksisilmi saadikut. „Tzazu mõju, tema olemust on väga raske kirjeldada ilma erialase matemaatikata ja lõpuks mõningaid aspekte ainult aimatakse, kombatakse servast, oletatakse, kuidas see toimida võiks. Igatahes on see seotud kvantolekutega, üsna sügaval universumi aluskoos tehtavate muudatustega. See ei ole ainult, kaugeltki mitte geneetiline mutatsioon, mis lõi kolm... või kui rahuvalvajad juurde lugeda, neli siinset rassi. See on pigem... ekstrapoleeritud antroopsusprintsip. Mõelge selle kontseptsiooni üle – tzazu muudab keskkonda selliselt, et sinna sobib just taoline rass ja siis see rass tekibki. Tzazust eemal aga hakkavad muutused degradeeruma, sest universum keerab tasa pisi kõik õigeks... „õigeks” jutumärkides – tavapäraseks. Nagu mere ääres vett plätsutava lapse tekitatud lained kaovad kaugemal mere ühtla sesse lainetusse.”

„Kuid siis ei peaks ju keegi siit kuhugi saama?”

„See ei ole nii lihtne. Midagi jääb, midagi kaob. Igatahes on ainult enigitel õnnestunud tzazu mõjuväljast ära minna ja ma usun, et meie sõber tibu tahab sinuga neid šantažeerida, et informatsiooni saada.”

Kuigi ta kõneles inimestega, oli ta kogu aja üksisilmi saadikut jälginud. Viimane soputas end taas.

„Ligikaudu õige ja aus, nii et kui see sind rahuldab, jätaaksin ma teema sihtpunkti jõudmiseni rahule. Ja loodetavasti ei ole sul midagi selle vastu, et ma oma peakorteriga ühendust võtan ja katsun selgitada, miks ma kurssi muutsin?”

„Võta heaks.”

Päästeparv

Raul läks ja istus Feri vastu, laskevalmis relva ikka veel käest pane mata.

„Kuule, Fer, meil on ka tarvis rääkida. Kas sa arvestasid, et ma selle relva kaasa võtan?”

„Ei.” Salakaubavedaja väänas pead ja Raul arvas teadvat, et see vastas pea raputamisel. „Sellega meil lihtsalt vedas. Aga sa mõtled ilmselt teist asja – mis on selles relvas nii eriline, et sõber Traut natuke lolliks jäi, kui me talt lennuki üle löime?” Ta ootas ära poisi noogutuse ja jätkas: „See on siit

väga kaugel, Izeveki nimelisel planeedil valmistatud lahingurelv. Absurdselt võimas. Olgem ausad, seal rannikul ei pidanud keegi meist tzasu värdjate rünnakut pooltki nii ohtlikuks, kui see lõpuks välja kukkus, ja ma andsin selle relva sulle igaks juhuks selle mõttega, et sa piisavalt ohtliku mulje jätaksid... Ei, see pole päris õige. Ütleme nii, et tzasu värdjad on enamasti uimased, rumalad ja abitud. Nad küll ründavad, kui sa neile otsa koperdad, aga neid on lihtne kauge maa tagant hävi tada. Selle relvaga ei vaja sa täpsust, ma andsin selle sulle, et kui värdjad väga lähedale jõuavad, piisab, kui sa enam-vähemgi nende suunas lased. Juhtus kaks ootamatust – esiteks oli ründajaid palju ja nad olid väga sihipärased. Laskumata spekulatsioonidesse on selge, et tava list liiki rünnak see ei olnud.

Teine ootamatus oli see, et sa õppisid kuidagi intuiitiivselt kasutama sihti misautomaatikat ja korraldasid lõpuks tõelise veresauna. Sa ei saa aru? See relv suudab end ise natuke pöörata ja kui ta tabab ära, saab aru, kuhu sa lasta tahad, keerab ta end täpselt sinna. Traudil kulus paar sekundit andmebaasides sorimiseks, et aru saada, mis talle pardale on sokutatud. Minu relvadest poleks piloodikabiini soomuse vastu abi olnud, kuid see peletis häälestub. Kui see saab aru, et sa tahad seina läbida, laseb see iga järgmise kuuli suurema jõuga, kuni lõpuks lendab raske metall torust minema vist ligi sadakond kilomeetrit sekundis. Sinu suguse käes, kes ei kõhkle päästikule vajutamast... Saad aru, see oleks olnud kohutavalt ohtlik. Rikošett, plahvatusenergia, võimalikud vigastused lennuki mehhanismides...”

Ta ei jõudnud kaugemale, sest samal hetkel tabas õhusõidukit ränk hoop, mis nad istmetelt minema paiskas. Raul rabeles nurgas, võttes kokku kogu jõu, et uuesti jalule saada. Lennuk õõtsus metsikult, ta langes kohe uuesti põlvili ja haaras kinni ühest istmest. Ta tundis, kuidas küüned murduvad, kui ta proovis end meeletult paigal hoida. Relv oli libisenud mõned meetrid eemale ja kohe järgmiseks mõtles ta, kuidas seda küll kätte saada. Niipea, kui kõikumine hetkeks peatus, hüppas ta sinnapoole ja saigi pära pihku. Masin kaldus uuesti, kuid enam poiss relvast lahti ei lasknud, veeres koos sellega teise seina ja sisistas valu pärast. Ta suutis end kuidagi paari istme vahele suruda ja vaatas ringi. Põrand oli ettepoole kaldu ja tibud kadunud. Fer roomas ettepoole, ajas end piloodikabiini luugi juures üles ja vankus sisse.

„Mul on häbi, kuid see ei olnud minu süü,” kuulis ta Trauti häält. „Laser. Ma arvan, et kajud, kuid seda ei pruugi me kunagi kindlalt teada saada. Igatahes on mootorid purustatud ja kerest läbi hiigelsuur auk. See masin kukub alla ja... ma ei saa teid eriti millegagi aidata. Önn kaasa.”

Kostis sahin ja vuhin, millele järgnes vaikus.

„Raul, Kadle, kuidas teiega on? Tulge ettepoole, valmistume häda maandumiseks. Raul, pane relv seljakotti ja kinnita see siia istme taha.”

Poiss ajas end jalule, sirutas käe ja tõmbas püsti teiste toolide vahele kukkunud Kadle ning lükkas ta ettepoole. Ta toimis nagu unes, sest oli üsna läbi raputatud. Tal ei olnud muidugi enne piloodikabiini jõudmist aimugi, kus „seal istme taga” oli, kuid kohale jõudes sai ta kohe aru, mida piloot mõelnud olid.

„Mahutage end teise tooli,” seletas viimane edasi. „See on küll mõeldud tibudele ja ühelegi väike, kuid muud võimalust ei ole. Raul, võta Kadle enda peale ja tõmmake rihmad kinni. Meil on vaevalt paarkümmend sekundit aega kokkupõrkeni ja see asjandus lendab nagu tellis kivi. Me praktiliselt kukume. Katsun siiski vähemalt asendit hoida.”

Teised kaks tegid sellal, mis kästud, Raul katsus end suruda nii, et keha ühtlaselt vastu polstrit oleks, ja Kadle tegeles rihmadega.

„Kus tibud on?” küsis tüdruk.

Raul oli vastust juba aimanud:

„Hüppasid välja,” mühatas Fer. „Neil on ju tiivad. Tibude lennu masinates pole mingit

päästevarustust. Ainult türbid, mis neid natuke kaitsevad, kui on vaja stratosfääris või väga suurte kiirustel välja hüpata. Meile on need täiesti kasutud... Neil on see omalaadne sport muide isegi – hüpata 50 kilomeetri kõrgusel välja paar kilomeetrit sekundis liikuvalt lennukilt ja siis trikke teha. Need, kellel pidurdades sabasuled ära kõrbevad, pidid kõige vingemad vennad olema... Hoidke kinni!”

Kujutlege haamrihoopi, mis kestab sekundi...

**

Raul nägi enda kohale kummarduvaid murelikke nägusid.

„Kuidas sul on?” kostus nagu läbi vati Kadle murelik hääl.

„Kui välja arvata, et su selgroo muster on mulle alatiseks rinnale pressitud...”

Ta kaotas uuesti teadvuse.

Ta ärkas uuesti selle peale, kui Fer ja Kadle teda tõsta proovisid. Sellest ei tulnud midugi midagi välja. Ta kõhistas jõuetult naerda ja sai neile toetudes kuidagi püsti. Minna tuli vaevalt paarkümmend sammu, siis asetati ta parvele. See pöördus ja poiss nägi suhteliselt järsku mäe külge, mille tipu lähedalt algas justkui künnivagu, mis üsna nende juures metallist lumeräitsakaga lõppes.

„Päästeparv neil siiski oli... ega haavatud tibu kaua veepinnal ei püsi, kui järgi mõelda,” selgitas Fer, kui nägi, et Raul ringi vaatab. „Nagu ma eeldasin, pidas lennuki kere õnneks vastu... sina said kõige hullema, sest sul oli tüdruku raskus... kena, et ta su rinnakorvi sisse ei surunud.”

„Kaua ma teadvuseta olin?”

„Oh, allakukkumisest pole kümmet minutitki... igatahes... noh, siin oli jõgi. Niipalju, kui ma seda risu juhtida sain, ma midugi arvestasin sellega. Ma imestan, et siin juba mõnda delegatsiooni ei ole – selleks ma võimalikult ruttu minema tahtsingi.”

„Su elu on minu pärast väga kirjuks läinud.” Raul ei tundnud end üldse hästi, kogu keha oli valu täis ja ta oleks parema meelega taas unustusse vajunud.

„Ma ei ole mingi hea inimene,” vangutas Fer pead. „Ma olen piisavalt kaua ilmas elanud, et mõista... et sa põhjustad ainult probleeme. Ma olen salakaubavedaja ja minu elukutse juures on tähtis olla tähelepanematu ja võimalikult paljude võimudega võimalikult hästi läbi saada. Ära unusta, et ma oleksin su heameelega kohe alguses maha jätnud. Tzasa hinguse väga järsk kasv, mis meidki alla tõi, ei tähenda head. Käis mingi sõda. Olgu, ma arvasin, et vähim, mida su heaks teha saan, on sind vabasadamasse ära tuua. Järgmiseks ei olnud ma üldse heameelega nõus, kui Kadle uuesti tuli. Ent ka siis ei arvanud ma, et see lõpeb millegi sellisega, nagu me just läbi elame.”

Raul võitles uimasusega. „Fer, see on minu elu. Sa jätab nii palju rääkimata. Sa ütled, et ei sattunud siia seiklusesse vabatahtlikult – mida mina pean ütlemata? Kui siin möllavad ringi kindralid ja suursaadikud, on mul tõsine hirm. Sina aga räägid nendega kui võrdsetega. Kes sa õieti oled?” Ta sulges silmad. „Ma olen üsna omadega läbi. Ma annan endale aru, et ma võitlen nagu nurka aetud rott, ent mis mul üle jääb. Praegu aga... tahan ma lihtsalt lamada...” Ta tundis, kuidas ta teadvus tuhmub.

**

Raul ei jäänud päris magama, sest õiget unevajadust tal ju ei olnud. Selle asemel tuiutas ta huvitult möödalibisevat kallast ja teadvustas alles tüki aja pärast, et see, mida ta näeb, on tegelikult väga ilus. Nire, millel nad alustanud olid, suubus kümnekonna minuti järel suuremasse jõkke, mis paarikümne meetri laiuse ja täiesti selgena voolas tohutute, oma 30–40 meetriste puudega metsa

vahel. Taevas oli selge ja helesinine, päike pani ühe puudemüüri helendama, sellal kui teine tumeda varju moodustas, ja kui jõgi nii keeras, et kiired vett puudutasid, hõõgus ja säras kõik hele das sametrohelises ja kullendavvalges kilgenduses. Ebamaine, müsti line ja võimas; natuke lõbus ka.

Poiss andis endale aru, et tegelikult peaks ta küsima ja õppima, kuid ta ei jaksanud. Liiga palju ja liiga kiiresti oli juhtunud ning elementaarne loogika ütles, et lugu ei ole kaugeltki lõppenud.

Kadle tuli ja istus ta kõrvale ning hakkas teda poolvägisi söötma. Alul ei jaksanud Raul õieti reageeridagi, veel vähem tüdrukut ära ajada. Ega ta tahtnudki ning endale õieti aru andmata ta muidugi nautis teise tähelepanu. Ta ajas end poolistukile ja lasi seletada, mida talle alul suhu ja siis pihku topitakse. Midagi head tolles tibude kuivtoidupakis ei olnud, mida gi eriliselt vastikut õnneks ka mitte. Veas lahustati mingid tabletid, mis idee järgi pidid jõudu andma. Rinnust löi ikka iga järsema liigutusega valujutt läbi, kuid natuke elusamana ta end peale sööki tundis.

„Mis edasi saab?” Seda küsis Kadle Feri käest.

„Peaksime esimeses tee äärde jäävas asulas paluma end kaldale tõmmata... no sel juhul, kui tüürimisega ise hakkama ei saa, ja üürima transpordi Ildilosse sõiduks. Häda on selles, et see jõgi on veel kajude poolel ja võib-olla siin polegi asulaid enne ookeani. Mäletad, ma selgi tasin Eerikeri jaotust, et 45-ndast paralleelist põhja pool on neutraaltsoon. Vabalinnad, nagu Ildilo ja kõik teised arvestatavad, on tegelikult enigite mõttelises sektoris ja enigeid elab kah üsna palju 45-ndat põhja pool – kuigi kliima on siin neile natuke külm –, aga nad hoiuvad oma linnade lähedusse. Selle administratiivjaotuse löid kunagi rahuvalvajad ja sellest tulenevaid kokkuleppeid on alati järgitud; ka seda, et kuigi neutraaltsoonis võib iga rass askeldada, kuidas tahab, hoiuvad kõik siiski oma, nagu ma rõhutasin – *mõttelisse* – sektoris. Minu teada on ainult enigi tel olnud ruumiprobleem... aga see lahenes igaveseks siis, kui nad kolooniad asutasid. Kajudel on see olnud põhimõtte küsimus territooriume hallata ja nad löid kunagi hulga forte – tegelikult sõjaväestatud linnu – neutraaltsooni, otse 45-ndale paralleelile teiste külje alla, kuid see oli mõttetu... See on pikk jutt – tuhandeid aastaid ajalugu.” Ta vahtis kogu aeg ringi.

„Tegelikult ma ei usu, et me niikaugele jõuame. Ma juba imestan tõsiselt, et miks meile järele ei ole tulnud. Kajud, tibud, enigid – kõik pidid nägema, kuidas meid alla lasti. Tibud suudavad lennata kuni sadakond kilomeetrit tunnis, nii et isegi Traut oma abilistega peaks kohe kohale jõudma... Või sai keegi neist viga ja see hoiab neid kinni? Mis sähvatus see oli?”

Kadle vaatas Raulile otsa, viimane kehtas õlgu. Nemad ei olnud midagi näinud.

„Kui see oli kajude hävitaja, oleks ta olnud juba meie allakukkumise hetkel meie pea kohal,” arutles Fer rohkem nagu iseendaga. „Sama kehtib järele mõeldes ka enigi või tibu hävitaja kohta. Miks ainult üks lask? Jah, muidugi – see pidi olema peidetud õhutõrjerelv. Olen kuulnud, et neutraaltsoon, eriti piirialad pidid neid täis olema. Enamasti ränd rahnuks maskeeritud riistapuu, mida kaugelt võimatu avastada... Aeg-ajalt nad käivat neid alasid puhastamas... teiste omadest. Huvitav, kas keegi on aktiveerinud oma õhukaitse? Ikkagi ma ei saa aru, kes, aga kui üks kõik kes kolmest... või ka rahuvalvajatest... olgu, pole enam vahet, kas seda tegi keegi neist või kajudest, seletab see muidugi, miks keegi ei lenda... aga regulaararmeed selle kaliibri relvad vaid ärritavad... Olgu, see selgitab, miks ma näen sähvatusi ja miks kedagi veel ei ole, kuid miks seda tehti, ei tea me endiselt... Muide, lõpuks on meil külalisi.” Ta osutas ülesjõge, kuhu oli ilmunud kiiresti vahupilves lähenev hõljuk.

Raul ohkas, vabastas lahingurelva kaitseriivist ja võttis tulija sihikule.

„Lase üks jahikuul alla paremasse nurka, poole meetri peale!” napsas Fer kiiresti.

Raul tegi, nagu öeldud. Sõiduk võttis kohe hoo maha ja langes vette. Prits mepilv selle ümbert kadus ja masin loksus aeglaselt, vaevalt jalakäia kiirusega lähemale. Luuk selle küljel tehti lahti, keegi viipas käega, piilus seejärel, et ega rohkem ei lasta ja tuli siis täies pikkuses reelingu äärde.

„Krista...” tundis Raul ta ära vaatamata sajameetrisele vahele.

„See sinu tuttav Maalt? Võime me teda usaldada?” küsis Fer.

„Ei, muidugi mitte!” vastas Raul mõtlemata. „Aga sellistel distantsidel pole vist enam vahet, kui kaugel me oleme. Hoiame relvad valmis ja ma tahan ikkagi kuulda, mida tal öelda on.”

Raulil oli aega silmitseda oma tuttavat neidist, kuni hõljuk lähemale triivis. Ta oli ta ühe pilguga ära tundnud, kuid siin ei meenutanud Krista küll üldse enam 1980-nda aasta Eesti koolitüdrukut, ta oli pigem tüüpiline EN, alates saledast ja imetabaselt nõrkest kehast kuni linnuliku ja haldjalikult ilusa, kuid kohutavalt võõrapärase näoni. Juba sellest paarist sammust, mis ta parda äärde tuli, oli Raulil peast läbi käinud, et Maal oli ta end hulga inetumaks meikinud ja kogu aeg – välja arvatud üksikud hetked, kui ta end unustas! – püüdnud aeglaselt ning puiselt liikuda...

„Jääge parem sinna, kus olete,” ütles ta, kui nad kuuldekaugusse jõudsid. Ta kõneles enigit. „Kas te, teised, saate aru, kui ma eesti keelt kasutan?” küsis ta siis kohe.

Kadle ja Fer noogutasid, täpsemalt muidugi väänasid pead viisil, mida juba ka Raul oskas noogutuseks pidada.

Krista noogutas kiiresti; nüüd olid alused koos ja ta istus nii, et hoidis parve jalgadega teise sõiduki parda vastas.

„Meil on vaevalt kümme minutit, siis peaks Vanamond oma pundiga alla jõe välja ilmuma. Raul, mul on väga hea meel, et sa terve oled, ja mul on kohutavalt piinlik selle pärast, mis juhtus. Jah, ma tõin su Maalt ära, kuid enne, kui me sihtpunkti jõudsim, lõi reetur laeva üle ja tõi selle siia. Rahuvalvaja. Ma peaksin selgitama nii paljut ja ma ei tea, paljust sa üldse aru saad. Rahuvalvajad on kujumuutjad, nad petaksid kelle tahes ära. Nad ei saa aga lennata üle valguse kiiruse, sest muidu nad kaotaksid oma võimed. Me ei oodanud seda, sest planeet, kuhu ma oma laevaga välja jõudsin, asub siit kaugemal kui Maa, 250 valgusaastat, kuid sõda ei tunne piire ja ju siis on nad pidanud vajalikuks juba vähemalt 300 aastat tagasi mõned oma sõdurid külmutada ja sinnapoole teele saata. Koloonia on vaevalt 400 aastat vana, nii et... nüüd me muidugi teame, kuid kahju on sündinud. Jah, minu ülesanne oli otsida Maalt inimesi, kes piisavalt oma eluga rahul ei oleks ja kes sealjuures algatusvõimet, riskivaimu ja tervet mõistust üles näitaksid. Keegi oli mu välja nuhkinud ja mitte ainult Hoidjaid, vaid ka kohalikke võime hoiatanud. Selle eest maksis Magnus eluga ja kui ma üritasin päästa teid, ülejäänuid, tegid Hoidjad mulle korralduse end koristada. Veel kord informeeris mu vaenlane võime ja mul ei jäänud muud üle, kui sind kaasa võtta. Saad aru, ma oleksin hakanud varsti teile rääkima, et kusagil väga kaugel on hulga parem elu, aga enne lendas kõik kuradile...”

Ta vaikis hetke ja Fer küsis vahele: „Kas sina lasid meid alla?”

„Ei. Me pidime Ildilos kohtuma, nagu kokku lepitud. Ma arvan, et tibud tahtsid saada infot Malitee koloonia kohta, aga nii, et Piraadikaptenite liit ei saaks.”

Fer surus huuled kokku.

„Ja võib-olla just esmajoones sina, sest me teeme seal seda, mis sina oled,” jätkas Krista. „Kas ma pean või üldse võin jätkata?”

Feri näoilme läks üha hapumaks. „Sa niikuinii leiaksid võimaluse rääkida, mis vahet.”

„Vaadake,” pöördus Krista teiste kahe poole, „Fer on enig, aga enigite mõistes pervert, hälvik. Inimene ja mees. Erikeril seda ei juhtu, aga enigite kolooniad avastasid varsti, et ei vasta päriselt tõele, et enigite ja inimeste suguline läbikäimine on absoluutselt viljatu. Mida rohkem põlvkondi enigid tzasust eemal elanud on, seda tõenäolisemaks muutub rases tumine, aga sündinutest... mis te arvate? Kõik nad on inimesed, mitte enigid.” Ta kogus mõtteid või lihtsalt andis kuulajatele aega öeldut mõista.

„See on sügavam põhjus, miks Enigma ja rõhuv osa teisi enigite koloo niaid on kehtestanud absoluutse keelu inimestega intiimselt kokku puutuda,” jätkas ta veerand minutit hiljem. „Malitee koloonia aga ühendab enigeid, kes on võtnud suuna taasühinemiseks, sulandumiseks inimkonda. Me ei leia, et kolmesoolisus oleks midagi sellist, mida tingimata peab alles hoidma. Et see on kunstlik, võõra arusaamatu jõu poolt meile peale surutud elujõuetu lisand ning mida kiiremini me selle hülgame ja unustame, seda parem. Meiega on ühinenud osa rahuvalvajaid. Saate aru, meid ühendavad samad juured, aga neile on see veel teravam – oma olemuse hülgamine, vabanemisakt on ühe sädelennu kaugusel.

Mahajäänud aga peavad neid reeturiteks. Röövida laev ja tuua tagasi mõned põgenenud rahuvalvajad... Minule see pähe ei mahu, seda enam, et agendile on see ju ka üheotsapilet, mis sest, et teises otsas on kodumaa... Haiged olevused. Saate aru, nad küll elavad meie teada praktiliselt igavesti, rändavad kehast kehasse ja agent saab peale kehavahetust muun dumisvõime tagasi, kuid lennata kolmsada aastat selleks, et oma elulaadi hülgajatele kätte maksta... Pöörane...

Miks tzasu selle peale närvi läks ja taevataie laevu alla tõi, seda ei tea keegi... Või oli see juhus? Ma ei tea, mis sinust rahuvalvajate käes saanud oleks. Raul, ma ei saa nõuda, et sa mind usaldaksid, ma saan vaid korrata oma lubadust – ma ei taha sulle halba. Sulle on kindlasti räägitud, et enigid tahtsid sinuga katseid teha ja lõpuks ma tõin su magavana kodust ära. Ma ei saa kohe Maale tagasi minna, kuid ma võin lubada sulle, et kui sa ei taha Maliteel elada, teen ma vähemalt proovi sind aja jooksul koju toimetada.”

„Miks üldse on vaja Maalt inimesi niimoodi salaja ära meelitada? Ja mida niisugust sa ütlesid, mida Fer või see Piraadikaptenite liit – mis iganes see veel on – kuulda ei tohiks?” Raul oli tõrjuv ja segaduses, sest ta tõesti ei usaldanud Kristat üldse, samas kui lubadus koju saada tõmbas teda äärmise jõuga... ehkki ta avastas mingis teadvusenurgas, et tal ei oleks midagi selle vastu, kui seiklus *natuke aega* jätkuks...

„See on tegelikult üks küsimus,” muigas EN, „aga ma ei suuda sulle kiiresti ja ammendavalt vastata, sest sa ei tunne piisavalt ühiskonnateooriaid. Siiski – Impeeriumi neidis ja Fer võivad ehk sulle kinnitada, et ma räägin õigest. Et ehitada üles toimivat ühiskonda, peab sul olema piisavalt motiveeritud, arvukas ja sarnaste väärtustega tüvikogum. Kui enigid oleksid üksi ja tühjas ruumis, võiksite me sellega riskida, et Malitee on vaid üleminekuühiskond, et kulub 400 aastat, kaksteist inimgeneratsiooni, kuni toimub siire ja äraminejad ehitavad normaalse ühiskonna, jättes Malitee välja surema. Samasse paika jäämine tähendaks kodu sõda, mis vana minema pühib, eks ole. Maliteel aga on juba praegu lisaks kõigist Ereriki rassidest põgenikele ka arvestatav hulk inimesi. Järelikult tuleb luua inimkultuur, mis küll võtab üle enigite kultuuri ja assimileerib enigite järglased, kuid häviv, hääbuv enigite populatsioon peab end kogu aeg seadma teadlikult teisele kohale. EN-id küll tõmbavad mehi ligi nagu värske lehmakook kärbseid, aga seltskond, kes Mali teed litsimajana kasutab, ei ole mitte see, kes võiks sinna kodu rajada. Me ei sulge kellegi ees ust ja komplitseeriv faktor on veel see, et me elame väga kaua...”

Igatahes on Malitee koloonia 400 aastat vana ja seal on juba kümme miljonit inimest... olgu, kodanikku täpsemalt. Me hakkame muutuma nähtuseks, mida ei saa ignoreerida. Meil on õnnestunud luua stabiilne kiiresti kasvav tuumik, millest muide neli viiendikku kannavad Maa inimeste geene. See on ju nii lihtne – kellele on paradiislik planeet parim kodu? Primitiivsest kultuurist pärit inimesele, kes mingi surutise alt välja pääseb. Kus on tohutu inimeste arvuga primitiivseid kultuure? Vega tähekindluste kaitse all! Me oleme vaenlased, Fer, sest – nagu sa oled juba võinud veenduda – Maalt pärit inimesed on üks väga terane ja agres siivne seltskond. Nemad ei lase Vaba Ruumi kaubandusliitudel enda eest tähtede vahel lennata, nad tahavad ise. Kui tibud või enigid tahavad suuremal arvul siit välja rännata, ei osta nad pileteid teie laeva dele, neile tulevad järgi laevad Maliteelt. Ja sa aimad, et see ei ole veel kõik. Aga mul ei ole aega, sest Ildilo politsei on kohe siinsamas jõekäänu taga...”

„Mis on Vega tähekindlus?” küsis Raul.

„Väga lühidalt päikese fotosfääris elav tehisintellekt, kelle eluülesanne on umbes valguspäeva raadiuses kõigile lähenejatele lähmakat anda. Neid külvati mingi muistse sõja käigus ja nüüd ei tea keegi, kuidas neist lahti saada.”

„Kas midagi sarnast tzasule?” kibrutas poiss kulme.

„Jah, nagu siga ja kägu!” puhkes EN naerma ja Raulist käis soe jutt läbi, sest sel hetkel tundis ta ära tolle armsa plikanäpsu, keda oli olnud viimasel aastal nii mõnsa kaisus hoida...

„Hoidke kinni!” lõikas õhku Feri hoiatushüüe. Miski tsäksus ja nende lähedale, vaevalt kümne meetri kaugusele tekkis vette paarimeetrine auk. Raul ei taibanud midagi enne, kui neid tabas kuuma auru pahvak ja kohe sellele järgnev laine.

„Kähku siia! Läheme!” hüüdis Krista. Hõljuk kõrises ja eemal tõusis veepind peaaegu puulatvadeni.

„Mina sinuga ei tule, vana nõiamoor! Kadle, paigal!” kisas Fer vastu.

Laine jõudis nendeni ja parv paisati ümber. Täpsemalt tegi see täistiiru ja kui Raul pead raputas ja suurema vee silmist ära sai, avastas ta, et on ainsana parvel, relv vastu rinda surutud. Kellegi käsi kobas serva ja veest ilmus Feri pea.

„Kus Kadle on?” Talle tundus, et ta nägi tuttavat valget ürpi läbi vee...

„Raul, ma pean minema!”

„Mine! Kohtume hiljem, ma pean Kadle välja tõmbama!” Raul hüppas vette ja sukeldus sinnapoole, kus tüdruk korraks rabeledes pinnale kerkis. Ta ujus kümmekond kiiret tõmmet ja sukeldus siis. Seda oli ta vähemasti basseinis teoreetiliselt õppinud, ta tõukas Kadle pinnale ja hoidis siis selja tagant ta pead vee peal, ise vaba kae ja jalgadega töötades. Hõljuk oli kadunud ja parve külge klammerdub Fer vehkis lähenevale politseikaatrile, kui ta taas suutis ringi vaadata.

Tagasi Ildilos

Raul ärkas ja põrnitses valget lage. Talle ei meenunud esimesel hetkel, kus ta on, ja ta tõdes kibeda ironiaga, et see oli viimasel ajal rohkem reegel kui erand. Kuid see oli vaid esimene alateadlik hirmureaktsioon, kohe meenus talle, et vähemasti selles ruumis on ta juba nädal aega maga nud. Ta kaalus, kas peaks tõusma ja midagi tegema, kuid lihtsalt ei suutnud leida selleks ühtki mõjuvat põhjust. Ta lihtsalt ei viitsinud. Tüdimus ja trots valdasid teda... ja siis alles meenus talle lõpuks, et tegelikult on selles maailmas küll midagi väga head, midagi, mis kõike kompenseeris.

„Aa, ärkasid.” See oli Kadle.

„Valvasid mind?” mühatas poiss.

„Nojah, medimonitor oli peal.” Ta viipas mingile valgele pöidla otsasuurusele kleepsule Rauli käel, mida viimane oleks nädal tagasi plaastriks pidanud. „Pealegi oleks niikuinii aeg ärgata. Sudek ja Fer on kohe siin. Viimane hommik.”

„Olgu, ma vähemasti tean, mida mõeldakse, kui räägitakse seadmete paari tamisest, aga ma saan sellest jätkuvalt vaid peavalu. Kas ma võin selle ära võtta?”

„Puupea puhul tuleks jah naelu kasutada... Võid muidugi. Viska minema, need on ühekordsed.”

„Tolgu...” Raul rabas ta kaenlasse ja keeras enda alla.

„Ai, nii ei tohi. Ai... ootaks vähemalt, kuni ma märjaks lähen. Aahhh-mmm....” Kadle jäi vakka ja nautis toimuvat, silmad suletud ja käed puhkamas poisi seljal.

„Kas sa oled EM-ide juures kursustel käinud?” küsis ta, kui nad hingel dades kõrvuti lamasisid.

„Ei, mul on metslase rikkumata loomus,” andis Raul heatujuliselt vastu.

See oli alanud teisel õhtul, kui neid hotellitoas, selles esimeses, kus oli toimunud tulevahetus tundmatutega, lõpuks rahule jäeti. Jäeti rahule peale seda, kui Raul riputas ukse taha sildi „Maa suursaatkond. Eraisikute vastuvõtt kolmapäeviti 3–4 PM” – või muidugi midagi sinnapoole selles nõndanimetatud intergalaktilises standardkeeles. See osutus piisa vaks vihjeks ja oli just õige annuse huumoriga, et keegi ei solvuks.

„Aitäh elupäästmise eest,” oli Kadle talle lihtsalt öelnud, pannes käe õlale. Raul ei teadnud täpselt, mida see žest tähendab, kuid ta oli naeratunud ja mühatanud: „Ah, mis seal ikka...”

„Ei, päriselt. Ma oleksin uppunud ja kui enigitel oleks minu välja tõmbamiseks nii palju aega läinud, kui neil läks meie pealevõtmiseks, oleks ilmselt hilja olnud. Mis muide on küllalt tõenäoline, sest mitte keegi peale sinu ei osanud ju ujuda. Siis oleks veel aega läinud, kuni nad mulle ridva otsas päästekomplekti külge oleksid saanud... Ja sa ei läinud minu pärast Kristaga kaasa...”

„Noh, ma... nägin sind vee alla vajuvat... ma ei teadnud, et sa ujuda ei oska... ja ega ma tegelikult ei arvanud, et asi nii tõsine on...”

„Rumaluke. Enigitest ei oska ju keegi ujuda ja minu koduplaneedi omadest ka... Igal juhul ei unusta ma seda kunagi. Kui on midagi, mida ma sinu heaks teha saan, küsi ainult.” Tüdruk oli tõsine.

Raul proovis seda veelkord kergelt võtta. „Noh, mul muidugi on mõtteid, aga esiteks ei saa seda küsida ja ma ei tahaks, et vaid tänulikkusest... olgu, see oli nali...”

Täielik ebaõnnestumine... või kuidas võtta.

„Sa tahad minuga magada? Päriselt? Peale EN-e võib see sulle pettumus olla, aga ma mõtlesin muide niikuinii proovida sind voodisse meelitada...”

Nii nad olidki kõik järgnevad ööd koos maganud.

**

Siis paar päeva hiljem oli ilmunud Sudek.

Kõigepealt oli ta nuuskinud sõna lausumata mingi aparaadiga ringi, see järel oli ta ehitanud kilest telgi ja viibanud nad sinna sisse.

„Ühesõnaga, ma ei tee tsirkust, asi on tõsine,” oli ta esimeseks mornilt teatanud.

Raul ei osanud selle peale midagi öelda ja Kadle oli vaid ebamääraselt pead vangutanud.

„Ainult paar asja, sest ma ei taha, et saadakse aru, et ma teiega pri vaatselt räägin. Esiteks, Kadle, ma loodan, et sa tahad, et Raulil hästi läheks? See on väga tähtis – kas te saate sellega hakkama, et mängite armunuid... noh, kui keegi läheduses on?”

Nad vaatasid teineteisele otsa ja purskasid naerma. „Sellega oled sa natuke hiljaks jäänud,” pugistas tüdruk.

Sudek pilgutas korraks silmi, siis noogutas lühidalt. „Hea. Kõigepealt – Eldon ei lahku koos meiega. Siis paistab kõik loomulikum – sina oled Rauliga ja tema leidis EN-i. Ühesõnaga, me viime Rauli Utorule ja paneme seal kooli. See on legend, aga ma arvan, et päriselt oleks see ka parim. Kõik, ma pean minema. Seletan kunagi hiljem... kodus.”

**

Nad ajasid end üles ja pakkisid asjad. See viimane võttis muidugi vaevalt minuti.

Fer ja Sudek seisid monitori ees ja vahtisid tõtt Eldoniga, kes nägi väga sakris ja lüpstud välja.

„Fer, ma ei suuda ära tulla!” Ta hääles oli võltsimatut meeleheidet. „Ta on nii... Ta on...” Noormees nuttis. „Jah, ma tean kõike, ma tean, ent ma ei suuda lahkuda, ei suuda ära minna...”

„Kui sa isegi tead, siis milles on asi,” vanema mehe hääli oli terav. „Sa oled täie mõistuse juures, oma tahte peremees. Mis on valesti?”

Vastamise asemel jõi Eldon kiiresti, ühe lonksuga ära pool klaasi mingit tumedat jooki ja hoidis pilgu maas. Fer nihutas enda ees laual troonivat mäesuurst kotti ja võttis sealt millegi, mis meenutas üsna kirjapaberi mõõdus papitahvli või trükkplaati.

„Siin on koopia memorandumist, mille ma spetsiaalselt lasin sul läbi lugeda ja alla kirjutada. Sa ju mäletad seda?” Ta vajutas midagi asjanduse serval. „Loe!”

„Jah, muidugi ma kirjutasin alla...”

„Loe!”

Noormees heitis talle arusaamatu pilgu ja alustas siis monotoonisel osavõtmatul häälel: „Käesolev dokument sisaldab kvintessentsi Enigma tsivilisatsiooni all tuntud inimmutantide bioloogilistest ja sotsiaalsetest aspektidest, mis on osutunud ülimalt oluliseks suhtlemisel tavaliste inimesega... Jah.”

„Ma ei saa sind muidugi kuidagi kätte. Ma muide ei kavatsegi sind sundida, kuid kas sa saad aru, et antud hetkest lõpeb minu jaoks iga sugune vastutus sinu eest? Ma ei tunne sind, ei ole kunagi näinud.”

„Muidugi... muidugi olen ma selle läbi mõelnud. Ma olen juba orga niseerinud omale pisut raha...”

„Sa oled teinud teist asja, mis oli väga karmilt keelatud! Võtta ühen dust ükskõik kellega Impeeriumist... Kas sa üldse annad endale aru, mida teed! Sel juhul pean ma hoiatama oma kontakte, et ka need sinust midagi ei tea. Ära võta ühendust numbril, mille ma häda korraks andsin, sealt sa abi ei saa.”

„Ära kardata...” Eldon muigas. „Mul on omad kanalid, peidetud finant sid... Need ei asu Impeeriumis. Pole oluline, kus, kuid mul on teatud majanduslik iseseisvus. Küll ma hakkama saan. Minge juba... Kadle, kui mul on millestki kahju... Palun minge juba!”

Ta katkestas ühenduse.

**

Neid ei tülitatud teel sadamasse. Kollane matsakas buss vuhises pea aegu vertikaalselt üles, kõrgemale üksikutest rümpilvedest ja aina edasi mustaks tõmbuvasse taevasse all maakaardiks kokkutõmbuva Eeriki kohal. Raul vaatas kirjeldamatu põnevusega, kuidas kaugemal läänes ampsas horisonidist tüki terminaatori tume joon ja kuidas all laiutav hiigelmaastik korraga hoomatavalt keraks muutus.

Planeet võttis ikka veel suure osa vaateväljast, olles Rauli ligikaudse arvutuse järgi vaevalt 5–6 tuhat kilomeetrit eemal, kui süstik kergelt rappus ja ukсед hakkasid mitmest küljest kinni roomama. Poiss tundis kergelt pettumust, et oli maha maganud lähenemise Feri laevale, kuid midagi polnud parata. Piloot lükkas süstiku ukсед enne lahti, kui angaari luugid sulgusid ja Raul hüppas oma kohal. Sudek jagas kohe ära, milles asi, ja muigas: „Väljakardin hoiab õhu sees, pole põhjust paanikaks. Luugid on vaid täiendavaks kaitseks.”

Laevas oli tehisgravitatsioon ja selleks ajaks, kui nad juhtimisruumi tooli desse said, oli pilt taas muutunud, Eerik juba hulga pisemaks läinud ja Uuki veerandik kõlkus nende pea kohal.

„Kohe võib põrutada...” pomises Fer.

„Kunagi ei...” alustas Sudek, ent siis läbis laeva võpatus, mis sumbus nagi sevasse kolinasse. See ei olnud hüllem, kui veoautoga üle telliskivi sõitmine ja koridorides kajanud müra oli ilmselt samuti laeva konstruktsioonide pingestumine ja mitte midagi tõsist.

„Mulle tundus, et ma nägin Eeriki poolusel lillat sähvatust,” kommen teeris Raul.

Fer heitis ta poole kiire pilgu ja keris lindistuse tagasi.

„Mitte midagi,” kommenteeris Dagid, ja see oli esimene asi, mida ta üldse öelnud oli sellest ajast, kui nad süstikus kohtusid.

„Mida sa nägid?” küsis Fer ettevaatlikult.

„Lillakat sähvatust... ringi... jah, ketast, nagu oleks leegi laiali lõõnud... kahe tasapinna vahelt. Eeriki järgi hinnates nii paar tuhat kilo meetrit läbimõõdus.” Raul kehtas õlgu.

Fer vajutas nuppe. „Hm, huvitav... jälgimisjaamad näitavad küll mingit anomaaliat... mis on suurem, kui tavaliselt barjääri läbimisel... Ei tea.”

Nad vahetasid teise pilloodiga pilgu. „Seadmed normis, veerand tunni pärast läheme sädetagusesse.”

„Ma soovitan sul veelikord sädelennu parameetreid kontrollida,” tegi Sudek suu lahti. „Sest on ülimalt tähtis, et me viie päeva pärast Kidile jõuaksime. Ma arvan, et kui me ei jõua, võid sa siin ruumi piirkonnas oma tegevuse lõpetatuks lugeda ja Impeeriumi laevad suhtuvad sinusse kui lindpriisse.”

Fer tardus oma istmel. „Sudek, me rääkisime sellest. Kas sa ähvardad mind?” Ta toon oli endisest veel sametisem ja vaiksem.

„Ei, mis sa nüüd. Ma annan sulle võimaluse ausaks jääda.”

Fer pöördus ümber. „Ja mis paneb sind arvama, et meil võiks teel Kidile häireid tekkida?”

„Võib-olla ma reageerin üle.” Sudek irvitas teisele näkku. „Sel juhul palun vabandust. Aga kui ma mõtlesin legendide peale, tekkis minus tunne, et risk karistusega loata väljasõidu eest on väiksem kui risk eluga. Seepärast jäi Eldon maha... noh, ütleme, et ta ühendas meeldiva kasuli kuga. Me võtsime ühendust Impeeriumi saatkonnaga Ildilos ja leppisime – oma nimesid nimetamata – kokku, et kui teatud kolm inimest ei ilmu viie päeva pärast Impeeriumi esindusse Kidil, avaneb automaatselt infokiht, kus kõik kirjas. Ja muide, kui ma ka kahtlesin, siis kaks minutit tagasi sain ma kindla tõendi. Jumalatel on käsitatamatud kombes üksteisele tervitusi saata.”

Nad vahtisid terve minuti tõtt.

Siis Fer pöördus: „Su kahtlused on asjatud, me läheme Kidi.” Ent ta pöördus kohe uuesti tagasi reisijate poole.

„Raul, oled sa üldse mõelnud, mis sinust edasi saab? Sul ei ole koda kondsust ega haridust. Impeeriumist ei tea sa midagi ja ma ei ole veendunud, et Kadle konkubiini elu oleks su unistuste ja püüdluste tipp. Minul on sulle pakkuda väljaõpet ja kaaspiloodi kohta. Dagid on mul ju ajuti selt, varsti tahab ta niikuinii oma laevaga lendama hakata. Kosmiline ruum, vabadus... Vaevalt et keegi mulle vastu vaidleb, kuid vabadust Utorul küll ei ole. Utorule võid sa minu juurest iga kell minna. Nagu sa aru saad, ei ole me keegi oma otsustes vabad, nii et tõepoolest on neil võimalik mulle survet avaldada. Otsus on sinu.”

Raul noogutas tänulikult. „Ma tänan. Kuid nad – esmajoones muidugi Kadle – lubasid mulle haridust. Ma olen just selles eas, et õppida ülikoolis. Mulle sobiks niipidi mõelda, et kui mul nende juures väga ära viskab – ja Kadle minust tüdineb – põgenen sinu juurde.”

„Hea seegi,” muigas Fer ja pöördus jälle juhiste juurde tagasi. „Oleme kokku leppinud.”

Epiloog

Suurt kasvu ja treenitud kehaga pealtnäha hilistes kolmekümnendates mees sirutas end laisalt lamamistoolis, nii et selle bambuskonstruksioon protes teerivalt ägises, ja vaatas mulle huviga otsa, märgates, et olen lugemise lõpetanud.

„Sellest lõpust ei saanud ma midagi aru,” olin sunnitud pead vangutama. „Läks müstiliseks, ja kuidagi võtame käest kinni ja saame hästi läbi meeoleolu peale karme ähvardusi...”

„Fer jäi kaotajaks, selles ongi kogu lugu. Ta proovis veel heaga... pidas ära jutu, mida ta niikuinii mõtles mulle laevas rääkima hakata ja mille Sudek oli tegelikult mõttetuks muutnud... ja mille eest ta oli meid paar päeva varem hoiatanud. Feri osa selles loos oli üldse õnnetu, kuigi... ta ei ole paha mees, aga midagi positiivset ma tema kohta ka öelda ei oska. Ta ilmselt kirub tänapäevani seda õnnetut mõtet tolle purukslastud kajude tanki juures peatuda. Ta oma Kaptenite liit grillis teda ka pärast nii, et vähe pole... Sudek seevastu... tema jälle tahaks olla pahatahtlik kombi naator, kuri geenius ja nii edasi, aga ta ei kannu välja, ta on selleks liiga heatahtlik... Ja müstikat pole siin kusagil.”

„Mida siis tähendas see jumalate kirjavahetus ja miks sind nii hirmsasti püüti?”

„Vega kindluse võti! See on ainult kvantolek, midagi, mida saab kaudselt detekteerida, kuid millega mitte midagi peale hakata ei osata. Mina kannan üht neist võtmetest. Vega kindluste võtmeid oli teadaolevalt ainult Föderatsioonil, täpsemalt ainult Föderatsiooni julgeoleku jõududel, need on haruldased ja niipalju, kui teatakse, ei ole võimalik neid üle anda, neid saab ainult paljundada sel teel, et keegi käib võtmekandjaga kaasas, kusjuures mitte keegi ei tea, miks võti teinekord nii-öelda nakkub, ja miks mõni ei saa võtit ka peale kümnendat kaasasolemist... Sudek on tegelikult väga tark mees, oli juba siis, veerand sajandit tagasi. Ta tabas ära, et tzasu aktiveerumisel oli põhjus, ja see põhjus oli võõras kvantsignatuur. Ta tabas ära, et kui enig Maliteelt pääseb Maale, peab Mali tee ilmselt juba kuuluma Föderatsiooni ja nad on kuidagi suutnud „nakatada” mõned võtmed enda inimestele. Arusaadavalt olen ma hoidnud end kaugel Ererikist, Piraadikaptenitest ja ma kardan tzasut...”

Ta muigas, nähes, et ma tahan midagi öelda. „Ei, tzasu on loodusnähtus ja Vega kindlus on hingetu masin. Kuid sa saad aru, miks nii Impeerium kui kõik need vaba ruumi elanikud tahaksid hirmsasti, oi kuidas tahaksid Vega kindluse võtit!”

„Kuidas sa siis Impeeriumist üldse tulema said?”

„Kõik nad – Sudek, Kadle ja Eldon, kes kah mõned kuud hiljem välja ilmus – vaikisid sellest. Neist mitte kellegi huvides ei olnud lobiseda ja nii ei saanudki Impeerium teada, mida kannab endas see tagasihoidlik metslane, kes mõned aastad nende ülikoolides veetis. Oh, see lugu Kadlega lõppes ruttu. Me olime ikka väga erinevatest maailmadest, aga ta täitis oma lubadusi ja kõik mu õpingud ja elamine maksti kinni. Nad kõik olid väga rikkad, nii et see ei võtnud üldse märgatavat osa nende sissetulekutest. Kadle ja Eldon abiellusid umbes pool aastat peale reisi. Sudek käis mind aeg-ajalt tüütamas lollide ideedega kuhugi kaugele keelatud planeedile lennata, aga lõpuks tüdines temagi.

Föderatsiooni agendid võtsid ühendust ja nende antud info põhjal sain aja pikku pildi kokku. Nemadki tegid mulle ettepaneku ühinemiseks ja lõpuks ma võtsin selle vastu. Ühel päeval ma lihtsalt kadusin Utorult.”

„Oled sa Kristat hiljem näinud? Oled külastanud seda Malitee maa laste kolooniat?”

„Jah... Ei... Ma ei ole tahtnud end selle Malitee, Ereriki põgenike ja üldse kogu selle värgiga siduda. Föderatsiooni julgeolekujõudude elu on palju huvitavam. Muide, kuulsin, et Vanamond olla ka sinna kolinud. Perega. Ta tädid oleksid võinud argument olla, aga... olgu, ühest korrast aitab...” Ta pugistas naerda. „Mulle meenus seda kuuldes kohe ta basseini. Saad aru, enigid pelgavad vett, keegi

ei oska ujuda, aga siis on ühe mehe keldris suur bassein – mis see muu on kui protest, vastuhakk oma elulaadile ja olemusele...

Sügavam põhjus aga, miks ma ei taha neist midagi teada, on see, et Krista valetas mulle kogu aeg. Algusest peale. Lõpuni välja. Malitee on küll formaalselt Föderatsiooniga liitunud, aga kogu susimine Maal käib neil omal initsiatiivil ja salaja. Ent Krista ju teadis, miks mind püüti! Ei tea mina täpselt ja ka need Föderatsiooni inimesed, kel endal võtmed on, võivad vaid oletada, miks *mul* on võti, kuid just seda tahtsid rahu valvajakad ja selle pidi Krista iga hinna eest kätte saama... Kurat teda võtaks!”

„Kas sa ta enda käest ei ole tahtnud küsida?”

„Võib-olla küsingi... Ma nägin teda eile linnas.”

„Linnas? Kus? Siin – Tallinnas?”

„Jah. Mind ta muidugi ära ei tundnud, tema aga pole ju üldse muutunud. Lasi ringi, nahktapis ja naba paljas, kari teismelisi kaake sabas...”

Raul irtitas ja sirutas käe kohvitassi järele.